

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

RELIGIE

CULTUL ROMANO-CATOLIC DE LIMBA ROMÂNĂ

Petru-Sebastian Tamas
Loredana Cojan
Cristina Mate
Teodora Cojan

Fulvina Blînda
Maricica
Bejenaru
Tereza Herciu

CLASA A VII-A

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Acest manual este proprietatea Ministerului Educației Naționale.
Acest manual este aprobat prin Ordinul Ministrului Educației Naționale
nr. 4500/18.07.2019 și este realizat în conformitate cu Programa școlară aprobată prin
Ordinul Ministrului Educației Naționale cu nr. 3393/28.02.2017.

*116.111 – numărul de telefon de asistență pentru copii

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Petru-Sebastian Tamaș
Loredana Cojan
Cristina Mate
Teodora Cojan

Fulvina Blînda
Maricica Bejenaru
Tereza Herciu

RELIGIE

Cultul romano-catolic
de limba română

Clasa a VII-a

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.

Prezentul manual are avizul nr. 1015/29.06.2019 al Cultului Romano-Catolic de limba română.

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE:						
Anul	Numele elevului care a primit manualul	Clasa	Școala	Anul școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1.						
2.						
3.						
4.						

* Starea manualului se va înscrie folosind termenii: nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat.
Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect.
Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Religie: cultul romano-catolic de limba română: manual pentru clasa a VII-a /
Petru-Sebastian Tamaș (coord.), Loredana Cojan, Cristina Mate, Teodora Cojan, - București:
Editura Didactică și Pedagogică, 2019
ISBN 978-606-31-0994-2
I. Tamaș, Petru-Sebastian
II. Cojan, Loredana
III. Mate, Cristina
2

© **E.D.P. 2019.** Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate Editurii Didactice și Pedagogice S.A., București. Orice preluare, parțială sau integrală, a textului sau a materialului grafic din această lucrare se face numai cu acordul scris al editurii.

© **Petru-Sebastian Tamaș, Loredana Cojan, Cristina Mate, Teodora Cojan, Fulvina Blînda, Maricica Bejenaru, Tereza Herciu**

Colaboratori: conf. univ. **Paul Blînda**, prof. dr. **Adriana Robu**

Referenți: prof. dr. gradul didactic I **Violeta Apostu**, lect. univ. dr. pr. **Iosif Antili**, lect. univ. dr. pr. **Fabian Doboș**, lect. univ. dr. pr. **Daniel Iacobuț**

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ S.A.
Str. Spiru Haret nr. 12, sector 1, cod 010176, București
Tel.: 021.315.38.20
Tel./fax: 021.312.28.85
e-mail: office@edituradp.ro
web: www.edituradp.ro
Librăria E.D.P.: str. Gen. Berthelot nr. 28-30, sector 1

Redactori: Valentina Jercea, Delia Anghel
Tehnoredactori: Doina Țibea, Cati Lupu
Coperta: Alin Casapu

Comenzile pentru această lucrare se primesc:

- prin poștă, pe adresa editurii
- prin e-mail: comenzi@edituradp.ro
comercial@edituradp.ro
- prin telefon/fax: 021.315.73.98

CUPRINS

CAPITOLUL 1. DUMNEZEU REVELAT OMULUI CA IUBIRE MILOSTIVĂ

Lecția 1. Conștiința – glasul lui Dumnezeu în om	8
Lecția 2. Cain și Abel	12
Lecția 3. Dumnezeu lucrează în istoria poporului ales. Iosif și frații săi	15
Lecția 4. Moise, omul lui Dumnezeu.....	19
Lecția 5. Profetul Isaia	23
Lecția 6. Cristos, model de ascultare.....	26
Recapitulare/Evaluare.....	30

CAPITOLUL 2. RĂSPUNSUL OMULUI DAT IUBIRII LUI DUMNEZEU

Lecția 7. Regăsirea lui Isus în templu	34
Lecția 8. Respectul față de părinți și autorități.....	38
Lecția 9. Respectul față de viață	42
Lecția 10. Respectul față de trup și chemarea la curăție.....	47
Lecția 11. Purificarea gândurilor și a inimii	51
Recapitulare/Evaluare	55

CAPITOLUL 3. VIAȚA OMULUI ÎN CRISTOS

Lecția 12. Spovada – celebrarea și roadele Sacramentului Pocăinței	58
Lecția 13. Maslul – celebrarea și roadele Ungerii bolnavilor	62
Recapitulare/Evaluare.....	66

CAPITOLUL 4. CREȘTINUL ÎN MIJLOCUL SEMENILOR

Lecția 14. Biserica în perioada modernă	70
Lecția 15. Mișcări de reformă.....	75
Lecția 16. Dezvoltarea vieții religioase.....	80
Lecția 17. Efectele Iluminismului în viața Bisericii.....	84
Lecția 18. Conciliul Vatican II	89
Lecția 19. Literatură creștină.....	94
Recapitulare/Evaluare.....	99

RECAPITULARE ȘI EVALUARE FINALĂ	102
--	------------

TEST DE EVALUARE FINALĂ	106
--------------------------------------	------------

STRUCTURA MANUALULUI

Pagină de prezentare a capitolului

Conținuturi

Pagină de lecție

Titlul lecției

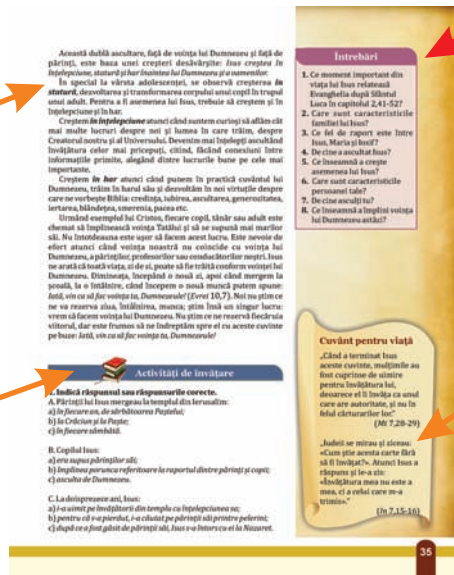
Numărul lecției

Rubrică de informare: Vocabular

Conținutul lecției

Întrebări

Conținutul lecției

Rubrică de informare: Cuvânt pentru viață

Exerciții

Rubrică de informare: Știți că...?

Știți că...?

- La Templul din Ierusalim, începând efectiv al evreilor, se adunau evreii pînă cel puțin odată pe an, în special la sărbătorirea Paștelui!
- Primul Templu sau Templul lui Solomon a fost construit de regele Solomon, pe Muntele Maria din Ierusalim și a fost distrus în timpul cuceririi regelui babilonien de către babilonienii, în anul 587 - 586 î.C.
- Al Doilea Templu din Ierusalim a fost construit de către exilații evrei dintr-o altă Babiliu, la circa 70 ani de la distrugerea Primului Templu, pe la anul 516 î.C. Templul a fost restaurat și mărit în secolul I î.C. În timpul domniei regelui Irod cel Mare, dar a fost distrus apoi în anul 70 î.C. de către romani. Actualii evrei merg la Zidul Plângerii, rămășiță din ceea ce a fost Templul.
- Pe vremea lui Iisus, templul era centrul religios, cultural și chiar poartă pentru poporul evreu.

A	B
Isuf și Maria	se scriu de răspunsurile pe care le dădea Iisus.
Iisus	a mai dus-o ocazional la Ierusalim, a rămas în templu, făcând și predici.
Împădurirea din templu	În secolul I î.C. Iisus a fost răstignat pe cruce în grupul palestinian în orașul din Galilea numit Nazaret.

Aplică! Numerează de la 1 la 5 următoarele răspunsuri, indicând cu 1 răspunsul care crezi că este cel mai important și cu 5 pe cel mai puțin important.

- A creștea în ierusalim;
- s-a crescut în Galilea;
- s-a învățat singur, învățându-se pe propria experiență;
- s-a învățat să primească și să dăruie;
- s-a dovedit mai responsabil;

Meditează! Algoritm de analiză cu cifrele 1 și 5.

F) Argumentează răspunsurile la întrebările de mai jos. Dacă ai fi fost în locul Mariei și ai fi avut rândul să-și regăsească pe Iisus, ce ai fi spus?

3. Când a fost găsit Iisus de părinții săi în Templu le-a spus: Nu știți că eu trebuie să fiu în casa Tatălui meu? Cum comentați acest răspuns?

Imagini corelate cu informațiile din text

b) Căpătând un text, la alegere, și scrie care este mesajul pe care profetul Isaia îl transmite. În ce măsură mesajul profetului este actual?

3. Profeteți erau purtători de cuvânt al lui Dumnezeu (călăuze spirituale) în mijlocul semenilor.

- a) Identifică persoanele care îndeplinesc această misiune astăzi.
- b) Continuă enunțul și, după modelul de mai jos, oferă și alte exemple:
Alina: Cînd pregătesc cu vrere...
Emanuel: Alina: Cînd pregătesc cu vrere... - să mi se facă o învoială în parteneriat și în public.

4. Scrie o compunere degenere minime profetică la care am fost chemați alina, prietere.

În redactare vei folosi și următoarele cuvinte: profet, mîntuire, iudicî, Dumnezeu, credință, iubire, ocrotire.

5. Organizați-vă în echipe de cîtorcîci. Realizați un afiș care să ilustreze un mesaj religios ce poate fi adresat societății actuale. Exponați aceste lucrări.

Din viațile sfinților

Sfânta Faustina Kowalska

Sfânta Faustina Kowalska a fost o călugăriță poloneză care s-a născut la Congonica, în Polonia, în anul 1905 și a murit la Danow în anul 1938 în Cracovia. Ea este venerată ca o sfință și canonizată ca apostol al mileniului al treilea. La vârsta de 20 de ani a devenit călugăriță în Congregatia Smerțurilor Fecunde, în Danow, din Voivodatul Lublinski, în Polonia. În anul 1926, Sfânta Faustina a primit revelația Sacramentului de Iubire, care este un sacrament al lui Dumnezeu, care este un sacrament al lui Dumnezeu, care este un sacrament al lui Dumnezeu.

În anul '28, Sfânta Faustina a primit de la Iisus un mesaj, fiind rugată să îl scrie. Mesajul este cunoscut sub numele de „Iisus, crează în Tine”. Mesajul este cunoscut sub numele de „Iisus, crează în Tine”. Mesajul este cunoscut sub numele de „Iisus, crează în Tine”.

Lumină pentru pașii mei

„Iisus, crează în Tine”

Sfânta Faustina Kowalska

„Iisus, crează în Tine”

Din viațile sfinților

Pagină de Recapitulare/Evaluare

RECAPITULARE / EVALUARE

Unitatea 1

1. Asociază corect informațiile din prima coloană cu cele din a doua coloană, citind și conștientizând din ce în ce.

Înaintea de sărbătorirea Paștelui	martor.
În timpul Paștelui	comuniță este.
După sărbătorirea Paștelui	stăruie.

2. Spune care dintre aceste Paștelui te îndrumă conștiința drăgășă?

generozitate, încredință, opoziție, iertare, vîră, curaj, adevăr, respect, recunoștință, încredință, modestie, sinceritate, îndurare, rezonanță, ascultare, ajutor, încredință, credință, răbdare, bunătate, compătere

3. Indică răspunsurile corecte:

- a) Frații și surorile
- b) Iisus

- era un om plin de dragoste și iubire;
- vorbea în numele regelui;
- avea o încredință în Dumnezeu;
- avea o încredință în Dumnezeu;
- avea o încredință în Dumnezeu;
- avea o încredință în Dumnezeu;
- avea o încredință în Dumnezeu;

- este numit Cristos, „Cel om”;
- este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului;
- s-a dovedit un om smerit și umil;
- s-a dovedit un om smerit și umil;
- s-a dovedit un om smerit și umil;
- s-a dovedit un om smerit și umil;
- s-a dovedit un om smerit și umil;

4. Completați enunțurile, ținând cont de informațiile primite.

- a) Isuf era ...
- b) Frații lui Isuf s-au vîndut ...
- c) În secolul, Isuf s-a născut ...
- d) În Egipt, el a devenit ...
- e) Mai târziu, Isuf s-a recunoscut pe frații săi și ...

5. Ordonați cronologic următoarele evenimente relatate de Sfânta Scriptură.

- Iisus a venit în lume pentru a îndruma și mîntui oamenii.
- Caia a devenit încredințat pe fratele său, Abel.
- Profetul Isaia a anunțat nașterea lui Mesia, veniți și Emanuel.
- Mesia a fost chemat de Dumnezeu să vină să mîntuiască oamenii din Egipt.
- Isuf a administrat încredințat pe fratele său, Abel.
- Pe când era copil, Mesia a fost salvat de la moarte de fratele său, Abel.
- Isuf, fiul lui Iacob, a fost cumpărat de regele egiptean și a ajuns în Egipt.
- Pe muntele Sinai, Dumnezeu a încheiat o alianță cu poporul israelit, Moise.

Rubrică de informare: Lumină pentru pașii mei

Varianta digitală

- Apăsând acest semn vei mări o imagine.
- Apăsând acest semn vei urmări un film.
- Apăsând acest semn va porni un exercițiu.

Competențe generale

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței
2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase
3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase

Competențe specifice

- 1.1. Sintetizarea învățaturii ce ilustrează diferite etape ale istoriei mântuirii, pe baza unor texte biblice și religioase
- 1.2. Analizarea unui mesaj moral-religios referitor la diferite etape ale istoriei mântuirii sau la modalități de manifestare a vieții religioase, comunicat în forme variate
- 2.1. Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul grupurilor de apartenență, în spiritul sacramentelor de vindecare
- 2.2. Formularea de opinii personale privind aplicarea normelor moral-religioase în viața personală și a grupurilor de apartenență
- 3.1. Manifestarea unei atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți, inspirate din viața Bisericii în epoca modernă și contemporană
- 3.2. Argumentarea importanței unui mediu propice vieții și dezvoltării fiecărui individ, conform învățaturii Bisericii din epoca modernă și contemporană

DUMNEZEU REVELAT OMULUI CA IUBIRE MILOSTIVĂ

Marko Ivan Rupnik, *Sfânta Familie* (Branik, Slovenia)

- ✦ **Conștiința – glasul lui Dumnezeu în om**
- ✦ **Cain și Abel**
- ✦ **Dumnezeu lucrează în istoria poporului ales – Iosif și frații săi**
- ✦ **Moise – omul lui Dumnezeu**
- ✦ **Profetul Isaia**
- ✦ **Cristos – model de ascultare**

Lecția 1

CONȘTIINȚA – GLASUL LUI DUMNEZEU ÎN OM

Fra Angelico, *Adam și Eva sunt alungați din Paradis (detaliu)*

Vocabular

voință liberă – capacitatea de a decide, de a hotărî asupra propriilor acțiuni.

legea naturală – capacitatea firească a omului de a deosebi, cu ajutorul conștiinței, binele de rău; imprimarea luminii divine în inima noastră, prin care deosebim ce este bine de ceea ce este rău.

libertatea – posibilitatea de a acționa în mod conștient, după voință sau dorință, respectând în același timp drepturile celorlalți.

conștiința morală – sentiment de responsabilitate a omului față de propria conduită.

a imputa – a reproșa fapte, atitudini, gesturi de care cineva poate fi învinuit.

Dumnezeu l-a creat pe om pentru ca acesta să-l cunoască, să-l iubească și să-l slujească și astfel să fie fericit. L-a înzestrat cu voință liberă ca să poată alege și decide între ce este bine și ce este rău, ce este plăcut lui Dumnezeu și ce nu.

Biblia ne spune că Dumnezeu a scris în inimile tuturor oamenilor legea morală naturală. „... fapta Legii este înscrisă în inimile lor și despre aceasta dau mărturie atât conștiința lor, cât și gândurile lor, care, pe rând, îi acuză sau îi dezvinovățesc.” (*Romani 2,15*)

Conștiința este vocea interioară, glasul lui Dumnezeu din noi, ce ne spune care dintre acțiunile noastre se potrivesc cu legea naturală și care nu. Acest glas tainic ne cheamă neîncetat să iubim, să alegem să facem binele și să evităm răul. Conștiința ne atrage atenția atunci când, amăgiți de diferite îndemnuri sau dorințe, săvârșim ceea ce nu este bun și corect. Înainte de săvârșirea unei fapte, conștiința ne spune dacă aceasta este bună sau rea și ne sfătuiește să o facem sau nu. În timpul acțiunii, conștiința ne îndeamnă să continuăm, dacă fapta este bună, sau să ne oprim, dacă este rea. După săvârșirea faptei, conștiința ne judecă. Dacă am ascultat glasul ei, aceasta ne răsplătește cu bucurie, mulțumire, liniște sufletească. Dacă nu am ascultat glasul conștiinței, simțim remușcări, neliniște.

După păcat, Adam și Eva s-au ascuns pentru că au simțit, în conștiință, că ceea ce au făcut nu a fost un lucru bun. La fel, conștiința i-a făcut pe frații lui Iosif să nu-i ia viața; le-a descoperit că nu au făcut bine. Conștiința a adus în inima regelui David căința pentru păcatele săvârșite.

Câteodată, omul poate crede că o anumită acțiune este bună doar pentru că simte o dorință puternică de a o săvârși. Pentru a nu se înșela, Dumnezeu i-a dăruit omului Cele Zece Porunci. Astfel, a educat conștiința poporului său și oamenii au avut un reper moral scris, nu doar în inimă, ci și pe piatră. Cu ajutorul poruncilor, poporul cunoaște clar și precis care este voința Domnului. A urma aceste porunci este semn de înțelepciune și fericire: „Fiule, dacă primești cuvintele mele și păstrezi la tine poruncile mele, dacă asculți cu urechea înțelepciunea și dacă-ți pleci inima spre înțelegere... atunci vei pricepe teama de Domnul și vei afla cunoașterea lui Dumnezeu. Căci Domnul dă înțelepciunea, din gura lui ies cunoașterea și înțelegerea.” (*Proverbe 2,1-2.5-6*). A asculta glasul conștiinței luminate de Cuvântul lui Dumnezeu este izvor de binecuvântare și, mai ales, de pace cu tine însuți, cu cei din jur și cu

Domnul: „Fiule, nu uita de legea mea și poruncile mele ține-le la inima ta, ca să-ți se lungească zilele și anii vieții, și-ți vor adăuga pace!” (Proverbe 3,1-2).

În *Evanghelie*, Cristos le amintește oamenilor că inima omului trebuie să fie curată și binevoitoare: „Căci din inima omului ies: gândurile rele, crimele, adulterele, desfrânările, furturile, mărturiile false, blasfemiile. Acestea îl fac pe om impur.” (Matei 15,19-20). Astfel, Isus amintește omului faptul că inima lui trebuie purificată, conștiința trebuie educată, deoarece ea poate fi adormită de nepăsarea omului sau întunecată de păcat.

Educarea conștiinței este absolut necesară, deoarece oamenii pot fi supuși influențelor negative, ispitiți spre a săvârși păcate sau a respinge învățăturile Bisericii.

A educa conștiința este o datorie permanentă care garantează libertatea și asigură pacea inimii. Omul este chemat să caute adevărul și binele, să cunoască poruncile lui Dumnezeu și să le respecte, să evite păcatul. În formarea conștiinței, Cuvântul lui Dumnezeu este lumină, izvor de înțelepciune și mângâiere.

Se poate întâmpla ca această conștiință morală să se afle în neștiință și să emită judecăți eronate. Neștiința poate fi imputată persoanei atunci când aceasta „se îngrijește prea puțin să caute adevărul și binele și când conștiința este orbită treptat de obișnuința păcatului.” (Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes*, 16).

Ar fi bine să putem săvârși binele fără o lege care să ceară acest lucru. Aceasta ar însemna că umanitatea a ajuns la maturitatea de a îndeplini numai binele, fără a avea nevoie de nicio impunere. Însă, limitele noastre umane (egoismul, aroganța, neatenția, lenea) fac necesare regulile de comportament, fac mereu actuale poruncile lui Dumnezeu și munca de formare a conștiinței morale a fiecărui om.

Activități de învățare

1. Alege litera **A**, dacă enunțul este corect, sau litera **F**, dacă enunțul este fals.

- Conștiința morală îi poruncește omului, la momentul potrivit, să facă binele și să evite răul. **A/F**
- Conștiința nu trebuie urmată. **A/F**
- Când alegem să facem binele, simțim remușcările conștiinței. **A/F**
- Păcatele pot duce la adormirea conștiinței, în sensul că putem ajunge să credem că faptele noastre sunt drepte și nu judecata minții. **A/F**
- Și conștiința poate fi educată. **A/F**
- Omul are datoria să-și formeze o conștiință dreaptă. **A/F**
- Pentru formarea unei conștiințe drepte nu este importantă lectura Cuvântului lui Dumnezeu. **A/F**
- Conștiința este vocea exterioară care judecă faptele noastre. **A/F**
- Conștiința ne îndeamnă la înfăptuirea binelui, dreptății și dragostei creștine. **A/F**

Întrebări

- Ce este conștiința?
- Care este rolul conștiinței?
- Care sunt reperatele morale datorite de Dumnezeu în sprijinul conștiinței?
- Cum am putea să educăm conștiința?
- Ce efecte are păcatul asupra conștiinței?
- Cu ce poți asemăna păcatul?

Karolingischer Buchmaler,
Cei patru evangheliști

Cuvânt pentru viață

„Însă scopul poruncii este iubirea dintr-o inimă curată, dintr-o conștiință bună și dintr-o credință neprefăcută.”

(1 Timotei 1,5)

„Legea Domnului este desăvârșită, înviorează sufletul; mărturia Domnului este adevărată, îl face înțelept pe cel neștiutor.”

(Psalmi 19,8)

2. Indică, prin cifre, ordinea următoarelor fragmente, pentru a reface modul în care acționează conștiința.

ne arată ce trebuie să facem,	în timpul lucrării ne îndeamnă să continuăm, dacă fapta	După săvârșirea ei ne răsplătește	și ne condamnă dacă am făcut răul.	Înainte de săvârșirea unei fapte, conștiința	este bună, sau să încetăm, dacă fapta este rea.	dacă am făcut binele

Sfântul Duh,
 imagine din Basilica Sfântul Petru
 din Roma

Știați că...?

- ❖ Credincioșii buni se lasă călăuziți de conștiință?
- ❖ Omul este capabil să recunoască glasul lui Dumnezeu care îl îndeamnă să facă binele și să fugă de rău?
- ❖ Prudența călăuzește conștiința?
- ❖ Decalogul (*Cele Zece Porunci*) este o lumină oferită omului pentru a deosebi binele de rău?

3. Alege variantele corecte și motivează răspunsurile selectate.

Educarea conștiinței presupune:

- a) formarea ideilor clare despre bine și rău;
- b) cunoașterea legii divine;
- c) cunoașterea legii civile;
- d) rugăciunea, postul, primirea sacramentelor;
- e) citirea cărților.

4. Completează enunțurile.

- a) Este bine că există glasul conștiinței, deoarece ...
- b) Dacă nu ar exista conștiința, atunci ...
- c) Am urmat glasul conștiinței ...
- d) Mi-a fost greu să acționez în conformitate cu ceea ce mi-a sugerat conștiința ...

5. Compune o rugăciune de 50 de cuvinte, în care îl rogi pe Duhul Sfânt să te ajute să-ți urmezi propria conștiință.

6. Scrie, în caiet, următoarea hotărâre și străduiește-te să o respecti.

Înainte de săvârșirea unei fapte voi reflecta și îmi voi asculta conștiința, căutând să fac numai binele la care mă cheamă Dumnezeu.

7. Citește textul dat, apoi răspunde la întrebări.

*„În adâncul conștiinței, omul descoperă o lege pe care nu și-o dă el însuși, dar căreia trebuie să i se supună și al cărei glas, chemându-l neîncetat să iubească și să facă binele și să evite răul, răsună la momentul potrivit în urechea inimii: „Fă aceasta, fugi de aceea”. Căci omul are în inimă o lege scrisă de Dumnezeu: demnitatea lui este să se supună acesteia și după ea va fi judecat. Conștiința este nucleul cel mai tainic și sanctuarul omului, unde omul se află singur cu Dumnezeu, al cărui glas îi răsună în străfunduri. Prin conștiință se face cunoscută în mod minunat acea lege care își află împlinirea în iubirea față de Dumnezeu și de aproapele.” (Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes*, 16)*

- a) Care expresie din acest text ți-a plăcut foarte mult? De ce?
- b) La ce îl îndeamnă conștiința pe om?
- c) De ce este importantă urmarea conștiinței?

Din viețile sfinților

Sfântul Ioan Maria Vianney

Cunoscut sub numele de „Parohul de Ars”, sfântul Ioan Maria Vianney a fost preot paroh în satul francez Ars, situat la nord de localitatea Lyon. S-a născut la Dardilly, un sat mic ce aparținea de Dieceza de Lyon, în ziua de 8 mai 1786, într-o familie de țărani săraci din punct de vedere material, dar bogați în credință.

În anul 1806, preotul Carol Balley a deschis o școală parohială pentru pregătirea viitorilor preoți. Aici s-a prezentat și Ioan, care a fost acceptat, în ciuda dificultăților cu care se confrunta: cititul și scrisul. A fost primit datorită tenacității și purității inimii sale. Pentru Ioan a fost greu, mai ales la limba latină, însă reușea foarte bine să învețe adevărurile de credință. S-a remarcat și prin practicarea virtuților creștine. A fost sfințit preot la 13 august 1815, rămânând sub protecția părintelui Balley, care îl aprecia pentru ascultarea de care dădea dovadă și pentru legătura lui specială cu Dumnezeu. Ioan Maria îl prețuia pe părintele său pentru credința sa strălucită, pentru spiritul său de penitență și chiar căuta să-l imite.

După moartea părintelui paroh, Ioan Vianney este trimis să păstorească un mic sat cu 40 de case și 270 de locuitori, numit Ars de Dombes, în care de mulți ani nu a mai fost un preot. Acest sat nu strălucea în sfințenie. Tânărul preot a început activitatea întâlnindu-i personal pe enoriași și făcând ordine în biserică. În scurt timp, s-a convins că erau oameni buni, dar întrucât erau constrânși de multe nevoi, lăsau Liturgia și frecventau cele patru crâșme ale satului, situate chiar în spatele bisericii. Acolo își risipeau toți banii. În zilele de sărbătoare, cei mai mulți se întâlneau la balurile din sat, nicidecum la Sfânta Liturgie. În acest context, Ioan Maria Vianney a rostit o frază celebră: „Lăsați o parohie fără preot timp de douăzeci de ani și atunci se vor închina la animale!”. Cu echilibrul său și bazându-se pe înțelepciunea *Evangeliei*, înțelegând valoarea fiecărui suflet, a hotărât să încâlzească sufletele cu puțină iubire față de Dumnezeu. Le vorbea la predici despre încrederea imensă pe care trebuie să o aibă fiecare om în bunătatea lui Dumnezeu. Rezultatele nu au întârziat să apară. Astfel, a observat un țăran care, seară de seară, întorcându-se de la câmp, lăsa uneltele la ușa bisericii, intra și rămânea așezat în tăcere. Când sătenii erau în crâșme, el era în genunchi în fața Sfântului Sacrament, în adorație. Pe copii îi învăța *Catehismul*. Acorda mult timp rugăciunii și pocăinței pentru enoriașii săi. Pentru tineri, a înființat o școală, unde le asigura hrană, instrucție umană și creștină și învățarea unei meserii. Pentru adulți, a creat două asociații: una pentru femei și una pentru bărbați. În felul acesta, viața în Parohia Ars s-a schimbat.

În împrejurimi, se răspândea știrea că în sat se întâmplă lucruri miraculoase, iar convertirile se petrec la scaunul de spovadă. Credincioșii din împrejurimi alergau la bisericuța din Ars pentru a-l asculta pe „parohul sfânt”. Mulțimi de pelerini îl căutau pe cel care vestea iubirea lui Dumnezeu față de toți, chiar și față de păcătoșii cei mai înrăiți.

Ioan Maria Vianney a fost chemat la Domnul în ziua de 4 august 1859, când avea 73 de ani. El continuă să vorbească despre iubirea milostivă a lui Dumnezeu prin scrierile sale, care s-au răspândit foarte mult. Sfântul Papă Pius al X-lea l-a proclamat *fericit*, în anul 1905, iar Papa Pius al XI-lea l-a canonizat în anul 1925 și l-a declarat patron al parohilor.

Sfântul Ioan Maria Vianney

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu, Tatăl nostru iubitor, ne vorbește în taină, prin glasul conștiinței. Pentru a-i auzi șoapta, trebuie să facem liniște, să renunțăm din când în când la telefon, la Internet, la căștile din urechi etc. Așa vom înțelege cât de dulce și plin de iubire e sfatul său de Tată. Dacă îl ascultăm, rămânem în prietenie cu el, suntem feriți de păcat și avem pace și bucurie în suflet.

CAIN ȘI ABEL

James Tissot,
Cain l-a condus pe Abel la moarte

Vocabular

posomorât – întristat, mâhnit, încrunțat, întunecat.

ofrandă – jertfă adusă divinității; dar oferit Bisericii; sacrificiu, dar, cadou oferit unei persoane în semn de recunoștință.

demnitate – atitudine, autoritate, prestigiu.

imoralitate – comportare care se opune normelor morale.

Cain și Abel au fost primii copii ai lui Adam și ai Evei. Abel era păstor, iar Cain lucrător al pământului. După un timp, Cain a adus Domnului ofrandă din roadele pământului. Abel a oferit și el din întâii născuți ai turmei sale. Domnul a privit către Abel și ofranda lui, dar la Cain și la ofranda lui n-a privit. Cain a devenit invidios, s-a mâniat foarte tare și fața lui s-a posomorât. Domnul i-a spus lui Cain: „De ce te-ai mâniat și ai fața posomorâtă? Dacă faci binele, nu-i așa că poți ține [fruntea] sus? Dar dacă nu faci binele, păcatul stă cuibărit la ușă. El caută să fie peste tine, dar tu trebuie să-l stăpânești.”, însă Cain nu a ascultat de Dumnezeu. Cain a vorbit cu Abel, fratele său. Când erau la câmp, Cain s-a ridicat împotriva lui Abel, fratele său, și l-a ucis.

Domnul i-a zis lui Cain: „Unde este Abel, fratele tău?”. Iar el a zis: „Nu știu. Oare sunt eu păzitorul fratelui meu?” Domnul i-a spus: „Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strigă către mine din pământ. Acum, așadar, fii blestemat pe pământul care și-a deschis gura ca să bea sângele fratelui tău din mâna ta! Când vei lucra pământul, nu-ți va mai da rodul său; rătăcitor și fugar vei fi pe pământ”. Cain i-a spus Domnului: „Vina mea este prea mare pentru a o putea suporta!... Domnul i-a pus un semn lui Cain, ca niciunul dintre cei care îl vor găsi să nu-lucidă.” (Cf. *Geneză* 4,2-13,15).

După căderea în păcat a primilor oameni, care nu au ascultat de Dumnezeu, Biblia relatează istoria primului păcat săvârșit de un om împotriva unui alt om. Autorul sacru subliniază faptul că răul nu se naște numai din îndepărtarea omului de Dumnezeu, ci și din ruptura relațiilor cu ceilalți oameni. Nu este suficient că omul îi oferă jertfe lui Dumnezeu, ci este necesar ca inima lui să nu fie măcinată de invidie, de mânie sau alte păcate.

Isus Cristos ne învață în *Evanghelie*: „Așadar, dacă îți aduci darul la altar și acolo îți amintești că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă acolo darul tău, în fața altarului, du-te, împacă-te mai întâi cu fratele tău și apoi, venind, oferă-ți darul.” (*Matei* 5,23-24).

Sfânta Scriptură subliniază deseori necesitatea unei relații bune cu Dumnezeu și cu aproapele. Cele Zece Porunci ne învață care trebuie să fie raportul omului cu Dumnezeu și cu aproapele. Mântuitorul sintetizează *Decalogul* în porunca iubirii, considerată cea mai mare dintre toate: „Să-l iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima..., iar pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (*Luca* 10,27).

În inima omului există tentații, ispite, dar acestea pot fi stăpânite. Dumnezeu îl avertizează și îi amintește lui Cain că trebuie să biruiască ispita de a face răul. Dacă ispita nu este învinsă, ea devine faptă. Fapta este mai greu de reparat și are urmări mai

grave. Omul trebuie să fie atent la alegerile sale, deoarece o faptă rea atrage după sine și alte fapte rele, iar un păcat atrage după sine și alte păcate.

Istoria lui Cain și Abel este o istorie despre alegerile omului și consecințele lor. Libertatea de a acționa sau de a nu acționa într-un anumit fel este o trăsătură a demnității omului. Ea caracterizează actele umane și îl face pe om răspunzător de faptele săvârșite în mod voit. Uneori, omul fuge de această responsabilitate, încercând să nege sau să ascundă fapta, asemenea lui Cain, însă Dumnezeu cunoaște totul. În plus, glasul conștiinței proprii îl face să recunoască imoralitatea acțiunilor sale și să exclame: „Vina mea este prea mare pentru a o putea suporta.” (Geneză 4,13).

Întotdeauna, mila lui Dumnezeu este mai mare decât răutatea omului, de aceea el îi pune un semn lui Cain pentru a-l proteja. Omul căit găsește mereu îndurare, iubire și speranță la Dumnezeu, asemenea fiului risipitor din parabola rostită de Isus.

Activități de învățare

1. Frazele începute în coloana I continuă în coloana a II-a și apoi își găsesc finalul în coloana a III-a. Potrivește fragmentele din cele trei coloane astfel încât frazele obținute să fie corecte și să aibă sens (exemplu: A-3-b).

A Cartea Genezei, prima carte	1 s-a mâniat pe fratele său	a așa să vă iubiți unii pe alții! (Ioan 13,34)
B Cain era agricultor	2 din oile întâi născute ale turmei,	b Cain și Abel, care au adus jertfe lui Dumnezeu.
C Abel a dus o jertfă de mâncare	3 a Bibliei povestește despre doi frați,	c și i-a luat viața.
D Cain a devenit invidios,	4 unii pe alții! Așa cum eu v-am iubit pe voi,	d pentru că era păstor.
E Isus ne-a învățat: „Vă dau o poruncă nouă: să vă iubiți	5 și a adus Domnului o jertfă	e de mâncare din roadele pământului.

2. Răspunde la următoarele întrebări. Motivează răspunsurile.

- Când ne asemănăm cu Abel?
- Când ne asemănăm cu Cain?
- De ce Abel te face să te gândești la Isus?

3. Explozia stelară: Abel.

4. Citește următorul text, apoi răspunde cerințelor.

„Omul nu se poate întoarce spre bine decât în mod liber. Această libertate contemporanii noștri o prețuiesc mult și o caută cu pasiune: și pe bună dreptate. Totuși adesea ei o promovează în mod greșit, ca pe o îngăduință de a face orice, cu condiția să fie plăcut, inclusiv răul. Însă adevărata libertate este, la om, un semn privilegiat al chipului lui Dumnezeu. (...) Fiecare om va trebui să dea socoteală de viața proprie în fața judecății lui Dumnezeu, după binele sau răul săvârșit.” (Conciliul al II-lea din Vatican, *Gaudium et spes*, 17)

- Ce este libertatea?

Întrebări

- Ce sentimente au cuprins sufletul lui Cain?
- Care au fost urmările faptei săvârșite de Cain?
- Ce simte omul dacă alege să facă răul?
- Azi mai sunt oameni care acționează asemenea lui Cain?
- Ce ne învață Isus prin cuvintele: „să vă iubiți unii pe alții! Așa cum eu v-am iubit pe voi, așa să vă iubiți unii pe alții!”?
- Ce găsește la Dumnezeu un om care se căiește?

Fig. ex. 3

Cuvânt pentru viață

„Isus le-a răspuns: «Adevăr, adevăr vă spun că oricine săvârșește păcatul este sclavul păcatului.»” (Ioan 8,34)

„Voi însă, fraților, ați fost chemați la libertate; numai că această libertate să nu fie ocazie pentru [a sluji] trupului, ci slujiți-vă prin iubire unii pe alții!” (Galateni 5,13)

Lumină pentru pașii mei

Invidia l-a împins pe Cain la crimă. Dumnezeu dăruiește fiecărui fiu al său calități și bunuri diferite pentru a fi de folos altora. Trebuie să ne bucurăm și să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru toate darurile oferite nouă și semenilor noștri. Sunt daruri gratuite, nemeritate. Să le primim și să le folosim spre slava lui Dumnezeu și binele aproapelui.

Sf. Rita de Cascia,
Mănăstirea Santa Rita, Italia

Știați că...?

- ❖ Păcatul săvârșit de Cain se numește fratricid?
- ❖ Din *Cartea Genezei* reiese că primul om născut a fost Cain, iar Abel a fost primul om care a murit?
- ❖ Tradiția biblică ne spune că Adam și Eva au mai avut un fiu, pe nume Set?
- ❖ Adam și Eva au avut mulți fii și fiice?
- ❖ Între figurile mari pe care le venerază Biblia, pentru tăria credinței, este și cea a „dreptului Abel”?

b) Continuă următoarea frază:

Să fii cu adevărat liber ...

c) Explică următoarea expresie: „Dumnezeu (...) îl va răsplăti pe fiecare după faptele sale.” (*Romani 2,6*).

d) Ce înseamnă pentru tine să fii responsabil?

5. Scrie un text de 10 rânduri în care să motivezi de ce este important să urmezi glasul conștiinței.

Din viețile sfinților

Sfânta Rita de Cascia

Sfânta Rita s-a născut la Roccaporena, un sat de munte, în anul 1381. Părinții ei, Antonio și Amata, înaintați în vârstă, au botezat-o cu numele de Margareta și au crescut-o cu dragoste de Dumnezeu.

Din ascultare și respect profund față de părinții ei, Rita a acceptat să renunțe la viața de mănăstire pe care o dorea și s-a căsătorit, la vârsta de 16 ani, cu tânărul ofițer Paul-Ferdinand, un om bogat. Ea era o soție înțelegătoare, bună, atentă, dar soțul ei era brutal, violent și certăreț. În aceste condiții, Rita suferea și se ruga în tăcere. Prin bunătatea ei a reușit să înmoaie inima lui Paul-Ferdinand și să-l convertească, dar nu și a dușmanilor care amenințau viața soțului. Lucrurile au mers spre rău, iar soțul ei a fost omorât din răzbunare. Cei doi copii gemeni pe care îi aveau au promis răzbunarea morții tatălui lor. Rita a încercat să-i convingă să-și abandoneze gândurile și intențiile răzbunării, dar și-a dat seama că nu are sorți de izbândă. Atunci, pentru a le salva sufletele de la un așa de mare păcat, îi cere lui Dumnezeu un miracol. L-a rugat ca ei să nu-și păteze mâinile și conștiința cu o crimă: „Eu ți-i dau, fă cu ei ce vrei”. Între timp, cei doi fii s-au îmbolnăvit și au murit.

Rămasă fără soț și cei doi copii, Rita bate la poarta mănăstirii „Sfânta Maria Magdalena” din Cascia, dar cererea nu i-a fost primită. Se întoarce în casa ei și continuă să se roage constant celor trei sfinți protectori ai ei: Sfântul Ioan Botezătorul, Sfântul Augustin și Sfântul Nicolae din Tolentino. Într-una din nopți, se întâmplă minunea: cei trei sfinți îi apar, o invită să-i urmeze, deschid poarta mănăstirii și o conduc pe Rita în mijlocul capelei unde călugărițele se rugau. Astfel, Rita a fost primită în mănăstire, îmbrăcând haina călugărească, spre împlinirea dorinței din copilărie, aceea de a se dăruia total lui Dumnezeu. Timp de 40 de ani, ea va sluji lui Dumnezeu și aproapelui, cu bucurie și generozitate.

Viața de rugăciune din mănăstire, pocăința aspră și iubirea față de Isus Cristos Răstignit au fost răsplătite, în mod vizibil, cu suferințele provocate de un spin din coroana purtată de Cristos, înfipt în fruntea ei. Timp de 14 ani, până la moarte, Rita a suportat această durere, oferind-o lui Dumnezeu pentru semenii ei.

A fost chemată la Domnul la 22 mai în anul 1457, pe când se afla în mănăstirea de la Cascia. A fost canonizată de Papa Leon al XIII-lea, în anul 1900, și a primit numele de „mijlocitoarea cazurilor disperate”. Trupul ei este așezat în mănăstirea în care a trăit, înconjurată de trandafiri, florile ei preferate.

DUMNEZEU LUCREAZĂ ÎN ISTORIA POPORULUI ALES

• IOSIF ȘI FRAȚII SĂI •

Ultimele capitole ale *Cărtii Genezei* cuprind istoria patriarhului Iacob și a familiei sale. Iosif, unul dintre cei doisprezece fii ai lui Iacob, este figura centrală.

Când Iosif avea șaptesprezece ani, i-a văzut pe frații săi făcând o faptă rea și i-a spus tatălui. Această mărturisire nu a fost pe placul fraților săi.

Într-o zi, Iosif le-a povestit fraților săi un vis pe care l-a avut. Se făcea că legau snopi pe ogor. Snopul lui s-a ridicat și a stat drept, iar snopii fraților, înconjurându-l, se plecau înaintea snopului lui. Frații s-au gândit dacă nu cumva acest vis este o profeție că Iosif va fi regele lor. El a mai avut un vis pe care l-a spus fraților și tatălui. Din cauza acestor vise, frații îl invidiau și-l urau foarte mult pe Iosif.

După un timp, Iacob l-a trimis pe Iosif la frații săi, care erau cu turmele la păscut. Când l-au văzut, frații au vrut să-l omoare, dar, până la urmă, l-au vândut unor negustori străini, pentru 20 de arginți.

Frații săi au trimis tatălui lor haina lui Iosif, înmuiată în sângele unui ied, pentru a-l face să creadă că a fost sfâșiat de un animal. Tatăl a suferit foarte mult, iar frații lui Iosif au căutat să-l aline.

În acest timp, Iosif a ajuns cu negustorii în Egipt. Dumnezeu era cu el și reușea în toate, chiar dacă era doar un sclav în casa lui Putifar. Soția acestuia a încercat să-l seducă pe Iosif, dar, pentru că a respins-o, ea l-a acuzat pe nedrept și Iosif a fost aruncat în închisoare. Și aici Domnul a fost cu el și a ajuns supraveghetor peste ceilalți prizonieri. Luminat de Dumnezeu, a tălmăcit visele unor slujitori ai faraonului: paharnicul urma să fie eliberat, iar brutarul să fie condamnat.

Într-o noapte, faraonul a fost chinat de vise pe care nimeni nu a reușit să le explice. Paharnicul și-a amintit de Iosif. El a fost adus în fața faraonului. Iosif i-a explicat faptul că visul său anunța șapte ani de belșug urmați de șapte ani de secetă. Iosif l-a sfătuit pe faraon să adune surplusul de recoltă din anii rodnici pentru a avea în perioada de secetă.

Faraonul a avut încredere în Iosif și i-a încredințat lui această misiune. Iosif avea 30 de ani când a devenit administrator al Egiptului. Iosif s-a dovedit foarte înțelept în misiunea sa, astfel încât, atunci când a venit seceta, care a afectat întreaga regiune, în Egipt era hrană.

Și în Canaan era foamete. Iacob și-a trimis fiii în Egipt să cumpere hrană. Doar pe Benjamin l-a oprit acasă. Frații au ajuns la

Peter von Cornelius,
Iosif se arată în fața fraților săi

Vocabular

- snop** – mănunchi de cereale păioase secerate și legate.
- a seduce** – a atrage, a captiva, a înșela, a ademeni.
- a tălmăci** – a traduce dintr-o limbă în alta, a interpreta, a explica, a lămuri.
- faraon** – titlu purtat de regii Egiptului antic; el se considera de natură divină și stăpân deplin al teritoriului și al populației.
- a percheziționa** – a scotoci, a cerceta amănunțit, a căuta pentru a găsi ceva.
- a denunța** – a dezvălui, a da pe față, a divulga.

Întrebări

1. De ce frații lui Iosif erau invidioși pe el?
2. Cum credeți că s-a simțit Iosif atunci când frații l-au aruncat în fântâna părăsită?
3. Dar atunci când a fost vândut?
4. Cum a arătat Iosif că i-a iertat pe frații săi?
5. Pe cine poți asemăna cu Iosif?
6. Ce poți învăța de la Iosif?
7. De ce este greu să fim buni și iertători cu cei care ne supără?

Charles Meynier,
Iosif recunoscut de frații săi

Cuvânt pentru viață

„Cheamă-mă în ziua strâmtorării: eu te voi elibera, iar tu mă vei cinsti!”
(Psalmul 50,15)

„Așadar, nu voi m-ați trimis aici, ci Dumnezeu. El m-a pus ca pe un tată pentru Faraon, domn peste toată casa lui și stăpânitor peste toată țara Egiptului.”
(Geneză 45,8)

Iosif, s-au plecat în fața lui, dar nu l-au recunoscut. El i-a recunoscut, a cerut informații despre familiile lor și a vrut să-i pună la încercare. Iosif a cerut ca unul dintre ei să rămână în închisoare, iar ceilalți să meargă cu grâul acasă și să-l aducă pe fratele lor mai mic. Frații au zis atunci unul către altul: „Într-adevăr, noi suntem vinovați față de fratele nostru Iosif, pentru că am văzut strâmtorarea sufletului său când se ruga de noi și nu l-am ascultat. De aceea a venit peste noi strâmtorarea aceasta.” (Geneză 42,21). Pentru că Iosif vorbea cu ei printr-un interpret, credeau că nu-i înțelege, dar el știa totul.

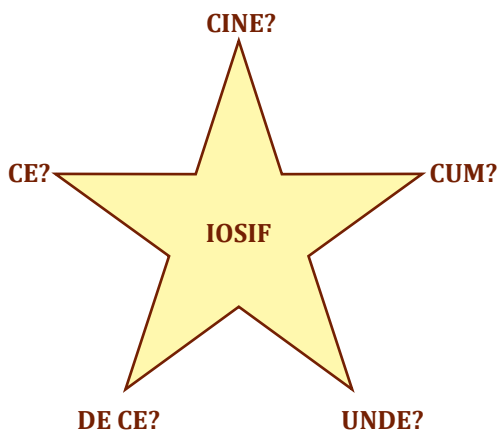
După un timp, frații s-au întors în Egipt, pentru că li s-au terminat proviziile și l-au adus cu ei pe Beniamin. Iosif i-a pus din nou la încercare și a cerut ca paharul său să fie pus, fără știrea lor, în sacul acestuia. Apoi au fost percheziționați, iar paharul a fost găsit la Beniamin, de aceea trebuia să rămână ca rob al său. Iuda, gândindu-se la suferința tatălui, s-a apropiat atunci de Iosif și s-a oferit să rămână rob în locul fratelui său. Iosif a simțit că frații săi erau mai buni, gata să se jertfească pentru ceilalți, și cu blândețe le-a dezvăluit că el este fratele lor, vândut cu ani în urmă. L-a îmbrățișat pe Beniamin, a plâns și le-a cerut fraților să-l aducă pe tatăl lor în Egipt.

Iosif este considerat o imagine a lui Cristos, deoarece a denunțat răul și nu a fost de acord cu el, a respins ispitele și a rămas fidel lui Dumnezeu chiar și în momentele mai dificile, i-a iertat pe frații săi și le-a făcut bine aducându-i în Egipt. Isus a condamnat abuzurile și nedreptățile contemporanilor săi, a respins ispitele celui rău, a făcut binele, s-a rugat pentru iertarea celor care l-au răstignit. Isus Cristos cel Drept a acceptat suferința și moartea pe cruce pentru ca noi, păcătoșii, să putem fi salvați și să ne bucurăm de fericirea veșnică.

Activități de învățare

1. Organizați-vă în perechi. Formulați, pe rând, întrebări referitoare la Iosif. Unul va pune întrebarea, celălalt va răspunde.

- Repetați exercițiul pentru un alt personaj biblic amintit în lecție, schimbând rolurile între voi.

2. Alege litera A, dacă enunțul este adevărat, sau litera F, dacă este fals.

- a) Vândut de frații săi, Iosif a ajuns în Mesopotamia. **A/F**
- b) Întâlnindu-i pe frații săi, Iosif s-a prefăcut că nu-i cunoaște. **A/F**
- c) În sfârșit, după mulți ani, Iosif a găsit un prilej de a se răzbuna pe frații săi, pentru toate greutățile din viața sa. **A/F**
- d) Lui Iosif nu i s-a întâmplat nimic rău, deoarece tatăl său, Iacob, era cu el. **A/F**
- e) Din istoria lui Iosif învățăm să ne punem încrederea în Dumnezeu, chiar dacă cei din jur nu o fac, și să-i iertăm pe cei care ne greșesc. **A/F**
- f) În cele din urmă, Iosif s-a împăcat cu frații săi. **A/F**
- g) Dumnezeu poate transforma lucrurile neplăcute din viața noastră în binecuvântare. **A/F**
- h) Iosif, după ce i-a pus la încercare pe frații săi, i-a iertat. **A/F**
- i) La început, situația nu era prea bună pentru Iosif, dar, în cele din urmă, a ajuns o persoană foarte importantă în Egipt, a salvat viețile multor oameni și ale fraților săi. **A/F**

3. Completează tabelul, ținând cont de exemplul dat.

Când	ne asemănăm cu
nu încurajăm păcatul	Iosif, fiul lui Iacob.
	frații lui Iosif.
iertăm celor care ne-au supărat	
	Iacob, tatăl lui Iosif.
recunoaștem că am greșit	

4. Identifică cel puțin două asemănări între Iosif, fiul lui Iacob, și Iosif, tatăl purtător de grijă al lui Isus, precum și între Iosif, fiul lui Iacob, și Isus.

5. Ordonează cronologic următoarele evenimente din istoria lui Iosif.

- Faraonul l-a pus pe Iosif administrator al bunurilor sale.
- Iosif i-a descoperit faraonului că va fi o mare secetă în Egipt.
- Frații lui Iosif l-au vândut ca sclav unor negustori.
- Iosif a fost aruncat de frații săi invidioși într-o fântână.
- Pentru că mai erau mulți ani de secetă, Iosif i-a chemat pe frații și pe tatăl său în Egipt.
- Frații lui Iosif s-au îndreptat și au fost iertați.

6. Scrie un text de 50 cuvinte în care să motivezi alegerea pe care ai fi făcut-o tu, dacă ai fi fost în locul lui Iosif.

7. Desenează-l pe Isus răstignit pe cruce, iar sub desen scrie versetul 39 din capitolul 5 al *Evangeliei după Sfântul Matei*.

Găsirea cupei de aur (1350).
Frescă în biserica „Sf. Sofia”
(Ohrid, Macedonia)

Știați că...?

- ❖ Teritoriul situat în sud-estul Mării Mediterane este numit Canaan (echivalează cu Israel, Țara Promisă sau Palestina) și este un ținut arid, secetos, mai ales în partea de sud?
- ❖ Termenul „faraon” este o interpretare greacă a cuvântului egiptean *Per-aa*, care înseamnă „casă mare”? Cuvântul a fost folosit prima oară în anul 1353 î.C., iar până atunci conducătorul Egiptului era numit simplu, rege?
- ❖ Iosif a fost vândut ca sclav domestic (care slujea în casă) lui Putifar, căpitanul gărzilor palatului?
- ❖ Benjamin, în traducere ebraică, înseamnă „fiu al mâinii drepte, adică fiul preferat”, iar în formă greacă și slavonă apare ca Veniamin?
- ❖ Recoltele erau mai bogate în Egipt datorită fluviului Nil (cel mai lung fluviu din lume), care aduce și depune cenușă vulcanică, deosebit de fertilă?

Giovanni Maria Morlaiter,
Sf. Ieronim Emiliani (Girolamo Miani)

Lumină pentru pașii mei

Iosif i-a iertat pe frații săi care i-au provocat multă suferință pe nedrept, din răutate și invidie. El nu se răzbună, ci le dă hrană. După exemplul lui Iosif, să iertăm și să facem bine celor ce ne fac rău pe nedrept. Astfel îl urmăm pe Isus, Fiul lui Dumnezeu care îi iartă și-i salvează de la osândă pe cei ce l-au răstignit. Dumnezeu va răsplăti bunătatea noastră.

Din viețile sfinților

Sfântul Ieronim Emiliani

Sfântul Ieronim s-a născut în orașul Veneția, în anul 1486, în perioada de înflorire a culturii în Europa. Despre familia sa se cunoaște că era de viță nobilă, tatăl său era senator, iar mama sa provenea dintr-o familie renumită în istoria orașului. Ieronim Emiliani a mai avut trei frați, iar doi dintre ei, fiind antrenați în arta războiului, au urmat cariera militară și cea politică.

La vârsta de zece ani rămâne orfan de tată și se orientează spre cariera militară, devenind expert al armelor. La vârsta de 25 de ani, Ieronim Emiliani cade prizonier la Castelnuovo, este închis într-o încăpere secretă și pus în lanțuri. Acolo timpul trecea cu greutate, iar el a început să se gândească foarte serios asupra lipsei de valoare a celor pământești și să mediteze la viața pe care o ducea: întotdeauna în situația de a comanda și de a se bucura de multe privilegii. După o lună de zile, prin mijlocirea miraculoasă a Maicii Domnului, este eliberat pe neașteptate din lanțurile închisorii. Ajungând în libertate, a simțit o puternică dorință de a se dăruie cu totul slujirii și ajutorării oamenilor aflați în nevoi grave: săraci, bolnavi, tineri părăsiți, orfani. În acest sens, s-a sfătuit cu Ioan Petru Carafa, care apoi va deveni Papa Paul al IV-lea, care i-a propus parcurgerea unei perioade de formare profundă pentru viața spirituală. Zece ani mai târziu, peste întreaga Italie s-a abătut o foamete cumplită, urmată, așa după cum era de așteptat, de o boală grea și necruțătoare, numită ciumă. Acum s-a maturizat și s-a conturat și mai puternic în sufletul său hotărârea de a se dedica în totalitate slujirii săracilor. A început să pună la dispoziția lor chiar lucrurile din locuința proprie: le vindea, inclusiv mobila din casă, și se dedica trup și suflet slujirii celor bolnavi. Cei care mureau trebuiau să fie înmormântați, iar el făcea lucrul acesta în fiecare noapte.

Nu i-a neglijat nici pe cei care au supraviețuit, îndeosebi pe copiii care și-au pierdut părinții în război și pe care îi întâlnea pe străzi, vagabondând în căutare de mâncare. În această perioadă, într-un mic sat din ținuturile Bergamo, a pus bazele unei asociații care se va numi *Părinții din Somasca*. A reușit să pună în aplicare un proiect îndrăgit: întemeierea de școli gratuite, deschise tuturor tinerilor, unde să fie pregătiți din punct de vedere profesional, pentru a putea înfrunta viața cu demnitate. El s-a preocupat să le ofere o casă, să le dea ceva de mâncare și să-i învețe noțiuni necesare din catehism, unde să găsească iubirea părintească a lui Dumnezeu, așa cum ar fi trebuit să o aibă în familiile lor. Nu separa nicio dată formarea creștină de cea umană: practicarea *Evangheliei* trebuia să le deschidă porțile cerului și ale lumii.

„Orice om este fratele meu!” era deviza sa. Sfântul Ieronim Emiliani, în timp ce îi îngrijea pe bolnavii de ciumă din Somasca, a fost atins de necruțătoarea boală și a murit. Era ziua de 8 februarie 1537. A trebuit să se despartă de fiii săi iubiți: săracii și bolnavii, cărora le-a dăruit toată iubirea și toate forțele sale, în decursul scurtei sale vieți, închinată cu totul lui Dumnezeu și oamenilor. A fost declarat sfânt în anul 1767. Papa Pius al XI-lea, în anul 1928, l-a numit *patron al orfanilor și al tinerilor părăsiți*.

MOISE – OMUL LUI DUMNEZEU

Urmașii lui Iosif și ai fraților săi au rămas în Egipt și s-au înmulțit, formând un popor. Temându-se de ei, faraonul i-a pus la munci grele, tratându-i ca sclavi. Pentru că ei continuau să se înmulțească, a poruncit ca toți băieții israeliți care se nasc să fie uciși. Unul dintre ei a fost salvat de fiica faraonului din apele Nilului. L-a numit Moise, l-a crescut și l-a educat la curtea regală.

Moise nu a uitat faptul că este israelit și, într-o zi, cuprins de furie, a ucis un soldat egiptean care lovea un israelit. De frica faraonului, a fugit din Egipt și a devenit păstor la preotul Ietro, în ținutul Madian.

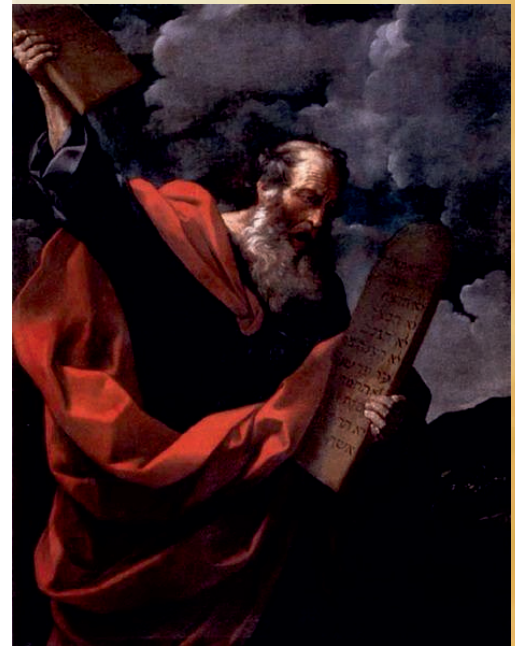
În timp ce își păștea turmele pe muntele Horeb, Moise a văzut un tufiș arzând și s-a apropiat. Dumnezeu i-a vorbit: „Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Dumnezeul lui Abraham, Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacob [...] Am văzut necazul poporului meu, care este în Egipt, și am auzit strigătele lor din cauza asupritorilor. Îi cunosc durerea. Am coborât ca să-l scot din mâna egiptenilor și să-l fac să urce din țara aceea într-o țară bună și întinsă [...] Acum mergi, te trimit la faraon! Scoate poporul meu, pe fiii lui Israel, din Egipt!” (*Exod 3,6-10*). Moise s-a temut să se întoarcă în Egipt, pentru că nu se simțea capabil de această misiune. Dumnezeu însă i-a dat puterea să facă minuni în numele său.

La cererea lui Moise, Dumnezeu i-a descoperit numele său sfânt: Iahve – „**Eu sunt cel care sunt**” (*Exod 3,14*), un nume misterios, dar care vorbește despre existența și veșnicia sa.

Din acel moment, Moise a devenit mijlocitor între Dumnezeu și popor. El va prezenta poporului cuvintele lui Dumnezeu și lui Dumnezeu cererile și nevoile israeliților.

Moise s-a întors în Egipt, dar faraonul a refuzat să-i elibereze și a înăspriț condițiile de muncă pentru ei, chiar dacă diferite plăgi s-au abătut asupra țării. Cu ajutorul Domnului, sub călăuzirea lui Moise și a fratelui său, Aaron, poporul israelit a ieșit din Egipt într-o noapte de Paște. Dumnezeu le-a poruncit să se pregătească de drum și să jertfească un miel pe care să-l mănânce cu azime și ierburi amare, „[...] să aveți mijlocul încins, sandalele în picioare și toiagul în mână; să-l mâncați în grabă: este Paștele Domnului!” (*Exod 12,11*).

Mai târziu, au trecut Marea Roșie ca pe uscat și au scăpat definitiv de urmăritorii egipteni. Acest moment l-au exprimat într-o cântare: „[...] Voi cânta Domnului, căci cu mărime s-a preamărit. Cal și călăreț în mare i-a aruncat. Puterea mea și cântarea mea este Domnul și el a fost mântuirea mea [...]” (*Exod 15,1-2*).

Guido Reni, *Moise cu tablele legii*

Vocabular

- israelit** – care aparține poporului israelit; evreu.
- plagă** – rană, leziune, calamitate, nenorocire.
- azimă** – pâine nedospită folosită de evrei la sărbătoarea Paștelui și de Isus Cristos la Cina cea de Taină.
- mană** – alimentul pe care Dumnezeu l-a dăruit poporului evreu în timpul drumului prin pustiu.
- idolatrie** – adorare, închinare la idoli.

Întrebări

1. Cum s-a descoperit Dumnezeu lui Moise?
2. Ce misiune i-a dat Dumnezeu lui Moise?
3. Cum a salvat Dumnezeu poporul israelit din Egipt?
4. Ce s-a întâmplat pe Muntele Sinai?
5. Ce moment din pustiu poate fi comparat cu răstignirea lui Isus?
6. Cum a reușit Moise să ducă la bun sfârșit misiunea sa?
7. Ce moment din viața lui Moise ai dori să experimentezi? De ce?

Cuvânt pentru viață

„Cel care se numește «**Eu sunt**» m-a trimis la voi.”
(Exod 3,14)

„Prin credință, Moise, când s-a făcut mare, a refuzat să fie numit fiul fiicei lui Faraon, alegând mai degrabă să sufere cu poporul lui Dumnezeu decât să aibă plăcerea de o clipă a păcatului.”
(Evrei 11,24)

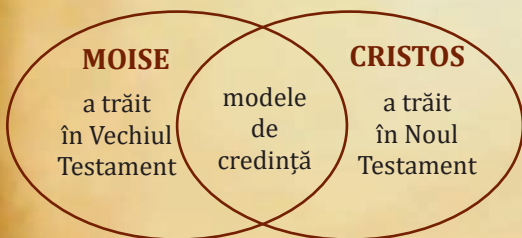

Diagrama Venn

În pustiu, pe Muntele Sinai, Moise a primit tablele Legii și s-a încheiat Alianța prin care poporul se angaja să respecte Legea Domnului, iar Dumnezeu promitea să ocrotească și să binecuvânteze poporul său. În timpul călătoriei de patruzeci de ani prin pustiu, sub călăuzirea lui Moise, israeliții au fost hrăniți cu mană și carne de Domnul și au fost salvați de sete în mod miraculos: „Domnul i-a zis lui Moise: «Treci înaintea poporului [...] și ia în mână și toiagul cu care ai lovit râul și mergi! Iată, eu voi sta înaintea ta acolo, pe stâncă, în Horeb; tu vei lovi stâncă și va ieși din ea apă și poporul va bea.»” (Exod 17,5-6).

În misiunea sa, a avut de întâmpinat multe greutăți: refuzul faraonului de a elibera poporul, neîncrederea israeliților, reproșurile și chiar infidelitatea lor față de Dumnezeu. „Moise a strigat către Domnul zicând: «Ce să fac cu poporul acesta? Încă puțin și mă vor bate cu pietre»” (Exod 17,4). Însă Moise a continuat să asculte îndemnul clar ale Domnului și să intervină pentru popor în momentele de încercare sau când ar fi meritat pedeapsa pentru idolatrie sau nerecunoștință. „Poporul a venit la Moise și i-a zis: «Am păcătuit, căci am vorbit împotriva Domnului și împotriva ta. Roagă-te Domnului ca să îndepărteze de la noi șerpii!» Și Moise s-a rugat pentru popor. Domnul i-a zis lui Moise: «Fă-ți un șarpe și pune-l pe un stâlp: oricine este mușcat și va privi spre el va trăi.»” (Numeri 21,7-8).

Moise, mijlocitorul între Dumnezeu și poporul său, în Vechiul Testament, este imaginea lui Cristos, mijlocitorul între Dumnezeu și oameni, în Noul Testament.

Isus Cristos s-a rugat pentru popor, a avut milă de el, i-a vorbit despre adevărata libertate, a încheiat Noua Alianță la Cina de Taină, prin trupul și sângele său oferit ca jertfă. A acceptat să fie înălțat pe Cruce, pentru ca oricine crede în el să obțină eliberarea din sclavia păcatului și mântuirea veșnică.

Activități de învățare

1. Completează, în caiet, spațiile libere.

Dintre israeliți, ... l-a ales pe Moise să elibereze poporul lui ... din robia ... Dumnezeu a trimis ... plăgi asupra Egiptului. Sub călăuzirea lui ... și a fratelui său, Aaron, ... israelit a ieșit din ... într-o noapte de Paște și au început călătoria spre ... promisă, călătorie care a durat ... de ani.

Pe Muntele ..., Dumnezeu i-a dat lui Moise tablele ... și a încheiat o alianță prin care poporul promitea respectarea Legii, iar ... promitea să binecuvânteze poporul său.

2. Continuă frazele astfel încât ele să aibă sens și să fie adevărate.

- a) Faraonul a poruncit uciderea copiilor de parte bărbătească, deoarece ...
- b) Dumnezeu i-a vorbit lui Moise dintr-un tufiș care ardea și i-a cerut ...
- c) În timpul călătoriei de patruzeci de ani prin pustiu, israeliții ...
- d) Deseori, poporul israelit ...
- e) În pustiu, poporul israelit a suferit de foame și de sete, dar ...

3. Completează diagrama Venn alăturată.

4. Completează ceea ce lipsește din următorul tabel.

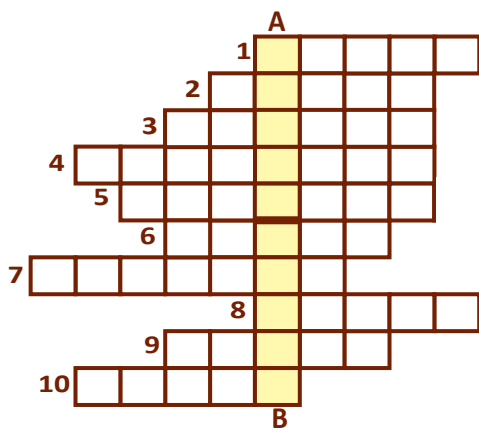
Moise și poporul israelit ne fac să ne gândim la Isus și la noul popor al lui Dumnezeu, Biserica.

Noua patrie promisă de Dumnezeu creștinilor	→ Paradisul
Noul Moise pe care Tatăl cerească ni l-a dat conducător	
Noul Miel Pascal care ne-a mântuit prin jertfa sa pe cruce	
Noua Mare Roșie pe care creștinii trebuie să o traverseze pentru a se elibera de păcat	
Noua mană care ne hrănește sufletele	
Legea cea nouă pe care ne-a dat-o Isus	
Noul șarpe de aramă care ne salvează	
Noul popor al lui Dumnezeu din care facem parte și noi	

5. Compune o rugăciune pe care să o spui atunci când te afli în dificultate.

6. Rezolvă aritmogriful.

Vei descoperi pe verticala **A-B** numele mării pe care israeliții au traversat-o ca pe uscat, pentru a scăpa de egipteni.

1. Salvat din apă de fiica faraonului;
2. „Eu sunt cel care sunt”;
3. Conducător al Egiptului;
4. I-a vorbit lui Moise din mijlocul unui tufiș arzând;
5. Legământ;
6. Fratele lui Moise;
7. Isus ..., noul Moise;
8. Munte pe care Dumnezeu i-a dat lui Moise poruncile;
9. Țară prin care curge fluviul Nil;
10. Sărbătoarea eliberării din sclavie a poporului israelit.

7. De ce sunt importante pentru noi aceste evenimente? Motivează răspunsul în zece rânduri.

Sfânta Margareta Maria Alacoque

Margareta Maria Alacoque s-a născut în Bourgogne, la Lautecour, o localitate din estul Franței, la 22 iulie 1647, într-o familie numeroasă care aparținea burgheziei de mijloc. În familie, a primit o educație creștinească, iar de la vârsta de 4 ani a simțit chemarea de a se dăruia cu totul lui Dumnezeu. Pe când era copil, și-a pierdut tatăl, iar mama, rămasă văduvă, a fost nevoită să înfrunte greutăți enorme pentru a-și întreține familia numeroasă.

Știați că...?

- ❖ Mana este secreția zaharoasă care provine de la un copac care se găsește în Peninsula Sinai, înalt de șase-șapte metri? Această secreție, în contact cu aerul rece al nopții, se întărește, luând forma unor mici boabe care au gustul mierii. Au o putere nutritivă ridicată.
- ❖ Mana este semnul providenței lui Dumnezeu și o prefigurare a Euharistiei, adevărata pâine cerească?
- ❖ Șarpele, fixat pe stâlp de către Moise, este o imagine a lui Isus Cristos răstignit pe cruce?
- ❖ Din respect, evreii nu rosteau numele Iahve? Când citeau Biblia și găseau acest nume îl înlocuiau cu Domnul (în ebraică *Adonai*) sau cu diferite expresii: Cel Preasfânt, Cel Preaînalt.
- ❖ Muntele Horeb sau Musa (Gebel Musa), în limbajul beduinilor înseamnă „Muntele lui Moise” sau „Muntele lui Dumnezeu”?
- ❖ Muntele Sinai are altitudinea maximă de 2285 m, este situat în Peninsula Sinai, care aparține statului Egipt?

Rodolfo Morgari,
Sf. Margareta Maria Alacoque
și devotamentul față de Inima Sacră

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu îl alege pe Moise ca mijlocitor între el și poporul ales. Moise se supune, iar Dumnezeu îl însoțește, îl sfătuiește și îl ajută să împlinească misiunea primită. Dacă ascultăm de Dumnezeu și îi cerem ajutorul, el rămâne mereu cu noi, ne călăuzește, ne sfătuiește și ne ajută să învingem încercările și dificultățile pe care le întâmpinăm în împlinirea misiunii (datoriei) noastre.

Încă de la vârsta de 8 ani, Margareta a intrat în ambientul favorabil al „Colegiului Clariselor Urbaniste” din Charolles, pentru a studia și pentru a se forma din punct de vedere creștin. Pe măsură ce creștea, se întărea în sufletul ei dorința de a se consacra vieții monahale. O boală a determinat-o, însă, să se întoarcă acasă pentru a se vindeca. A fost nevoită să se confrunte și cu dificultățile familiei și, de aceea, părea că nu va mai intra în mănăstire. Dar, în timp ce vizita mănăstirea Paray-le-Monial, a simțit în inima ei un glas care îi spunea: „Aici te vreau”. Avea 24 de ani și, fără să mai amâne, a intrat în rândul călugărițelor din acea mănăstire, iar în anul următor a depus voturile.

La 27 decembrie 1673, în sărbătoarea sfântului Ioan Evanghelistul, în timp ce se ruga în capela conventului, ușița tabernacolului s-a deschis și a apărut Isus cu pieptul deschis și cu inima în flăcări și a invitat-o să-și pună capul pe pieptul său, asemenea apostolului Ioan, la ultima cină. „Inima mea, a spus Isus, este așa de înflăcărată de iubire față de oameni încât, nemaiputând ține în ea flăcările ei arzătoare, vreau să le răspândesc. Eu te-am ales pe tine pentru a îndeplini acest mare plan pentru ca totul să fie făcut de mine”. Margareta a informat-o atunci pe superioara sa, dar când alte surori au ajuns să afle aceste lucruri, în convent s-a pornit un mare murmur: Margareta era o vizionară sau o persoană aleasă de Dumnezeu? Fiecare își spunea propria părere și judecățile nu erau încurajatoare. În ciuda precauțiilor din partea superiorilor, de care Margareta asculta cu scrupulozitate, aparițiile continuau.

La începutul anului 1674, a văzut Inima Mântuitorului cufundată într-o mare de lumină înconjurată de o coroană de spini, simbolizând rănila produse de păcatele noastre, iar deasupra, o cruce. Tot în același an, într-o zi de vineri, după sărbătoarea Trupul Domnului, Isus i-a apărut din nou, „strălucind în întregime de slavă, cu cele cinci răni strălucind ca cinci sori, și, din pieptul său, care părea un cuptor, fiind deschis, ea a descoperit că acea iubitoare și înduioșătoare inimă era adevăratul izvor al acelor flăcări”. Domnul i-a cerut să-l primească în Sfânta Împărtășanie ori de câte ori era posibil, dar mai ales în prima vineri a fiecărei luni, și să se întrețină cu el în adorație timp de o oră întreagă, de la 23.00 la 24.00, în noaptea precedentă fiecărei vineri întâi. În acest fel, erau deja indicate două practici devenite apoi celebre: ora de adorație reparatoare și Împărtășania din prima vineri, timp de nouă luni consecutive.

O altă apariție cu importanță specială a avut loc în anul 1675, în zilele dinaintea sărbătorii Trupul Domnului. Atunci, Isus i-a spus că ea trebuie să se străduiască, pentru ca vinerea după Trupul Domnului să fie dedicată cultului Inimii sale. Părintele Colombičre, care era superiorul iezuiților din Paray și confesor al surorilor, și-a dat seama de obiectivitatea revelațiilor și s-a străduit prin toate mijloacele să stabilească devoțiunea către Inima Preasfântă, începând din mănăstire. Misiunea Margaretei a cucerit și inima superioarei care i-a poruncit să pună în scris toate revelațiile primite, apoi a numit-o asistentă a sa și maestră de novice. Margareta își trăia ultimii ani văzând cu bucurie că apelul Mântuitorului era primit de surori și în mănăstire se putea celebra sărbătoarea Sfintei Inimi.

La 17 octombrie 1690 Margareta părăsea această lume la vârsta de doar 43 de ani, după ce a făcut să înflorească în conștiința creștină adevărata imagine a lui Dumnezeu. Ea a lăsat scrise următoarele cuvinte: „Dacă Domnul ne-ar da harul, cel puțin o singură dată, de a ne imprima în inimă această iubire, totul ar deveni ușor și am face multe lucruri în scurt timp și fără mare oboseală”.

PROFETUL ISAIA

Profetul Isaia este unul dintre cei mai mari profeti ai Vechiului Testament. S-a născut la Ierusalim, probabil între anii 770 și 765 î.C., într-o familie aristocrată. Era înzestrat cu calități spirituale deosebite, poseda o cultură vastă și frecventa grupul înțelepților și al funcționarilor de stat. Dumnezeu l-a chemat să fie purtător de cuvânt în mijlocul poporului său. În anul morții regelui Ozia (740 î.C.), a fost chemat la misiunea de profet. Isaia a descris această chemare astfel: „L-am văzut pe Domnul șezând pe un tron înalt și ridicat, iar poalele mantiei lui umpleau templul. Serafimii stăteau deasupra lui... Strigau unul către altul și ziceau: «Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Sabaot! Plin este tot pământul de mărirea lui!» Se zguduiau ușorii ușii de glasul care răsuna, iar casa s-a umplut de fum. Și am zis: «Vai de mine! Sunt pierdut, căci sunt un om cu buze necurate și locuiesc în mijlocul unui popor cu buze necurate, iar ochii mei l-au văzut pe rege, pe Domnul Sabaot!» ... Am auzit glasul Domnului, zicând: «Pe cine voi trimite și cine va merge pentru noi?». Iar eu am răspuns: «Iată-mă, trimite-mă pe mine!»” (*Isaia 6,1-8*).

La baza întregii învățături a profetului Isaia se află concepția despre sfințenia lui Dumnezeu. Domnul cel sfânt este deasupra tuturor ființelor create, este unicul creator al lumii și adevăratul conducător al istoriei. Pe el îl preamăresc forțele naturii și popoarele pământului.

Profetul Isaia a prezentat păcatul ca fiind expresia orgoliului uman. El a denunțat diferitele forme ale păcatului din timpul său și a avertizat că păcatul va atrage pedeapsa divină. Însă cei care vor rămâne credincioși, *restul sfânt*, vor fi mântuiți. Credința este atitudinea fundamentală a omului în fața lui Dumnezeu și a planului său. Ea înseamnă abandonarea completă în mâinile providenței divine, care conduce istoria, acceptarea mesajelor rostite de profet și convingerea că mântuirea vine numai de la Dumnezeu.

Isaia este cunoscut mai ales pentru profețiile pe care le-a făcut despre Mesia. A prevestit nașterea lui astfel: „Iată, fecioara va zămisli și va naște un fiu, căruia îi va pune numele «Emanuel»” (*Isaia 7,14*). A descoperit identitatea sa: „pentru că un copil ni s-a născut, un fiu ni s-a dat nouă. Stăpânirea va fi pe umerii lui și va fi numit sfetnic minunat, Dumnezeu puternic, părinte veșnic, principe al păcii” (*Isaia 9,5*), dar și ce va face pentru semenii săi: „Spuneți celor slabi de inimă: fiți tari și nu vă temeți! Iată Dumnezeul vostru! [...] El vine și vă va mântui. Atunci se vor deschide ochii orbilor și urechile surzilor se vor destupa. Atunci șchiopul va sări ca un cerb și limba celui mut va striga de bucurie.” (*Isaia 35,4-6*).

Isaia îl prezintă pe Mesia, Slujitorul Domnului, ca profet, învățător și martir. Suferințele lui sunt pentru ispășirea păcatelor, mântuirea lui Israel și a tuturor popoarelor. Moartea lui nu este sfârșitul, ci din ea izvorăște victoria, mântuirea pentru cei mulți.

Michelangelo Buonarroti, *Profetul Isaia* (detaliu)

Vocabular

aristocrat – persoană ce aparține unei clase sociale cu mari privilegii datorate originii, bogăției și poziției sociale; nobil.

profet – cel care vorbește în numele altuia; cel care are viziuni, revelații; călăuză spirituală pentru contemporani; proroc; trimis al lui Dumnezeu care vorbește în numele Lui sau scrie despre voia și planul Lui sub inspirația Duhului Sfânt.

providența divină – grija lui Dumnezeu față de lume și în special față de oameni.

Mesia – cel uns; regele promis din neamul lui David, care va elibera poporul, cu referință clară la Isus.

Întrebări

1. Cine este profetul Isaia?
2. Cum a descris Isaia chemarea sa?
3. Ce se află la baza învățaturii lui Isaia?
4. Ce ne învață profetul Isaia despre păcat?
5. Care sunt cele mai cunoscute profeții ale lui Isaia?
6. Cum mai este numit Isaia?
7. De ce este important pentru tine să cunoști profețiile lui Isaia?

Cuvânt pentru viață

„Vestesc dreptatea ta în adunarea cea mare; nu-mi închid buzele; tu știi lucrul acesta, Doamne!”

(Psalmi 40,10)

„Un glas strigă: «În pustiu, pregățiți calea Domnului, îndreptați în loc neumblat o cale pentru Dumnezeuul nostru!»”

(Isaia 40,3)

Știați că...?

- ❖ Profetul Isaia este profetul sfințeniei lui Dumnezeu pentru modul în care surprinde slava lui Dumnezeu: „Domnul este sfântul lui Israel” (Isaia 30,15)?
- ❖ Profetul Isaia a fost căsătorit și a avut doi copii?
- ❖ Unii exegeți susțin că Isaia ar fi fost vegetarian? Ei se bazează pe câteva pasaje din cartea ce îi poartă numele, în care el insistă asupra nonviolentei și a respectului pentru viață (cf. Isaia 1,11; 11,6-9; 65,25 și 66,3).
- ❖ Talmudul, o carte ce conține opiniile celor mai învățați evrei care au trăit până în secolul al V-lea d.C., spune că profetul Isaia a murit fiind martirizat de regele Manase?

Profetul descrie chinurile pe care le va îndura Slujitorul suferind: „Spatele mi l-am dat spre a fi lovit, obrații spre a fi palmuiți și fața nu mi-am întors-o de la cei care mă ocărau și mă scuipau” (Isaia 50,6). El refuză să răspundă cu violență la violență. Slujitorul suferind are o atitudine de încredere în Dumnezeu și de iubire față de frații săi, care îl fac să îndure cu răbdare toate încercările: „Domnul Dumnezeu mi-a venit în ajutor!” (Isaia 50,7).

În acest text, Biserica a văzut întotdeauna o prefigurare a lui Mesia și, mai ales, a pătimirii sale. Pentru noi, creștinii, Slujitorul suferind este Isus Cristos, cel care înfruntă insultele pentru ca inima omului să fie purificată de ură, să fie gata să se jertfească din iubire, să trăiască în iubire.

Pentru precizia și multitudinea informațiilor prezise despre Mesia, profetul Isaia a fost numit Evanghelistul Vechiului Testament. El a fost profet aproximativ 40 de ani. A fost ucis în timpul regelui Manase.

Datorită rolului său important în istoria poporului ales, a rămas, atât pentru poporul evreu, cât și pentru creștini, un profet cum nu a mai fost altul.

Activități de învățare

1. Stabilește varianta corectă de răspuns. Atenție! Pot fi mai multe răspunsuri corecte.

A) Cine a fost Isaia?

- a) un rege al Israelului; b) un om plin de Duhul Sfânt;
c) unul dintre marii profeți ai Vechiului Testament.

B) Când și-a desfășurat activitatea profetul Isaia?

- a) în timpul regelui David; b) în timp ce Iosif se afla în Egipt;
c) după moartea regelui Ozia.

C) Ce îi învață profetul Isaia pe oameni?

- a) să trăiască la fel; b) să facă pocăință; c) să aștepte mântuirea lui Dumnezeu.

D) Ce a anunțat Isaia despre Mesia?

- a) că se va naște dintr-o fecioară; b) că se va naște la Ierusalim;
c) că se va numi Emanuel.

2. Citește, cu atenție, următoarele cerințe. Rezolvă!

- a) Asociază corect fragmentele date pentru a reface textele biblice.

1	Iar el a purtat suferințele noastre și durerile noastre	A	căruia îi va pune numele „Emanuel”. (Isaia 7,14)
2	...iată, fecioara va zămisli și va naște un fiu,	B	De ce vreți să-l asuprați pe poporul meu și zdrobiți fața săracilor? (Isaia 3,14)
3	Duhul Domnului Dumnezeu este asupra mea; de aceea Domnul m-a uns și m-a trimis să aduc vestea cea bună	C	le-a luat asupra lui. Noi l-am considerat lovit, bătut de Dumnezeu și umilit. (Isaia 53,4)
4	Voi ați devastat via și ce ați luat de la cel sărac se află în casele voastre.	D	săracilor, să leg [rănilor] celor cu inima zdrobită, să vestesc eliberare celor captivi și deschidere a porților celor închiși. (Isaia 61,1)

b) Copiază un text, la alegere, și scrie care este mesajul pe care profetul Isaia îl transmite. În ce măsură mesajul profetului este actual?

3. Profetii erau purtătorii de cuvânt ai lui Dumnezeu (călăuze spirituale) în mijlocul semenilor.

a) Identifică persoanele care îndeplinesc această misiune astăzi.

b) Continuă enunțul și, după modelul de mai jos, oferă și alte exemple.

Atunci când greșesc, aș vrea ...

Exemplu: *Atunci când greșesc, aș vrea ... să mi se facă observație în particular și nu în public.*

4. Scrie o compunere despre misiunea profetică la care am fost chemați și noi, prin Botez.

În compunere vei folosi și următoarele cuvinte: *profet, mărturisire, fapte, Dumnezeu, credință, iubire, ascultare.*

5. Organizați-vă în echipe de câte trei. Realizați un afiș care să illustreze un mesaj religios ce poate fi adresat societății actuale. Expuneți aceste lucrări.

Sfânta Faustina Kowalska

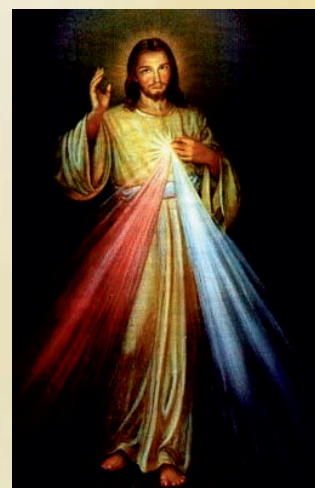
Helena Kowalska a fost o călugăriță poloneză care s-a născut la Głogowiec, în Polonia, în anul 1905, și a trecut la Domnul în anul 1938 la Cracovia. Ea este venerată ca sfântă și cunoscută ca apostol al Milostivirii divine. La vârsta de 20 de ani a devenit călugăriță în Congregația Surorilor Fecioarei Îndurării din Varșovia, luându-și numele Maria Faustina a Preasfântului Sacrament. Ea s-a dedicat asistenței și educației tinerelor aflate în dificultăți, a servit în diferite case ale ordinului ca bucătăreasă, grădinăreasă și portar. Mai târziu a fost transferată la Plock, iar mai apoi la Vilnius.

Faustina a avut o devoțiune specială pentru Neprihănită Fecioară, pentru Sfânta Euharistie și Sfânta Spovadă, ceea ce a condus-o la o viață interioară profundă. A avut viziuni, a primit revelații și stigmate ascunse. Toate aceste experiențe spirituale și le-a notat într-un jurnal, publicat mai târziu cu titlul de „Îndurarea Divină în sufletul meu”.

În anii '30, sora Faustina a primit de la Isus un mesaj, fiind rugată să îl răspândească în întreaga lume, să fie adresat fiecărei persoane în parte, dar și întregii omeniri. Isus i-a cerut să se picteze o imagine a Sa, sub care să scrie: „Isuse, mă încred în Tine”. Sorei Faustina i s-a mai cerut să fie un model pentru ceilalți, să își trăiască întreaga viață ca sacrificiu, imitând viața lui Cristos. Ea a cerut unui artist, în anul 1935, să realizeze această pictură, care-l reprezintă pe Isus din a cărui Inimă Preasfântă izvorăsc raze roșii și albe. Pictura va deveni una din cele mai cunoscute icoane creștine. Confesorul său, preotul Sopocko, a susținut-o în devoțiunea față de Divina Îndurare și a folosit imaginea la prima Liturghie din prima duminică de după Paști, care mai târziu a devenit cunoscută ca *Duminica Milostivirii divine*.

Sf. Faustina Kowalska

„Isuse, mă încred în Tine”.

Lumină pentru pașii mei

Profetiile lui Isaia s-au împlinit. Isus este Emanuel, născut din fecioară, sfetnic minunat, principe al păcii, slujitorul suferind. Mesia anunțat de profeti și așteptat de popoare este cu noi de două mii de ani. Prin Botez, am devenit profeti ai lui Isus. Să vorbim celor de lângă noi despre el cu îndrăzneală, fără frică sau rușine. Să-l facem prezent prin purtarea noastră, prin cuvintele, prin gesturile noastre.

CRISTOS, MODEL DE ASCULTARE

Heinrich Hofmann,
Isus printre învățații din Templu

Vocabular

Mântuitorul – Isus, cel care „va elibera poporul său de păcate”.

antiteză – opoziție, contrast între două idei, judecăți, expresii, personaje.

agonie – stare a organismului înainte de moarte, cu slabe manifestări ale vieții; lupta omului cu moartea.

Buna-Vestire – evenimentul prin care îngerul Gabriel o anunță pe Sfânta Fecioară Maria că Isus, Fiul lui Dumnezeu, va lua trup omenesc, iar ea îi va fi mamă.

La vremea stabilită de Dumnezeu, Fiul unul-născut al Tatălui s-a întrupat prin puterea Duhului Sfânt și a luat chip omenesc, asemenea nouă. El este Dumnezeu adevărat și om adevărat, unicul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni. Cele două naturi, divină și umană, sunt unite în persoana unică a Fiului lui Dumnezeu.

Venirea Mântuitorului în lume este o realitate unică în istoria omenirii și a fost îndelung pregătită de Dumnezeu prin profeți. Misiunea lui a fost subliniată și de numele pe care l-a primit: Isus Cristos.

La Buna-Vestire, îngerul i-a spus Mariei să-i dea copilului numele *Isus*, ceea ce înseamnă „Dumnezeu mântuiește”, pentru că „el va mântui poporul său de păcatele sale” (*Matei* 1,21).

Numele *Cristos* reprezintă traducerea în limba greacă a termenului ebraic „Mesia”, care înseamnă „Cel uns”, pentru că „l-a uns Dumnezeu pe Isus din Nazaret cu Duhul Sfânt și cu putere.” (*Faptele apostolilor* 10,38).

Fiul lui Dumnezeu a acceptat în mod liber această misiune de Mijlocitor și Mântuitor al omenirii, ascultând astfel de Tatăl. I-a iubit pe oameni până la sacrificiu, pentru a repara greșeala lor și a le dărui șansa fericirii veșnice. Venind în lume, Isus și-a însușit aceste cuvinte spunând: „Iată, vin [...] ca să fac voința ta, Dumnezeule!” (*Evrei* 10,7).

Ascultarea lui Cristos este considerată antiteza neascultării lui Adam: „Într-adevăr, după cum prin neascultarea unui singur om, cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot la fel, prin ascultarea unuia singur, cei mulți vor fi făcuți drepecți.” (*Romani* 5,19).

Toată viața, Isus a ascultat de Tatăl său ceresc. Mântuitorul a spus: „Hrana mea este să fac voința celui care m-a trimis și să împlinesc lucrarea lui.” (*Ioan* 4,34).

Supunerea față de voința Tatălui l-a ajutat să învingă ispitele celui rău, dar i-a adus și mulți adversari. El a rămas fidel în ascultarea față de Tatăl ceresc.

Nu întotdeauna este ușor să ascuți de părinți, de dorințele proprii, de prieteni, de autorități și, în același timp, de Dumnezeu. Uneori cerințele acestora coincid, dar alteori ceea ce vrea Dumnezeu nu corespunde cu ceea ce vrem noi sau vor ceilalți. Pentru noi, creștinii, Cristos este exemplu, model de ascultare și înțelepciune. Unul dintre momentele cele mai semnificative s-a petrecut în ajunul dureroasei sale pătămiri: „Apoi [Isus] a ieșit și a mers, ca de obicei, pe Muntele Măslinilor, iar discipolii îl urmau. Fiind în acel loc, le-a spus: «Rugați-vă, ca să nu intrați în ispită!» [Isus] s-a îndepărtat de ei ca la o aruncătură de piatră și, punându-se în genunchi, se ruga spunând: «Tată, dacă vrei, îndepărtează potirul acesta de la mine, dar nu voia mea, ci a ta să fie!». Atunci i s-a arătat un înger din cer care l-a întărit. Și, fiind în agonie, se ruga și mai stăruitor, iar sudoarea lui a devenit ca picăturile de sânge care cădeau pe pământ. Când s-a ridicat de la rugăciune și a venit la

discipoli, i-a găsi dormind din cauza tristeții și le-a zis: «De ce dormiți? Sculați-vă și rugați-vă, ca să nu intrați în ispită!» (Luca 22,39-46).

În viața lui Isus, rugăciunea susține ascultarea.

Chiar și în momentele cele mai dureroase, Mântuitorul ne este exemplu de ascultare. Pe cruce, fiind în suferință, s-a rugat spunând: „Tată, în mâinile tale încredințez sufletul meu” (Luca 23,46).

Creștin este cel care îl urmează pe Cristos, care vede în el un Învățător, un model de viață, un Mântuitor. Fiecare, după capacitatea pe care o are, în funcție de balanții primiți, este chemat să asculte de voința lui Dumnezeu așa cum a făcut Isus. De această străduință depinde mântuirea noastră, participarea noastră la fericirea veșnică pentru care El, plin de iubire, a acceptat o moarte atât de dureroasă.

Activități de învățare

1. Precizează care din enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false.

- a Dumnezeu l-a trimis în lume pe unicul său Fiu.
- b Isus Cristos este Mântuitorul promis de Abraham oamenilor.
- c Isus este unicul Mijlocitor între Dumnezeu și oameni.
- d Ioan Botezătorul a înfăptuit mântuirea oamenilor prin botezul dat în râul Iordan.
- e Isus a împlinit în toate voința lui Dumnezeu.
- f Profețiile Vechiului Testament despre Mesia s-au împlinit în Noul Testament, în persoana lui Isus Cristos.
- g În Isus sunt două naturi și două persoane: umană și divină.
- h La fel ca și Adam, primul om, și Isus a fost ascultător față de Tatăl ceresc.
- i Isus este model de ascultare.
- j În Grădina Măslinilor, Isus a acceptat pătimirea ca să îplinească misiunea pentru care a venit în lume.
- k În Isus, cele două naturi, divină și umană, se unesc în unica persoană divină.

2. Completează enunțurile și argumentează răspunsurile date.

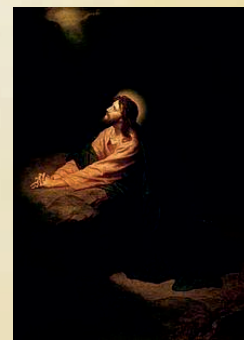
- a) Contemporanii lui Isus credeau că el este ...
- b) Este normal să ne impresioneze persoana lui Isus Cristos, deoarece...
- c) Am simțit prezența lui Isus în viața mea atunci când ...
- d) Pentru mine, Isus din Nazaret este ...

3. Selectează din lista dată și scrie într-un tabel, potrivit modelului.

- a învățat cu autoritate • s-a născut din Sfânta Maria • a vindecat bolnavi incurabili • i-a eliberat pe cei posedați de diavoli • a avut nevoie de odihnă • s-a temut de moarte • a poruncit furtunii să înceteze • a plâns la moartea prietenului său Lazăr • a iertat păcatele oamenilor • a înviat-o pe fiica lui Iair • a suferit de foame • a murit • a înviat

Întrebări

1. Cine este Isus Cristos?
2. Ce înseamnă numele Cristos?
3. Care este misiunea lui Isus Cristos?
4. Care este legătura dintre Adam și Isus Cristos?
5. De cine a ascultat Isus?
6. Ce învață creștinii de la Isus?
7. Cum poți să-l urmezi astăzi pe Isus?

Heinrich Hofmann,
Cristos în Ghetsemani

Cuvânt pentru viață

„Toate marginile pământului au văzut mântuirea Dumnezeului nostru!”

(Psalmi 98,3b)

„Mântuitorul nostru Isus Cristos a nimicit moartea și a făcut să strălucească viața și nemurirea prin evanghelie.”

(2Timotei 1,10 b)

„Mama mea și frații mei sunt aceștia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl îndeplinesc.”

(Luca 8,21)

Știați că...?

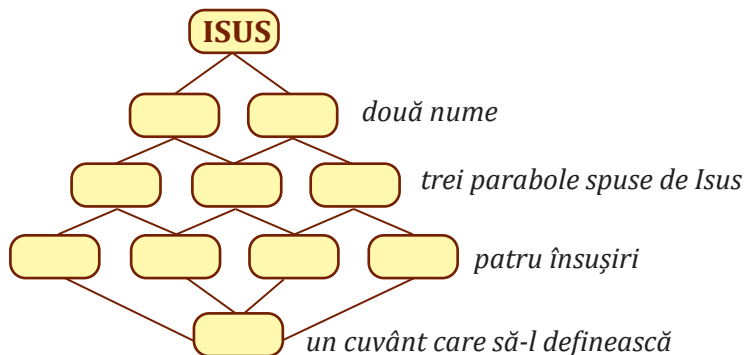
- ❖ Așa cum Biblia este considerată capodopera literaturii universale, Isus Cristos este considerat cea mai mare personalitate a istoriei lumii?
- ❖ Isus Cristos este singurul întemeietor de religie a cărei naștere a fost anunțată dinainte, singurul întemeietor de religie care a practicat tot ceea ce a învățat, singurul întemeietor de religie care a murit pentru ceea ce a predicat, singurul întemeietor de religie care a înviat din morți?
- ❖ Mai mulți istorici și scriitori din primele secole amintesc de existența istorică a lui Isus? Între ei se numără: Iosif Flavius, Pliniu cel Tânăr și Tacitus?

din morți • a crescut în statură, înțelepciune și har • a cunoscut lucruri ascunse • a suferit de sete.

Isus este Dumnezeu adevărat	Isus este om adevărat
a învățat cu autoritate	a suferit de foame

4. Completează cu informațiile cerute despre Isus.

5. Realizează un interviu cu un coleg de clasă sau un prieten pentru a afla ce crede el despre Isus. **Atenție!** Pregătește din timp întrebările, notează răspunsurile primite, apoi prezintă interviul în fața colegilor.

6. Citește textul următor, apoi rezolvă cerințele.

„A trăit în acel timp Isus, un om înțelept, dacă putem să-l numim om: făcea într-adevăr lucruri extraordinare, învățător al oamenilor care primesc cu plăcere adevărul. A tras la el mulți evrei și chiar mulți greci. Acesta era Cristos (Mesia). Și pedepsindu-l Pilat prin moartea pe cruce, în urma denunțării din partea mai marilor noștri, nu au dispărut cei care l-au iubit de la început. Căci el le-a apărut din nou a treia zi viu... Și nici acum nu a dispărut neamul acelora care, de la el, sunt numiți creștini.”

(Iosif Flavius, *Antichități iudaice*, XVIII, 63-64)

- Transcrie pe caiet, din textul dat, cuvintele care-l descriu pe Isus.
- În opinia ta, ce crezi că a vrut autorul textului să exprime prin expresia „făcea într-adevăr lucruri extraordinare”?
- Realizează un portret al lui Isus, având ca suport imaginea dată.

Din viețile sfinților

Sfânta Fecioară Maria

Sfânta Fecioară Maria, mama lui Isus, este amintită de câteva ori în Sfânta Scriptură, momentele mai importante fiind Buna-Vestire, vizita la verișoara Elisabeta, Nașterea lui Isus Cristos, fuga în Egipt, regăsirea lui Isus la Templu, Nunta din Cana, moartea Fiului ei pe cruce, în Cenacol, alături de apostoli, în ziua Coborârii Duhului Sfânt. Maria apare pentru

ultima oară în scrierile Noului Testament, în primul capitol din *Faptele apostolilor*, la Rusalii. Alte date despre Sfânta Fecioară Maria se găsesc în scrierile creștine, mai ales în *Protoevanghelia lui Iacob* și *Descrierea Sfântului Ioan Teolog despre adormirea Sfintei Maici a lui Dumnezeu*.

Părinții Mariei sunt Sfinții Ioachim și Ana. Numele Maria este originar din limba ebraică și provine din „Maryam”, cu varianta „Miryam”. Este un nume compus din două elemente: „mar”, însemnând „picătură”, și „yâm”, însemnând „mare”. Sfântul Ieronim cunoștea această etimologie, deoarece declara că Maria înseamnă „Stilla Maris”, „picătură din mare”. În opinia lui, unii copiatori de texte au citit greșit cuvântul „stilla” și au scris „stella”, care înseamnă „Stea”. De aici provine titlul „Stea Mării”. Unii consideră că „Maryam” nu este de origine ebraică, ci egipteană, și datează din timpul captivității evreilor pe pământul faraonilor. Conform acestei origini, cuvântul înseamnă „a iubi, a alege pe cineva”. În transcriere grecească, cuvântul a devenit „Mariamnê”, însemnând „aleasă”. Pentru creștini, cuvântul Maria, după transcrierea ebraică, și Mariana, după transcrierea grecească, înseamnă „aleasă, iubită de Dumnezeu”.

Viața Mariei a fost o viață obișnuită pentru o femeie din acel timp: se ruga, lucra, mergea la sinagogă. Diferența vine din faptul că toate acțiunile și rugăciunile ei erau împlinite în perfectă unire cu Isus. Pe Calvar, această unire a atins culmea iubirii, a compasiunii, a suferinței inimii. Pentru aceasta, Dumnezeu a făcut-o pe Maria părtașă deplină la Învierea lui Isus.

Sfânta Fecioară Maria a fost înălțată cu sufletul și trupul la cer. Termenul folosit pentru a vorbi despre sfârșitul vieții sale pământești este „adormire” și a fost pronunțat de către Papa Pius al XII-lea în anul 1950, când a declarat că Maria nu a trebuit să aștepte, asemenea celorlalte creaturi, sfârșitul timpurilor pentru a se bucura și de răscumpărarea trupeză. Aceasta s-a întâmplat deoarece păcatul nu a întunecat, nici măcar pentru un moment, limpezimea sufletului ei.

Maria este numită „regină” pentru că este mamă a lui Cristos Rege și pentru că întrece toate făpturile în sfințenie. Cuvântul latinesc „regina” înseamnă „a conduce”, „a stăpâni”. Ea, ca regină și mamă, împarte tot ce a primit de la Rege. Toți creștinii văd și cinstesc în Maria dărnicia nemărginită a iubirii divine, care a revărsat cu îmbelșugare, în mâinile ei, orice bine. De aceea, Biserica îi invită pe credincioși să i se adreseze nu numai cu numele de mamă, dar și cu acela de regină, așa cum în cer o salută, plini de fericire și iubire, îngerii, patriarhii, profeții, apostolii, martirii, mărturisitorii.

Maria Născătoare de Dumnezeu are o sărbătoare rezervată la 1 ianuarie, sărbătoare stabilită în amintirea Conciliului Ecumenic din Efes (431), care a proclamat în mod solemn că Sfânta Maria este cu adevărat Mama lui Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu. De aici izvorăsc toate titlurile de onoare atribuite Preacuratei Fecioare Maria. Supunându-se cuvântului dumnezeiesc, a devenit mama lui Isus.

Maria se naște, este hrănită și crescută pentru a fi mamă a regelui veacurilor, a lui Dumnezeu. În *Predică despre nașterea Mariei*, a Sfântului Petru Damiani, găsim scris: „Dumnezeu atotputernicul începe să pună în practică planul său veșnic, pentru că era necesar să se construiască o casă, înainte ca regele să coboare pentru a o locui. Casă frumoasă, pentru că, dacă Înțelepciunea și-a construit o casă cu șapte coloane prelucrate, acest palat al Mariei se sprijină pe cele șapte daruri ale Duhului Sfânt. Acest nou templu se va vedea locuit de același Dumnezeu, care vine pentru a fi lumină a neamurilor”.

Giovanni Battista Salvi da Sassoferrato
Fecioara Maria

Lumină pentru pașii mei

Moartea lui Isus pe cruce este dovada ascultării totale față de Tatăl. Ascultarea și supunerea desăvârșită la voința lui Dumnezeu i-au adus victorie asupra morții, asupra păcatului și diavolului, iar nouă ne-au adus mântuirea. Isus ne învață să facem voia Tatălui, să ascultăm de Dumnezeu, de Biserică, de părinți, de profesori, chiar dacă trebuie să facem și sacrificii. Doar așa vom avea pace, bucurie și binecuvântare în toate.

RECAPITULARE / EVALUARE

Unitatea 1

1. Asociază corect informațiile din prima coloană cu cele din a doua coloană, citind și cuvintele din centru.

Înainte de săvârșirea faptei

martor.

În timpul faptei

conștiința este

judcător.

După împlinirea faptei

sfătuitor.

2. Spre care dintre aceste fapte te îndrumă conștiința dreaptă?

generozitate, minciună, egoism, iertare, ură, ceartă, adevăr, respect, recunoștință, toleranță, modestie, sinceritate, indiferență, renunțare, ascultare, ajutor, mândrie, credință, răz bunare, bunătate, cumpătare

3. Indică răspunsurile corecte:

a) Profetul Isaia:

- era un om plin de Duhul Sfânt;
- vorbea în numele regelui;
- anunța mântuirea lui Dumnezeu;
- chema la pocăință și la speranță;
- condamna faptele rele ale regelui;
- încuraja asuprirea săracilor.

b) Isus:

- este numit Cristos, adică „Cel uns”;
- este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului;
- a devenit la un moment dat Fiul lui Dumnezeu;
- a fost anunțat de profeți;
- nu s-a supus Tatălui său ceresc în timpul pătimirii;
- a avut mulți adversari.

4. Completează enunțurile, ținând cont de informațiile primite.

- Iosif era ...
- Frații lui Iosif l-au vândut ...
- În necazuri, Iosif s-a rugat ...
- În Egipt, el a devenit ...
- Mai târziu, Iosif i-a recunoscut pe frații săi și ...

5. Ordonează cronologic următoarele evenimente relatate de Sfânta Scriptură.

- Isus a venit în lume pentru a înfăptui mântuirea tuturor oamenilor.
- Cain a devenit invidios pe fratele său Abel.
- Profetul Isaia a anunțat nașterea lui Mesia, numit și Emanuel.
- Moise a fost chemat de Dumnezeu să-i scoată pe israeliți din Egipt.
- Iosif a administrat bunurile Egiptului.
- Pe când era copil, Moise a fost salvat de la moarte de fiica faraonului.
- Iosif, fiul lui Iacob, a fost cumpărat de niște negustori și a ajuns în Egipt.
- Pe muntele Sinai, Dumnezeu a încheiat o alianță cu poporul israelit, prin Moise.

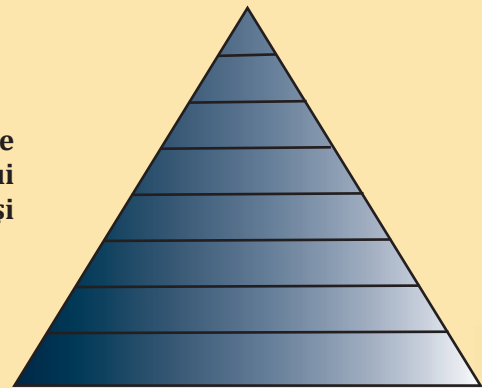
6. Argumentează de ce Isus este numit Mijlocitor între Dumnezeu și oameni, ajutându-te de următoarele cuvinte: *iubire, mântuire, ascultare, model, iertare.*

7. Asociază cifrele cu literele corespunzătoare definiției corecte a cuvântului.

1	Lege
2	Chivotul Legii
3	Libertatea
4	Demnitate
5	A tălmăci
6	Azimă

A	Posibilitatea de a acționa în mod conștient, după voință sau dorință, respectând, în același timp, drepturile celorlalți.
B	A traduce dintr-o limbă în alta, a interpreta.
C	Pâine nedospită folosită de israeliți la sărbătoarea Paștelui, de Isus Cristos la Cina cea de Taină.
D	Regulă dată de o autoritate competentă, în vederea binelui comun.
E	Atitudine, autoritate, prestigiu, funcție înaltă.
F	Obiect sacru în Vechiul Testament, care adăpostea Tablele Legii, toiagul lui Moise și un vas cu mană.

8. Ținând cont de exemplele biblice oferite de conținuturile parcurse, completează piramida cu virtuțile/calitățile unui bun creștin. Compară piramida ta cu cele ale colegilor tăi și motivează locul ocupat de fiecare virtute în piramida ta.

9. Scrie, în caiet, un text de 50 de cuvinte în care să argumentezi de ce Iosif, fiul lui Iacob, i-a iertat pe frații săi.

10. Joc. Ghici cine sunt eu?

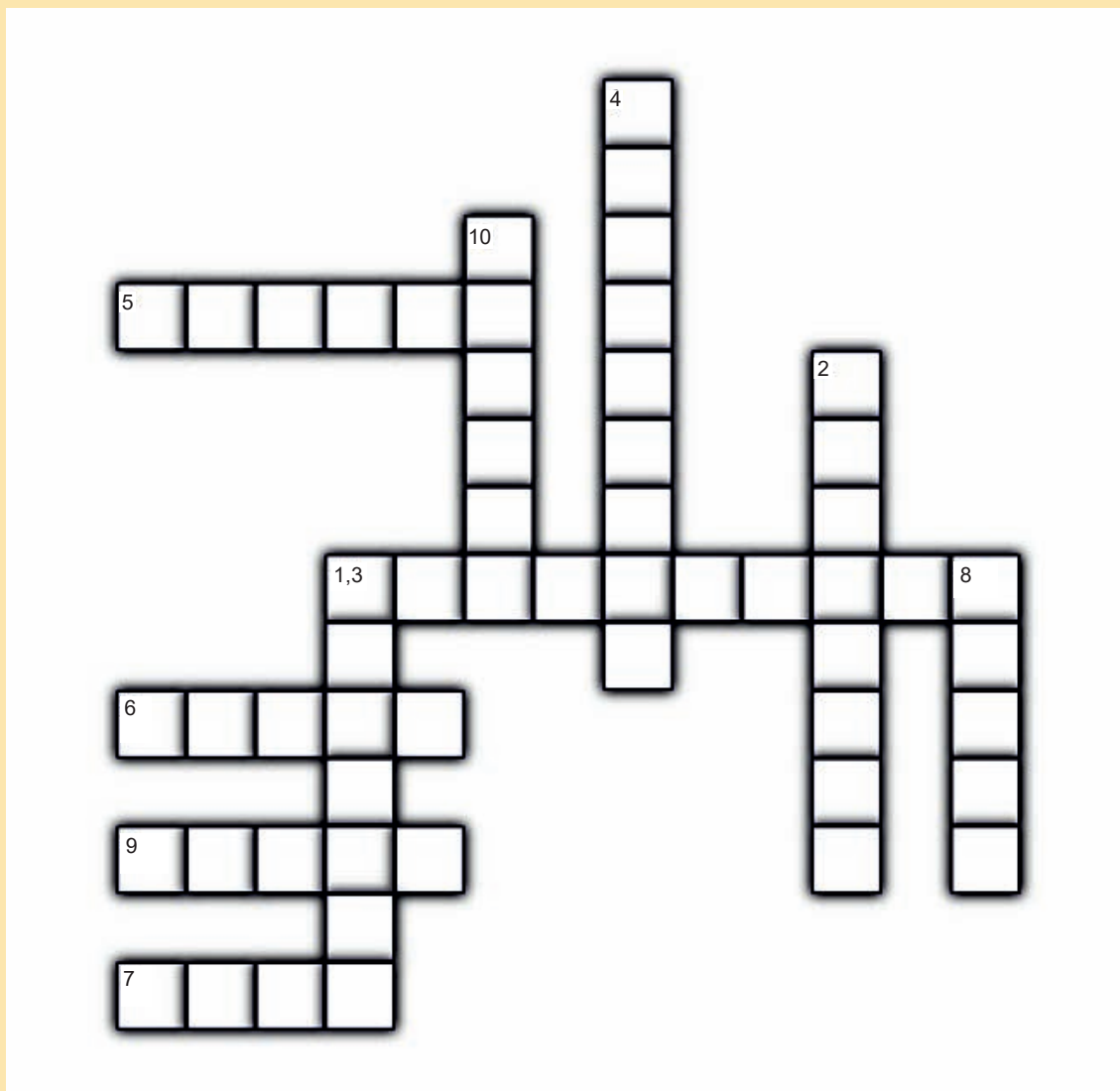
a) Sunt unul dintre fiii lui Iacob. Am fost aruncat de frații mei într-o fântână părăsită, apoi vândut unui negustor. I-am iertat pe frații mei pentru ceea ce mi-au făcut și am avut grijă de ei în Egipt, în timpul foametei.

b) Numele meu înseamnă „scos din apă”. Cu greu am acceptat de la Dumnezeu misiunea la care m-a chemat. Cu toiagul meu am despărțit apele Mării Roșii și astfel am început călătoria spre țara promisă de Dumnezeu.

c) Sunt mesager al lui Dumnezeu. Am trăit în timpul regelui Ozia. Am anunțat că Mesia se va numi Emanuel.

d) Am venit pe pământ pentru a împlini voința Tatălui ceresc de a-i mântui pe oameni.

11. Rezolvă aritmogriful.

1. Iosif, vândut de frații săi, este imaginea lui ..., vândut de Iuda.
2. A înscris în inimile oamenilor legea morală naturală.
3. Glasul lui Dumnezeu din noi.
4. Dar făcut de Dumnezeu oamenilor prin care pot acționa după propria voință.
5. Carte a Bibliei care descrie istoria lui Iosif, fiul lui Iacob.
6. Profet care a anunțat că „restul sfânt” va fi mântuit.
7. Cristos.
8. Fratele lui Moise.
9. Sărbătoarea eliberării din sclavia egipteană.
10. Regele Egiptului.

RĂSPUNSUL OMULUI DAT IUBIRII LUI DUMNEZEU

William Hole, Isus în Templu, în mijlocul învățătorilor

- ✦ Regăsirea lui Isus în Templu
- ✦ Respectul față de părinți și autorități
- ✦ Respectul față de viață
- ✦ Respectul față de trup și chemarea la curăție
- ✦ Purificarea gândurilor și a inimii

REGĂSIREA LUI ISUS ÎN TEMPLU

James Tissot, *Isus regăsit în Templu*

Vocabular

pelerin – persoană care călătorește spre un loc sacru situat la o anumită distanță, din motive de evlavie sau de pocăință.

conexiune – legătură stabilită între două sau mai multe obiecte, fenomene sau procese; relație.

După relatarea nașterii lui Isus, Evangheliile oferă puține informații despre viața lui până la începerea activității publice. În cea mai mare parte a vieții sale, Mântuitorul a împărtășit condiția majorității oamenilor: viață de muncă manuală, viață religioasă iudaică supusă Legii lui Dumnezeu, viață în sânul comunității. Regăsirea lui Isus în Templu este singurul eveniment care întrerupe tăcerea Evangheliilor asupra vieții pe care a dus-o până la vârsta de treizeci de ani:

„Părinții lui mergeau în fiecare an la Ierusalim de Sărbătoarea Paștelui. Când avea el doisprezece ani, au urcat acolo după obiceiul sărbătorii. Împlinindu-se acele zile, pe când se întorceau, copilul Isus a rămas în Ierusalim, dar părinții lui nu știau. Socotind însă că este cu grupul de pelerini, au mers cale de o zi și-l căutau printre rude și cunoscuți. Negăsindu-l, s-au întors la Ierusalim căutându-l. După trei zile, l-au găsit în templu, stând în mijlocul învățătorilor, ascultându-i și punându-le întrebări.

Toți cei care îl ascultau se mirau de înțelepciunea și de răspunsurile lui. Văzându-l, ei au rămas înmărmuriți și mama lui i-a spus: «Fiule, de ce ne-ai făcut aceasta? Iată, tatăl tău și cu mine te-am căutat îngrijorați!». El însă le-a spus: «De ce m-ați căutat? Nu știati că eu trebuie să fiu în casa Tatălui meu?». Însă ei n-au înțeles cuvântul pe care li-l spusese. Apoi a coborât cu ei, a venit la Nazaret și era supus lor. Iar mama lui păstra toate aceste cuvinte în inima ei. Isus creștea în înțelepciune, statură și har înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.” (Luca 2,41-52)

Acest moment îl arată pe Isus împlinind, pe de o parte, legea iudaică cu privire la sărbătoarea Paștelui, pe de altă parte, lasă să se întrevadă aici misterul misiunii sale divine: *Nu știati că eu trebuie să fiu în casa Tatălui meu?*

Această relatare descoperă câteva caracteristici ale familiei lui Isus. O familie care împlinește voința lui Dumnezeu, care își educă prin exemplul său copilul, care se îngrijorează atunci când un membru lipsește și nu are liniște până când nu-l găsește. Credința părinților lui Isus este descoperită prin atitudinea de acceptare a voinței lui Dumnezeu, chiar dacă nu înțeleg mereu sensul faptelor. Maria și Iosif „nu au înțeles” răspunsul lui Isus, dar l-au primit cu credință.

Evanghelia descoperă și raportul pe care Isus îl avea cu Maria și Iosif: era supus lor. Deși era Fiul lui Dumnezeu, Isus a împlinit porunca referitoare la raportul dintre părinți și copii.

Această dublă ascultare, față de voința lui Dumnezeu și față de părinți, este baza unei creșteri desăvârșite: „Isus creștea în înțelepciune, statură și har înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor.” (Luca 2,52).

În special la vârsta adolescenței, se observă creșterea **în statură**, dezvoltarea și transformarea corpului unui copil în trupul unui adult. Pentru a fi asemenea lui Isus, trebuie să creștem și în înțelepciune și în har.

Creștem **în înțelepciune** atunci când suntem curioși să aflăm cât mai multe lucruri despre noi și lumea în care trăim, despre Creatorul nostru și al Universului. Devenim mai înțelepți ascultând învățătura celor mai pricepuți, citind, făcând conexiuni între informațiile primite, alegând dintre lucrurile bune pe cele mai importante.

Creștem **în har** atunci când punem în practică cuvântul lui Dumnezeu, trăim în harul său și dezvoltăm în noi virtuțile despre care ne vorbește Biblia: credința, iubirea, ascultarea, generozitatea, iertarea, blândețea, smerenia, pacea etc.

Urmând exemplul lui Cristos, fiecare copil, tânăr sau adult este chemat să îplinească voința Tatălui și să se supună mai marilor săi. Nu întotdeauna este ușor să facem acest lucru. Este nevoie de efort atunci când voința noastră nu coincide cu voința lui Dumnezeu, a părinților, profesorilor sau conducătorilor noștri. Isus ne arată că toată viața, zi de zi, poate să fie trăită conform voinței lui Dumnezeu. Dimineața, începând o nouă zi, apoi când mergem la școală, la o întâlnire, când începem o nouă muncă putem spune: „Iată, vin ca să fac voința ta, Dumnezeule!” (Evrei 10,7). Noi nu știm ce ne va rezerva ziua, întâlnirea, munca; știm însă un singur lucru: vrem să facem voința lui Dumnezeu. Nu știm ce ne rezervă fiecăruia viitorul, dar este frumos să ne îndreptăm spre el cu aceste cuvinte pe buze: „Iată, vin ca să fac voința ta, Dumnezeule!” (Evrei 10,7).

Activități de învățare

1. Indică răspunsul sau răspunsurile corecte.

A. Părinții lui Isus mergeau la templul din Ierusalim:

- a) în fiecare an, de sărbătoarea Paștelui;
- b) la Crăciun și la Paște;
- c) în fiecare sâmbătă.

B. Copilul Isus:

- a) era supus părinților săi;
- b) îplinea porunca referitoare la raportul dintre părinți și copii;
- c) asculta de Dumnezeu.

C. La doisprezece ani, Isus:

- a) i-a uimit pe învățătorii din templu cu înțelepciunea sa;
- b) pentru că s-a pierdut, i-a căutat pe părinții săi printre pelerini;
- c) după ce a fost găsit de părinții săi, Isus s-a întors cu ei la Nazaret.

Întrebări

1. Ce moment important din viața lui Isus relatează Evanghelia după Sfântul Luca în capitolul 2,41-52?
2. Care sunt caracteristicile familiei lui Isus?
3. Ce fel de raport este între Isus, Maria și Iosif?
4. De cine a ascultat Isus?
5. Ce înseamnă a crește asemenea lui Isus?
6. Care sunt caracteristicile persoanei tale?
7. De cine ascuți tu?
8. Ce înseamnă a împlini voința lui Dumnezeu astăzi?

Cuvânt pentru viață

„Când a terminat Isus aceste cuvinte, mulțimile au fost cuprinse de uimire pentru învățătura lui, deoarece el îi învăța ca unul care are autoritate, și nu în felul cărturarilor lor.”

(Matei 7,28-29)

„Iudeii se mirau și ziceau: «Cum știe acesta carte fără să fi învățat?». Atunci Isus a răspuns și le-a zis: «Învățătura mea nu este a mea, ci a celui care m-a trimis.»

(Ioan 7,15-16)

Știați că...?

- ❖ La Templul din Ierusalim, lăcașul sfânt al evreilor, se adunau evreii pioși cel puțin odată pe an, în special la sărbătoarea Paștelui?
- ❖ Primul Templu sau Templul lui Solomon a fost construit de regele Solomon pe Muntele Moria din Ierusalim și a fost distrus în timpul cuceririi regatului Iudeei de către babilonieni, în anii 587 – 586 î.C.? Al Doilea Templu din Ierusalim a fost construit de către exilații evrei întorși din Babilon, la circa 70 de ani de la distrugerea Primului Templu, pe la anul 516 î.C. Templul a fost restaurat și mărit în secolul I î.C., în timpul domniei regelui Irod cel Mare, dar a fost distrus apoi în anul 70 d.C. de către romani. Astăzi evreii merg la Zidul Plângerii, rămășiță din ceea ce a fost Templul.
- ❖ Pe vremea lui Isus, Templul era centrul religios, cultural și chiar politic pentru poporul evreu?

D. Viața lui Isus, până la treizeci de ani, a fost:

- a) o viață ca a majorității oamenilor;
- b) o viață trăită în rugăciune, în Templul din Ierusalim;
- c) o viață trăită în singurătate, în pustiu.

2. Rezolvă exercițiul următor, în echipă cu colegii, folosind metoda cubului.

- a) **Describe** familia sfântă de la Nazaret, ținând cont de textul biblic Luca 2,41-52.
- b) **Compară** comportamentul lui Isus la doisprezece ani, față de părinți, cu al tău.
- c) **Analizează** (explică) următoarele noțiuni: creștere în statură, creștere în înțelepciune, creștere în har, templu, Sărbătoarea Paștelui la evrei.
- d) **Asociază** corect noțiunile din prima coloană cu cele din coloana a doua.

A	B
Iosif și Maria	se mirau de răspunsurile pe care le dădea Isus.
Isus	s-au dus cu ocazia Paștelui la Ierusalim. a rămas în templu, fără știrea părinților.
Învățătorii din templu	l-au căutat pe Isus în grupul pelerinilor. se afla în casa Tatălui său ceresc.

- e) **Aplică!** Numerotează de la 1 la 5 următoarele răspunsuri, indicând cu 1 răspunsul care crezi că este cel mai important și cu 5 pe cel mai puțin important.

A crește înseamnă:

- să faci ceea ce vrei și ce-ți place;
- să crești în înălțime;
- să înveți singur, bazându-te pe propria experiență;
- să înveți să primești și să oferi;
- să devii mai responsabil.

Motivează alegerile notate cu cifrele 1 și 5.

- f) **Argumentează** răspunsurile la întrebările de mai jos.
 - Dacă ai fi fost în locul Mariei și al lui Iosif când l-au regăsit pe Isus, ce i-ai fi spus?
 - De ce Sfânta Maria a reacționat astfel?
 - Ce părere au avut oamenii din Templu despre Isus?

3. Când a fost găsit Isus de părinții săi în Templu le-a spus: *Nu știați că eu trebuie să fiu în casa Tatălui meu?* Cum comentați acest răspuns?

4. Dă exemple de situații în care ai împlinit voința lui Dumnezeu. În ce situații ai preferat să urmezi voința ta și nu a lui?
5. Compune o rugăciune prin care îi ceri lui Isus să te ajute să trăiești zi de zi făcând voința lui Dumnezeu.

Din viețile sfinților

Sfântul Andrei Corsini

Cinstirea Sfântului Andrei Corsini este un izvor de lumină pentru cei ce se străduiesc să părăsească trecutul trist pentru a păși pe calea unei vieți sfinte. Andrei, fiul unei familii importante din Florența, familia Corsini, s-a născut în anul 1301. Înainte de naștere, mama lui a avut un vis în care l-a văzut pe fiul ei sub înfățișarea unui lup ce s-a transformat în miel. Într-adevăr, copilăria și tinerețea au fost marcate de neascultare și aroganță, Andrei fiind cheltuitor și leneș. Cu toate acestea, el a reușit să audă glasul Duhului Sfânt, care îl chema la viața de jertfă și pace ce puteau fi regăsite în mănăstire.

Unchiul său a încercat cu toate forțele să-l distragă de la acest lucru și să-l readucă acasă, aranjându-i o căsătorie atrăgătoare. Andrei i-a răspuns: „Ce-mi vor folosi toate bunurile, dacă apoi îmi voi pierde pacea sufletului?” În mănăstire, el avea misiunea de a merge din poartă în poartă pentru a cere pomană. Andrei nu evita casele în care altădată intrase ca să petreacă cu prietenii săi. A fost sfințit preot și apoi trimis să-și completeze studiile la Universitatea din Paris, de unde s-a întors pregătit și matur, atât din punct de vedere cultural, cât și spiritual. Biografia sa istorisesc că, pe drumul de întoarcere, prin rugăciunea lui Andrei s-au săvârșit mai multe vindecări minunate.

S-a întors la Florența când în oraș bântuia o îngrozitoare epidemie de ciumă. În 1348 este ales superior provincial în cadrul Ordinului Carmelitan. După doi ani, moare de ciumă chiar episcopul de Fiesole, iar Andrei a fost chemat să-i urmeze în episcopat. El a încercat să se sustragă de la această misiune, de care se considera nevrednic, și a fugit. După un timp a fost descoperit de un copil, iar Andrei a înțeles acest lucru ca un semn din partea lui Dumnezeu. Așa a acceptat să fie consacrat episcop și a păstorit o perioadă de douăzeci și patru de ani. Severitatea vieții sale și dăruirea lui totală în slujba lui Dumnezeu a adus nemulțumiri celor care nu-și împlineau misiunea de slujitori ai Domnului, iar săracilor, prin bunătatea sa, le-a adus bucurie. Dragostea de pace l-a făcut să intervină deseori pentru încetarea luptelor fratricide din acea regiune. Papa Urban al V-lea l-a trimis și la Bologna ca să îi împace pe locuitorii orașului. Aceștia însă l-au aruncat în închisoare. A murit la 6 ianuarie 1373.

Guido Reni, *Sf. Andrei Corsini*

Lumină pentru pașii mei

Isus rămâne în Templu din proprie inițiativă. Aici intră în dialog cu preoții și învățătorii de la Templu. Să mergem și noi cu bucurie la biserică. Să ascultăm ce ne spune Isus, ce ne spun preoții. Să punem întrebări. Să păstrăm, ca Maria, în inimă și în suflet, cuvintele lui Isus. Astfel vom crește în înțelepciune și în har în fața lui Dumnezeu și a oamenilor.

Lecția 8

RESPECTUL FAȚĂ DE PĂRINȚI ȘI AUTORITĂȚI

Gerard van Honthorst, *Copilăria lui Isus*

Dumnezeu i-a ales pe părinți drept colaboratori în transmiterea vieții. Fiecare copil datorează tatălui său și mamei sale viața, iar pentru a crește sigur și fericit are nevoie de căldura și siguranța unei familii. Familia este indispensabilă pentru societate și este de neînlocuit pentru copii. Ea trebuie să fie rod al iubirii, al dăruirii totale și generoase a părinților.

Porunca a patra a lui Dumnezeu spune: „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta ca să-ți fie ție bine și să trăiești mult pe pământ”. Ea ne cere să-i prețuim pe părinții noștri și pe cei pe care Dumnezeu i-a investit cu autoritatea sa, pentru binele nostru.

Familia din Nazaret, Iosif, Maria și Isus, este un exemplu de armonie, de supunere și slujire reciprocă în iubire. Ea ne reamintește ce înseamnă familia, comuniunea de iubire, frumusețea simplă, caracterul sacru, valoarea muncii.

Exemplul lui Cristos, Fiul lui Dumnezeu, ne este de mare ajutor mai ales în momentele în care suntem ispitiți să credem că știm mai bine decât părinții sau superiorii noștri ce e bine pentru noi, când suntem tentați să-i considerăm ca niște servitori ai noștri.

Porunca a patra cere copiilor să aibă respect, iubire, recunoștință, supunere și ascultare față de părinți sau tutori. Relațiile bune dintre frați și surori contribuie la creșterea armoniei și sfințeniei întregii vieți familiale. Atunci când părinții s-ar afla în situații de lipsă, de boală, de singurătate sau de bătrânețe, copiii le datorează ajutorul lor moral și material. Respectul față de părinți se arată și prin modul în care copiii vorbesc cu aceștia, prin faptul că nu le întorc spatele, nu îi sfidează, îndeplinesc cererile lor cu bucurie, se roagă pentru ei.

Această poruncă face referire și la îndatoririle părinților, tutorilor, profesorilor, șefilor, magistraților, guvernanților, ale tuturor celor care exercită o autoritate asupra altora.

Părinții sunt pentru copii primii responsabili ai educației intelectuale, morale și vestitori ai credinței. Ei au obligația de a-i iubi și a-i respecta pe copii ca persoane și ca fii ai lui Dumnezeu, de a se îngriji, pe cât posibil, de nevoile lor materiale și spirituale, de a alege pentru ei o școală potrivită și de a le da sfaturi prudente în alegerea profesiei și a stării de viață. Părinții își educă copiii mai ales prin exemplul propriu de viață responsabilă, de credință și iubire.

Vocabular

a sfida – a trata pe cineva sau ceva cu dispreț, în mod provocator.

magistrat – persoană investită cu o înaltă autoritate publică, judecător sau procuror.

prosperitate – bunăstare, belșug.

Familia stă la baza societății umane care are obligația de a susține și consolida căsătoria și familia. Autoritatea publică trebuie să respecte, să ocrotească și să favorizeze adevărata natură a căsătoriei și a familiei, moralitatea publică, drepturile părinților și ale copiilor, prosperitatea.

Cei care sunt investiți cu autoritate în diferitele domenii ale vieții sociale sunt chemați să o exercite ca pe o slujire, respectând drepturile fundamentale ale omului, o justă ierarhie a valorilor, să caute interesul comunității și să se inspire în deciziile lor din adevărul despre Dumnezeu, despre om și despre lume.

Cetățenii trebuie să ofere autorităților colaborarea lor pentru buna funcționare a vieții publice și sociale. Aceasta presupune iubirea și slujirea patriei, dreptul și datoria de a vota, plățirea impozitelor, apărarea țării și dreptul la o critică constructivă. Atunci când legile autorităților civile se opun legilor morale, nu trebuie, în conștiință, să se asculte de ele: „trebuie să ascultăm mai degrabă de Dumnezeu decât de oameni.” (*Faptele Apostolilor* 5,29).

Creștinul face parte din marea familie a lui Dumnezeu, care este Biserica. El datorează păstorilor ei iubire, respect, ascultare și colaborare. A asculta numai atunci când ceea ce spun păstorii Bisericii corespunde exact ideilor noastre și alegerilor noastre nu înseamnă a face voința lui Dumnezeu, ci propria voință.

Păstorii Bisericii trebuie să caute să facă voința lui Dumnezeu pentru mântuirea proprie și a membrilor comunității. Sfântul Ignațiu din Antiohia dădea acest sfat înțelept sfântului Policarp, episcop: „Nimic să nu se facă fără consimțământul tău, dar tu să nu faci nimic fără consimțământul lui Dumnezeu”.

Când o persoană refuză în mod voit să îndeplinească îndatoririle precizate de această poruncă, se face vinovată în fața lui Dumnezeu, a familiei, a societății. Pe cât posibil, ea trebuie să repare răul făcut prin neglijarea îndatoririlor și să ceară iertarea lui Dumnezeu, prin sacramentul Sfintei Spovezi.

Activități de învățare

1. Indică răspunsurile corecte, motivând alegerile făcute.

Exemplu. Porunca a patra a lui Dumnezeu **este prima poruncă ce face referire la iubirea față de aproapele.**

Răspuns: Adevărat

Motivare: Este prima poruncă pe cea de-a doua Tablă a Legii. Primele trei porunci ne învață să-l iubim pe Dumnezeu, ultimele șapte se referă la dragostea față de aproapele.

Porunca a patra a lui Dumnezeu:

- se referă la respectarea zilei Domnului;
- se prezintă în formă pozitivă;
- este foarte importantă, astfel încât Dumnezeu promite binecuvântare celor care o respectă;
- se referă doar la relațiile dintre părinți și copii;
- impune respect față de cei pe care Dumnezeu i-a ales drept colaboratori în transmiterea vieții.

Întrebări

1. În ce sens părinții sunt colaboratorii lui Dumnezeu?
2. Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a patra?
3. De ce Sfânta Familie poate fi model pentru familia ta?
4. Care sunt îndatoririle copiilor față de părinți?
5. Ce îndatoriri au părinții față de copii?
6. Cum respectă autoritățile civile porunca a patra?
7. Cum se manifestă respectarea poruncii a patra între membrii Bisericii?
8. Care este promisiunea lui Dumnezeu pentru cei care ascultă porunca a patra?

Cuvânt pentru viață

„Copii, ascultați-i pe părinți în toate, căci lucrul acesta este plăcut Domnului!”

(*Coloseni* 3,20)

„Și, luând un copilaș, l-a așezat în mijlocul lor, apoi, luându-l în brațe, le-a spus: «Oricine primește un astfel de copilaș în numele meu, pe mine mă primește; iar cine mă primește pe mine, nu pe mine mă primește, ci pe acela care m-a trimis»”.

(*Marcu* 9,36-37)

2. Asociază corect și scrie în caiet.

Datoriile copiilor față de părinți	Datoriile creștinilor față de Biserică	Datoriile părinților față de copii	Datoriile cetățenilor față de stat		
respectarea poruncilor Bisericii	sfatul în alegerea profesiei	transmiterea credinței	respect față de păstori Bisericii	primirea copiilor	recunoștință față de cei care ne-au dat viață
asigurarea hranei	apărarea țării	cinstirea părinților	colaborarea cu preoții	rugăciunea pentru părinți	ascultarea față de conducătorii spirituali
exercitarea dreptului de vot	susținerea în alegerea stării de viață	slujirea patriei	iubirea patriei	ascultarea față de părinți	ajutor dat la bătrânețe
plata impozitelor	transmiterea credinței	exercitarea dreptului de vot	ajutor dat la bătrânețe	slujirea patriei	susținerea în alegerea stării de viață

Știați că...?

- ❖ Cele 10 Porunci se mai numesc și *Decalog*? Originea cuvântului este în limba greacă și s-ar traduce în limba română cu *Cele 10 cuvinte*.
- ❖ Decalogul a fost oferit de Dumnezeu poporului în cadrul Legământului încheiat cu Moise pe Muntele Sinai, așa cum rezultă din *Exod 20,1-17* și *Deuteronom 5,6-21*?
- ❖ Actuala împărțire și numerotare a poruncilor lui Dumnezeu, devenită tradiție pentru Biserica Catolică și Comunitățile Luterane, îl are ca autor pe Sfântul Augustin?
- ❖ Biserica Ortodoxă și Comunitățile Reformate folosesc numerotarea și împărțirea poruncilor propuse de Părinții greci ai Bisericii? Conform acestei împărțiri, prima poruncă din tradiția catolică este împărțită în două, iar poruncile a noua și a zecea sunt luate împreună.

3. Asociază corespunzător fragmentele din coloana A cu cele din coloana B, pentru a reface textele biblice.

A	B
<p><i>Fiule, ajută-l pe tatăl tău la bătrânețe și nu-l întrista în viața lui!</i></p> <p><i>Chiar dacă-și pierde înțelegerea, fii indulgent și nu-l necinsti când ești în toată puterea ta! [...]</i></p> <p><i>Ascultă-l pe tatăl tău, care ți-a dat naștere</i></p> <p><i>Fiule, păzește porunca tatălui tău și nu abandona legea mamei tale!</i></p> <p><i>Ține-le strâns la inima ta mereu și leagă-le în jurul gâtului tău!</i></p>	<p><i>și nu o disprețui pe mama ta când îmbătrânește! (Proverbe 23,22)</i></p> <p><i>Când vei umbla, ele te vor mângâia, când te vei culca, ele vor veghea asupra ta, iar când te vei trezi, ele îți vor vorbi. (Proverbe 6,20-22)</i></p> <p><i>Cel care-și părăsește tatăl este ca unul care (spune) blasfemie și cel care o mânie pe mama sa este blestemat de Domnul. (Ben Sirah 3,12-13.16)</i></p>

4. Spune-ți părerea!

Statul trebuie să ocrotească și să sprijine familia?

Motivează-ți răspunsul.

5. Caută pe Internet sau în cărți cinci proverbe care se referă la relația dintre părinți și copii. Prezintă-le celorlalți colegi.

6. Ținând cont de cele studiate la ora de religie și de îndemnul biblic descoperite la exercițiul 3, scrie un text de cincisprezece rânduri în care să argumentezi de ce este important să-i cinstești pe părinți.

Din viețile sfinților

Sfânta Monica

Monica s-a născut în anul 332, într-o familie creștină înstărită din Tagaste, astăzi Algeria, țară situată în partea de nord a Africii. Contrar obiceiului timpului, ea a avut permisiunea să studieze, și astfel ea a citit Sfânta Scriptură. Monica s-a căsătorit cu un tânăr funcționar din guvernul de la Roma, pe nume Patriciu, dar care era păgân. Căsătoria lor a fost binecuvântată cu trei copii: Augustin, Navigius și Perpetua. Cel mai mare și cel mai cunoscut dintre fii este Augustin. Patriciu nu era un soț model, iar Monica a suferit mult din cauza comportamentului lui. Monica s-a rugat cu pietate, răbdare și perseverență pentru convertirea lui, iar cu un an înainte de a muri, Patriciu a cerut să primească Botezul.

Când a murit tatăl său, Augustin avea doar 16 ani. De mic el s-a dovedit a fi inteligent, dar nehotărât și neascultător. Monica, rămasă văduvă, și-a îndreptat toată grija spre fiul ei, care era insensibil la chemarea harului divin. Ea a căutat să fie în permanență aproape de el, cu înțelegere și discreție, și a mers după el în toate călătoriile sale. Augustin era mereu un motiv de îngrijorare pentru Monica. Inteligent și plăcut, după modelul tatălui lui, refuza Botezul și trăia o viață dezordonată. Ani de zile Monica s-a rugat, a postit și a plâns în tăcere pentru Augustin. „Nu e cu putință ca fiul atâtor lacrimi să se piardă”, i-a spus în somn o voce misterioasă. Dumnezeu a ascultat și a răspuns rugăciunilor mamei. Augustin a renunțat la viața păcătoasă și a primit botezul de la Sfântul Ambroziu din Milano, în duminica Paștelui din anul 387. Astfel rugăciunile și lacrimile ei au dăruit Bisericii pe unul dintre cei mai mari învățători ai creștinătății. Sfânta Monica a murit la scurt timp după aceea, la vârsta de 55 de ani, cu sufletul împăcat că fiul ei auzise chemarea Domnului și că misiunea ei pe pământ se încheiase. Ea a fost înmormântată în Ostia, în sud-vestul Romei.

Astăzi, Sfânta Monica este cunoscută ca patroană a părinților care au necazuri, a soțiilor maltratate, a mamelor deznădăjduite, a văduvelor, dar și a alcoolicii și este sărbătorită în ziua de 27 august. În *Confesiuni*, Sfântul Augustin scrie: „Ea mi-a dat viață în trupul său, ca să ajung la lumina timpului, și mi-a dat viață în inima sa, ca să mă nasc pentru lumina veșnică”. Sfânta Monica este un exemplu fără pereche de soție și mamă creștină.

Quentin Matsys, *Isus între învățați*

Lumină pentru pașii mei

Isus, deși este Fiul lui Dumnezeu, este supus și ascultător față de Maria și Iosif. Părinții noștri sunt locțiitorii lui Dumnezeu pe pământ. Dumnezeu a pus în inima lor multă iubire pentru noi. Să-i ascultăm, să-i respectăm, să le facem bucurii, să ne rugăm pentru ei. Astfel vom face ca în casa noastră, în familia noastră, să fie armonie, pace, fericire, să fie Raiul pe pământ.

Benozzo Gozzoli, *Sf. Monica*

RESPECTUL FAȚĂ DE VIAȚĂ

Pieter Bruegel cel Bătrân, *Uciderea pruncilor*

Vocabular

omucidere – crimă constând în uciderea unui om.

inviolabil – care nu poate fi atins, încălcat, pedepsit; care se bucură de ocrotire, protecție.

muribund – persoană care se află pe moarte.

transplant – intervenție chirurgicală de înlocuire a unui țesut sau organ bolnav cu un alt țesut sau organ sănătos, preluat de la un donator.

amputare – pierderea unui membru al corpului (sau a unei părți) printr-o intervenție chirurgicală sau în mod accidental.

mutilare – desfigurare, schilodire, ciuntire.

sterilizare – distrugerea microbilor dintr-un mediu sau de pe un obiect; anularea capacității unei persoane de a procrea (a da naștere urmașilor/copiilor).

Viața omului este sfântă, deoarece Dumnezeu este creatorul ei, unicul țel spre care se îndreaptă, și, de aceea, rămâne totdeauna într-o relație deosebită cu el. Numai Dumnezeu este stăpânul vieții, de la începutul și până la sfârșitul ei.

Porunca a cincea, „Să nu ucizi”, apără dreptul fiecărei ființe umane la viață; ea interzice orice daună adusă trupului și sufletului nostru și ale aproapelui nostru.

Iubirea față de sine este un principiu fundamental al moralității, deci este legitimă respectarea propriului drept la viață. Pentru cel răspunzător de viața altuia, de binele familiei sau al societății civile, legitima apărare este chiar o obligație. Dacă pentru apărarea propriei vieți se exercită o violență mai mare

decât e nevoie, aceasta va fi imorală.

Porunca a cincea interzice omuciderea directă și voluntară. Cei care săvârșesc și cei care cooperează de bunăvoie la ucidere săvârșesc un păcat grav. Această poruncă interzice și orice acțiune ce provoacă indirect moartea unei persoane. Legea morală oprește expunerea cuiva la un risc mortal fără motiv grav, ca și refuzul de a da asistență unei persoane în pericol.

Societățile umane care tolerează foametea ucigătoare fără a căuta remedii, traficantii care provoacă înfometarea și moartea semenilor lor săvârșesc indirect omuciderea.

Avortul este întreruperea vieții unui copil nenăscut. Nicio situație și niciun motiv nu justifică săvârșirea acestui păcat. În cazul unui avort, cei care sunt chemați să-l iubească și să-l protejeze pe copil îi iau dreptul inviolabil la viață. Se fac vinovați de acest păcat atât mama care cere acest lucru, cât și toți cei care o îndeamnă și o ajută la săvârșirea avortului.

Eutanasia directă constă în a pune capăt vieții persoanelor cu deficiențe, bolnave sau muribunde. Oricare ar fi motivele invocate și mijloacele folosite, ea este inadmisibilă din punct de vedere moral. Oprirea unor proceduri medicale costisitoare sau disproporționate față de rezultatele așteptate poate fi legitimă, deoarece nu se dorește moartea, ci se acceptă faptul că ea nu poate fi împiedicată.

Omul este chemat să-și îngrijească și să-și apere viața. Sinuciderea încalcă iubirea față de Dumnezeu, de sine și de aproapele, fiindcă rupe, în mod nedrept, legăturile de solidaritate cu familia și societatea umană. Tulburările psihice grave, teama

puternică de încercări, de suferință sau de torturi pot diminua responsabilitatea sinucigașului.

Scandalul este atitudinea sau comportamentul prin cuvinte sau fapte care îl determină pe celălalt să săvârșească răul. Cel care își folosește puterile, poziția, pentru a-l face pe aproapele să săvârșească fapte rele se face vinovat și răspunzător de răul pe care l-a favorizat.

Viața și sănătatea fizică sunt bunuri prețioase, încredințate de Dumnezeu. Trebuie să avem grijă de ele ținând cont de trebuințele altora și de binele comun.

Virtutea cumpătării presupune evitarea oricărui fel de exces: abuzul de mâncare, alcool, tutun și medicamente. Cei care, în stare de ebrietate sau din patima vitezei, pun în pericol siguranța altora și a lor proprie pe șosele, pe mare sau în aer, se fac vinovați în mod grav.

Folosirea drogurilor aduce daune foarte grave sănătății și vieții umane.

Experimentele științifice, medicale sau psihologice asupra persoanelor sau a grupurilor umane, transplantul de organe pot contribui la vindecarea bolnavilor și la îmbunătățirea sănătății. Ele sunt legitime din punct de vedere moral, dacă sunt în serviciul persoanei umane, îi respectă drepturile și demnitatea, conform planului și voinței lui Dumnezeu.

Răpirea și luarea de ostatici, tortura, terorismul care amenință, rănește și ucide fără discriminare contravin în mod grav dreptății și iubirii.

În afară de indicațiile medicale de ordin strict terapeutic, amputările, mutilările sau sterilizările direct voite practicate asupra unor persoane nevinovate, sunt contrare legii morale.

Mânia este o dorință de răzbunare. Dacă ea merge până la dorința de a-l ucide pe aproapele sau de a-l răni grav, atunci se opune în mod grav iubirii.

Ura față de aproapele este contrară dragostei și este un păcat.

Muribunzilor li se va acorda atenție și îngrijire pentru a-i ajuta să-și trăiască ultimele clipe în demnitate și pace. Vor fi susținuți de rugăciunea celor apropiați. Aceștia vor avea grijă ca bolnavii să primească, la timpul potrivit, sacramentele ce îi pregătesc pentru întâlnirea cu Dumnezeu cel viu.

Respectarea și dezvoltarea vieții umane au nevoie de pace. Pacea este lucrarea dreptății și efectul iubirii. Cetățenii, autoritățile civile sunt obligate să acționeze pentru păstrarea păcii și protejarea vieții.

Activități de învățare

1. Răspunde la întrebările de mai jos, alegând varianta corectă.

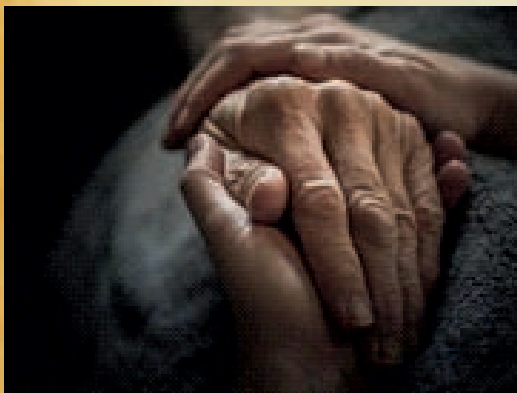
A. Când începe viața umană?

- după douăzeci și una de zile de la concepere, când începe inima copilului să bată pentru prima oară;*
- după douăzeci și trei de săptămâni, când are toate organele formate;*
- din momentul concepției.*

Întrebări

- De ce spunem că viața este sfântă?
- Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a cincea?
- Ce este legitima apărare?
- Ce interzice porunca a cincea?
- De ce trebuie cultivată virtutea cumpătării?
- Ce intervenții medicale încalcă porunca a cincea? Care sunt cele permise?
- De ce ura, mânia sunt păcate?
- Care este atitudinea ta față de muribunzi?

Știați că...?

- ❖ Bioetica este știința care studiază comportamentul uman cu privire la viață și la îngrijirea sănătății?
- ❖ Bioetica a luat naștere odată cu procesul de la Nürnberg, când au fost descoperite practicile sinistre ale naziștilor?
- ❖ Începutul vieții unui om nu este momentul nașterii, ci momentul concepției sau al fecundării (contopirea celor două celule, una de la mamă și una de la tată)? Fecundația este prima clipă a vieții noastre.
- ❖ În a 20-a zi de la fecundare (concepere) sunt formate creierul și măduva spinării, în a 21-a zi bate pentru prima oară inima, în a 35-a zi sunt formați ochii, iar mâna are cele 5 degete, în săptămâna a 9-a se văd amprentele digitale?

B. Ce înseamnă eutanasiu?

- a) *uciderea persoanelor bătrâne, bolnave, cu dizabilități, cu scopul de a le ușura suferințele;*
- b) *permisiunea de a-i lăsa pe bătrâni să moară;*
- c) *datoria de a te îngriji de cei bolnavi.*

C. Avortul este moral?

- a) *da, dacă femeia alege acest lucru;*
- b) *nu, în nicio fază a dezvoltării embrionului;*
- c) *da, dar numai la îndemnul medicului.*

D. Cine este unicul stăpân al vieții?

- a) *fiecare persoană, deoarece viața este a sa;*
- b) *Dumnezeu, care dăruiește viața prin părinți;*
- c) *mama sau tatăl, deoarece copilul este al lor.*

E. Cine se face vinovat de păcatul de scandal?

- a) *persoana care se ceartă cu ceilalți;*
- b) *acela care îl determină pe altul să păcătuiască prin cuvintele, faptele, atitudinile sale;*
- c) *omul care nu vorbește cu seamănel său.*

2. Transcrie, în caiet, noțiunile următoare și subliniază cu o linie faptele care au ca efect slăbirea sănătății și cu două linii, faptele prin care se pune viața în pericol.

excesul de alcool; practicarea sporturilor extreme; consumul drogurilor; practicarea sporturilor de performanță, contrar deciziei medicului; viteza excesivă; consumul de tutun; consumul alimentelor în exces; șofatul în stare de ebrietate; traversarea străzii pe culoarea roșie a semaforului; începerea unei cure drastice de slăbire, fără a cere sfatul medicului; consumul de medicamente fără prescripție medicală.

3. Având în vedere cunoștințele dobândite despre porunca a cincea, continuă formularea enunțurilor de mai jos.

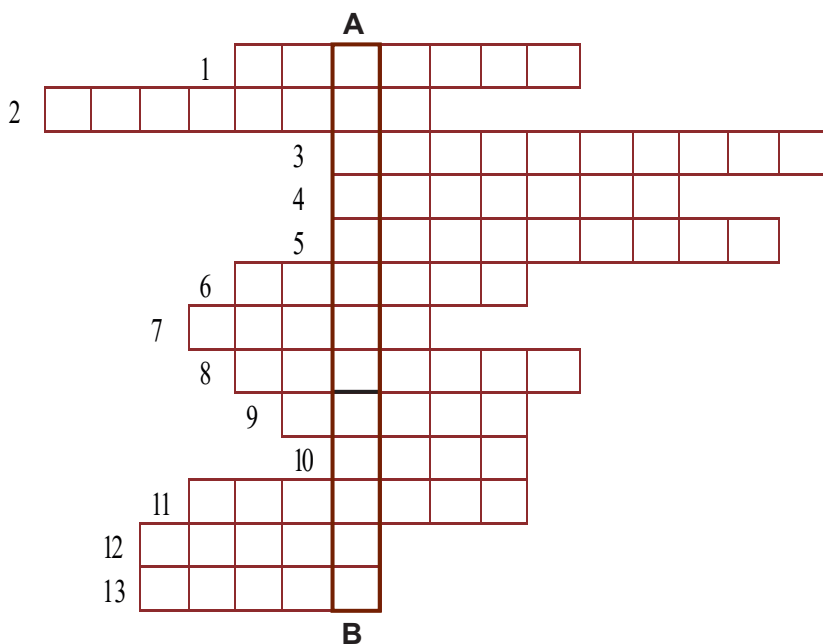
- a) Viața este sacră, deoarece ...
- b) Prin porunca a cincea, Dumnezeu ...
- c) Isus a arătat că viața este importantă ...
- d) Respect viața proprie dacă ...
- e) Dacă prietenii îmi propun să încerc un drog, ...
- f) Deși sunt mulți cunoscuți care fumează și consumă alcool, eu ... deoarece ...
- g) Pompierii care își pun viața în pericol ...
- h) Pentru ca viața tinerilor să nu fie pusă în pericol, propun ...

4. Citește următoarele cuvinte ce aparțin Sfintei Tereza de Calcutta, care a primit Premiul Nobel pentru Pace în 1979, apoi răspunde la întrebări.

„Mulți oameni sunt preocupați de foamea din India și din Africa, de violența din America etc. Dar eu cred că cea mai mare problemă este avortul care distruge iubirea din inima mamei, armonia dintre soți. Nu ucideți copilașii. Vreau să propun alternativa adopției în locul avortului. Le rog pe toate mamele din lume: dacă nu doriți un copil, dați-mi-l mie. Eu doresc copilul vostru. Așa am adoptat peste 3000 de copii în Calcutta.” (*Glasul nostru*, nr. 7)

- Care sunt problemele pe care le-a identificat Sfânta Tereza de Calcutta în lume și în ce mod afectează acestea viața oamenilor?
- Ce a propus ea?
- Ce crezi, soluția este realizabilă?

5. Rezolvă aritmogriful și descoperă mesajul de la A-B (două cuvinte).

- Răsplată pentru cei care respectă poruncile.
- Creatorul lumii.
- Suprimarea propriei vieți.
- În număr de zece, au fost date de Dumnezeu lui Moise, pe Muntele Sinai.
- A pune capăt vieții celor bolnavi, bătrâni sau muribunzi.
- Substanță care, în exces, slăbește sănătatea.
- Darul cel mai de preț pe care Dumnezeu l-a dat omului.
- A determina pe cineva să păcătuiască prin exemplul rău pe care îl dai.
- Uciderea copiilor nenăscuți încă.
- Și-a dat viața pentru mântuirea oamenilor.
- Cele Zece Porunci.
- Sacru.
- Luarea vieții unei alte persoane.

6. Scrie un text de 20 de rânduri cu titlul *Viața mea este darul lui Dumnezeu*.

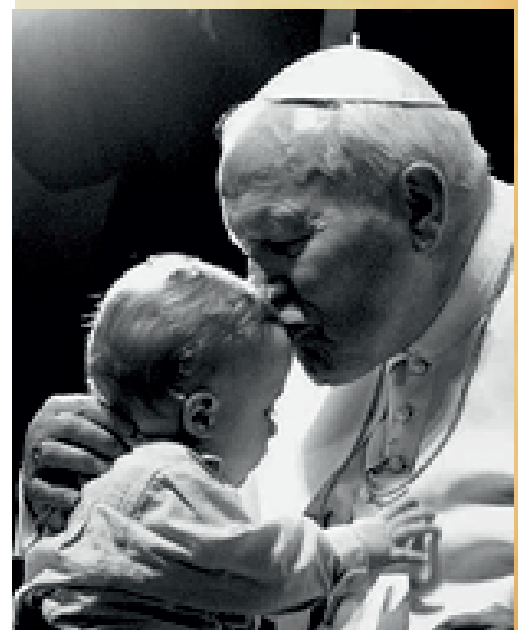
Cuvânt pentru viață

„Pentru că tu ai format rărunchii mei, m-ai ținut în sânul mamei mele, Te laud pentru că m-ai făcut [o făptură] atât de minunată!”

(*Psalmi 139,13-14^a*)

„Ați auzit că s-a spus celor din vechime: «Să nu ucizi!». Dacă cineva comite o crimă, va fi condamnat la judecată. Dar eu vă spun că oricine se mânie pe fratele său va fi condamnat la judecată. Dacă cineva îi spune fratelui său «prostule!», va fi condamnat de Sinedriu. Dacă cineva îi spune «nebunule!», va fi condamnat la focul Gheenei.”

(*Matei 5,21-22*)

Fericita Veronica Antal

Din viețile sfinților

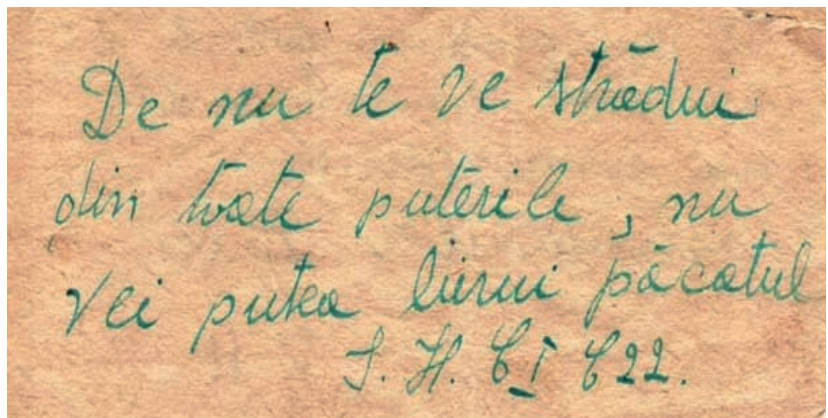
Fericita Veronica Antal

Veronica s-a născut la Nisiporești, comuna Botești, județul Neamț, în ziua de 7 decembrie, anul 1935 și a fost botezată în biserica din Hălăucești, a doua zi, 8 decembrie, în sărbătoarea Neprihănitei Zămisli. Părinții ei, Iova și Gheorghe, fiind ocupați cu muncile câmpului, a fost crescută mai mult de bunica sa, care a îndrumat-o în primii pași pe calea credinței. A frecventat școala primară din localitatea natală, apoi a rămas să-i ajute pe părinți la muncă pe câmp. La vârsta de 16-17 ani și-a manifestat dorința de a intra în mănăstire pentru a-și consacra viața lui Dumnezeu. Planul ei nu va putea fi pus în aplicare, deoarece statul a desființat toate mănăstirile catolice din România. În aceste condiții, ea a hotărât să trăiască acasă ca o măicuță. A făcut vot de feciorie și s-a înscris în Ordinul al Treilea Franciscan pentru a trăi permanent în prezența lui Dumnezeu. Primea zilnic Sfânta Împărtășanie, participa cu evlavie la orele de adorație și, pentru acest lucru, parcurgea în fiecare dimineață opt kilometri până la biserica din Hălăucești. Avea o evlavie deosebită față de Sfânta Fecioară Maria, pe care o cinstea mai ales prin recitarea zilnică a Rozariului.

Viața și moartea ei sfântă sunt o mărturie reală de credință vie, pentru că a voit să împlinească în toate voința lui Dumnezeu. În ziua de 24 august 1958, când se întorcea de la Sfânta Liturghie din Hălăucești, unde fusese administrat și sacramentul Sfântului Mir, a fost atacată de un tânăr care a vrut să-i păteze viața feciorelnică pe care ea o închina lui Dumnezeu. Cu 42 de lovituri de cuțit, acel tânăr o omoară, iar ea își dă viața plecând pentru totdeauna să-l întâlnească pe Mirele său divin, Isus Cristos, întâlnire pe care și-o dorea atât de mult. Cei care au găsit-o, au putut observa cum strângea în mâinile ei Rozariul. „Îngerilor, scrieți în Cartea vieții: Isus este al meu, iar eu sunt a lui Isus”, sunt printre puținele cuvinte scrise de ea pe un bilețel, ca dovadă a dăruirii sale totale față de Isus. Imediat după moartea ei, credincioșii din localitatea natală și din împrejurimi au început să vorbească despre ea ca fiind sfântă. Ea mai este numită și „Sfânta Maria Goretti a României”, datorită modului în care a murit, asemănător cu cel al Sfintei Maria Goretti. În ziua de 22 septembrie 2018, Veronica Antal a fost înscrisă în rândul fericiților din cer.

Lumină pentru pașii mei

Noi suntem capodopera creației lui Dumnezeu. El ne-a dăruit viață din iubire, ca să cunoaștem și să primim iubirea lui infinită și astfel să fim fericiți. Să folosim facultățile fizice, afective și intelectuale cu care suntem înzestrați, spre slava sa și spre binele nostru și al semenilor noștri. Să folosim darurile primite de la Dumnezeu pentru a face voința sa și pentru a săvârși binele.

Din jurnalul personal al Fericitei Veronica Antal

RESPECTUL FAȚĂ DE TRUP ȘI CHEMAREA LA CURĂȚIE

Omul este făptura cea mai minunată, compusă din trup și suflet nemuritor. Trupul omului este sfânt pentru că la botez a devenit fiu al lui Dumnezeu, templu al Duhului Sfânt, membru al Trupului lui Cristos, Biserica, și a fost creat pentru cer. Persoana umană este chemată să iubească asemenea lui Dumnezeu și să colaboreze cu el la transmiterea vieții. Dumnezeu le-a zis: „Fiți rodnici, înmulțiți-vă, umpleți pământul și supuneți-l...” (*Geneză 1,28*).

Copilul trece prin mai multe etape de dezvoltare până devine adult. La vârsta adolescenței se trezește în om instinctul sexual, care îl face să devină mai curios în a

ști și a experimenta. Tentațiile sunt mult mai multe și normale. Este timpul ca adolescentul să se cunoască și să învețe să stăpânească acest instinct. Instinctul procreator, necesar neamului omenesc, a fost sădit de Dumnezeu în om, în vederea iubirii conjugale dintre bărbat și femeie, în sfânta Căsătorie. „De aceea, îi va lăsa bărbatul pe tatăl său și pe mama sa și se va uni cu femeia sa și vor fi un singur trup.” (*Geneză 2,24*)

Porunca a șasea a Decalogului, „Să nu faci fapte necurate”, se referă la dragoste și sexualitate și apără mijloacele prin care se transmite viața. Ea cere trăirea virtuții curăției, adică dominarea instinctului procreator și folosirea lui în Sacramentul Căsătoriei, pentru binele soților și în vederea creării unei noi vieți. Curăția înseamnă trăirea sexualității după planul lui Dumnezeu și poate fi: curăția celibatarilor, curăția celor căsătoriți și curăția văduvilor.

Păstrarea curăției aduce adevărata libertate, pacea, liniștea și bucuria sufletească. Începută în copilărie, continuată în adolescență, lupta pentru curăție formează un caracter bun și îl pregătește pe tânăr pentru o viață de familie autentică, prin trăirea fidelității și a respectului în căsătorie.

Mijloacele naturale care ajută la păstrarea curăției sunt: practicarea cumpătării în mâncare și băutură, evitarea ocaziilor de păcat, a lenei, disciplinarea simțurilor, sentimentelor, gândurilor, gândul la urmările necurăției (pierderea harului sfințitor și a

Friedrich Hermann Carl Uhde, *Lăsați copiii să vină la mine*

Vocabular

instinct sexual (procreator) – impuls natural înnăscut ce asigură reproducerea (înmulțirea, perpetuarea).

iubirea conjugală – iubirea umană dintre soț și soție în cadrul căsătoriei, îndreptată spre om și spre Dumnezeu.

sexualitate – totalitatea însușirilor organismului uman, legate de sex și de fenomenul sexual.

fidelitate – statornicie, devotament față de cineva sau ceva.

legământ matrimonial – legământul căsătoriei (legătură sfântă), prin care un bărbat și o femeie hotărăsc de comun acord să trăiască toată viața împreună.

Vocabular

indisolubil – de nezdruccinat, care nu poate fi desfăcut, rupt sau destrămat.

contracepție – acțiunea prin care este împiedicată concepția (fecundarea celor două celule, femeiască și bărbătească), cu intenția de a nu avea copii.

celibatar – necăsătorit, creștin care renunță de bună voie la căsătorie pentru Împărăția cerurilor.

excitare – provocare, stimulare, enervare.

veneric – care se referă la organele sexuale.

Întrebări

1. De ce trupul omului este sfânt?
2. Ce trebuie să știe un adolescent despre instinctul procreator?
3. Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a șasea?
4. Care sunt mijloacele pentru păstrarea curăției?
5. Ce se opune virtuții curăției?
6. Care sunt faptele interzise de porunca a șasea?
7. Care este răsplata promisă de Isus celor curați cu inima?
8. Ce sfinți martiri ai curăției cunoști? Îi poți lua ca model astăzi?

credinței, boli trupești și psihice, slăbirea voinței și a inteligenței, violență și tristețe etc.).

Creștinul are la dispoziție și mijloace supranaturale: rugăciunea, primirea sfintelor sacrameinte, mai ales Spovada și Împărtășania, cinstirea Maicii Domnului, gândul la suferințele îndurate de Isus pentru ispășirea păcatelor noastre.

Se opun curăției cuvintele, gesturile murdare și faptele de necurăție. Faptele interzise de porunca a șasea sunt:

Adulterul este un act de infidelitate conjugală. Cristos condamnă adulterul comis chiar și numai cu dorința.

Divorțul este imoral, deoarece încalcă legământul matrimonial. Căsătoria creștină este insolubilă, de aceea ea nu poate fi desfăcută. Despărțirea dintre soți poate fi admisă de autoritatea bisericească pentru motive foarte grave, dar niciunul dintre ei nu se poate recăsători.

Reglementarea nașterilor este permisă numai prin metode numite „naturale”. **Sterilizarea directă** și **contracepția** sunt considerate imorale.

Incestul este săvârșit de cei care, fiind rude, au raporturi intime. **Violul, incestul și hărțuirea sexuală** sunt agresiuni condamnate atât de legea divină, cât și de legile țării.

Poligamia este contrară legii morale creștine, căci în căsătorie se unesc un singur bărbat și o singură femeie.

Concubinajul sau **desfrâul**, numit și „căsătorie de probă”, este starea de păcat a aceluia care, necăsătorit fiind, are relații intime.

Masturbația este excitarea voită a organelor intime pentru a obține o plăcere venerică.

În **pornografie**, relațiile intime sunt etalate în fața altor persoane. Toți cei implicați, producători, actori, traficanți, consumatori, păcătuiesc grav.

Prostituția este o ofensă gravă împotriva demnității umane, deoarece, în schimbul unei recompense, persoana este transformată într-un obiect de plăcere.

Homosexualitatea se referă la relațiile intime între persoane de același sex, care sunt acte imorale. Familia și societatea au datoria de a le susține pe aceste persoane pentru a depăși dificultățile și a trăi în curăție.

Chiar dacă lumea, Internetul și canalele media contribuie la răspândirea imoralității, Isus continuă să spună: „Feriți-vă de cei curați la inimă, pentru că ei îl vor vedea pe Dumnezeu!” (*Matei 5,8*). Sfinții care au rămas curați toată viața, dar și cei care s-au ridicat din păcatul necurăției sunt dovada că e posibilă curăția pentru toți și că ea este un izvor de bine pentru persoana care o practică și pentru cei din jur.

Sfântul Augustin, Sfântul Francisc, Sfânta Maria Goretti, Fericita Veronica Antal sunt doar câteva exemple.

Activități de învățare

1. Folosind informațiile din conținutul lecției, completează enunțurile de mai jos și transcrie-le pe caiet.

Omul este chemat să ... asemenea lui ... și să colaboreze cu el la transmiterea ... Instinctul ..., necesar neamului ..., a fost sădit de Dumnezeu în om în vederea iubirii ... dintre bărbat și ..., în sfânta Căsătorie. Porunca a ... a lui Dumnezeu se referă la ... și sexualitate și cere trăirea virtuții ..., adică dominarea instinctului procreator și folosirea lui în Sacramentul ..., pentru binele ... și în vederea creării unei noi vieți.

...sunt dovada că e posibilă ... pentru toți.

2. Selectează din lista de mai jos situațiile care pot favoriza păstrarea curăției.

postul, excesul de mâncare, igiena corporală, prietenii buni, lenea, a lua masa de trei ori pe zi, a rezista ispitelor, munca fizică și intelectuală, practicarea unui sport, dominarea instinctului sexual, simțul rușinii

3. Organizați-vă în echipe de câte patru elevi. Citiți textul următor, apoi rezolvați cerințele și prezentați colegilor răspunsurile.

„Ori omul poruncește pasiunilor sale și dobândește pacea, ori se lasă dominat de ele și devine nefericit.”

(Catehismul Bisericii Catolice, nr. 2339)

- Care este mesajul acestui text?
- De ce unele persoane au preferat să moară în loc să săvârșească păcatul de necurăție?
- Ce flori ar putea fi asociate virtuții curăției? Motivați de ce?
- Scrieți un decalog al vieții pentru a trăi în curăție.

Exemplu: *Voi evita persoanele care au un limbaj indecent.*

4. Descoperă afirmațiile pe care un creștin le poate accepta ca fiind morale.

- Porunca a șasea a lui Dumnezeu ne învață că fiecare creștin trebuie să ducă o viață curată, indiferent de starea sa materială.
- „Să nu faci fapte necurate” este o poruncă divină care se referă la trăirea sexualității după planul lui Dumnezeu, pentru binele soților care sunt deschiși transmiterii vieții.
- Porunca „Să nu faci fapte necurate” ne învață că întotdeauna sexualitatea este ceva rău.
- Creștinii știu că virtutea curăției presupune efortul stăpânirii de sine.
- Biblia prezintă sexualitatea ca fiind un lucru bun, binecuvântat de Dumnezeu.
- Ești liber dacă faci ceea ce simți, ceea ce-ți place.
- Adevărata libertate presupune stăpânirea de sine care se câștigă zi de zi, prin fapte de generozitate și respect față de ceilalți.

Cuvânt pentru viață

„De fapt, aceasta este voința lui Dumnezeu: sfințirea voastră. Să vă feriți de desfrânare! Fiecare să știe să-și stăpânească propriul trup în sfințenie și cinste, nu în patima poftelor ca păgânii, care nu-l cunosc pe Dumnezeu!”

(1 Tesaloniceni 4,3-5)

Știați că...?

- ❖ Sexualitatea umană reprezintă o formă de manifestare a iubirii pe care Dumnezeu a înscris-o în om?
- ❖ Sexualitatea umană este o componentă fundamentală a personalității?
- ❖ Etapele de dezvoltare ale unui om, până la naștere, sunt: ou (zigot), embrion, făt?
- ❖ Etapele de dezvoltare ale unui om, începând de la naștere, sunt: nou-născut/sugar, copilărie, pubertate, adolescență, tinerețe, maturitate, bătrânețe?
- ❖ Educația sexuală înseamnă a educa la iubire responsabilă, ceea ce implică mai multe aspecte: biologic, sentimental, moral, social, psihologic, spiritual?

Sf. Maria Goretti

Lumină pentru pașii mei

Omul este creat din iubire, pentru iubire. Sexualitatea este unul dintre darurile cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om în vederea vieții de familie în Sacramentul Căsătoriei. Să nu profanăm trupul nostru, care este templul Duhului Sfânt, prin folosirea dezordonată a sexualității. O plantă crește și se dezvoltă deplin dacă îndepărtăm buruienile din jurul ei și-i turnăm apă la rădăcină. Tot așa copilul, adolescentul, tânărul se dezvoltă frumos, armonios, deplin dacă îndepărtează la timp buruienile păcatelor și dezordinilor sexuale și soarbe din apa vitală a credinței, a rugăciunii, a virtuților.

5. Scrie un text de zece rânduri, în care să-ți spui părerea despre modul în care următorul verset biblic îi privește pe cei de vârsta ta.

„Și cel care iubește primejdia va pieri în ea.” (Ben Sirah 3,26)

Din viețile sfinților

Sfânta Maria Goretti

Sfânta Maria Goretti sau Sfânta Marietta a fost un copil care a preferat să moară pentru a-și apăra curăția. Întreaga ei viață a fost întemeiată pe sentimentul onoarei și al demnității umane, pe supunerea față de Legea lui Dumnezeu și pe ajutorul harului divin.

Familia Goretti locuia în Corinaldo, o mică localitate din provincia Ancona, centrul Italiei, unde Maria s-a născut la 16 octombrie 1890. În familie i se spunea Marietta. Din cauza sărăciei, familia a emigrat la Ferriere de Conca, pe moșia unui principe care le-a pus la dispoziție o casă, în comun cu o altă familie, compusă dintr-un văduv, Serenelli, și fiul său, Alessandro. După un an, tatăl moare din cauza malariei. Mama, rămasă văduvă, va trebui să-l înlocuiască pe soțul ei la muncile câmpului, pentru a câștiga cele necesare traiului. Gospodăria și cei patru copii mai mici rămân în seama Mariettei, care se dovedește o bună gospodină și o educatoare înțeleaptă pentru frățiorii ei. În fiecare duminică parcurgea 11 km până în orașelul Nettuno, unde lua parte la Sfânta Liturghie și la orele de cateheză. La un an după moartea tatălui, Marietta primește Prima Sfântă Împărtășanie. Conștiința prezenței lui Isus în sufletul ei îi întărește hotărârea de a nu-l supăra nici chiar cu cea mai mică greșeală. Prefera mai bine să moară decât să facă vreun păcat.

Alessandro, copilul vecinului, a ajuns în grupul unor tineri fără teamă de Dumnezeu. Marietta evita orice întâlnire cu tânărul lipsit de bună-cuviință, deși, în baza înțelegerii dintre familii, trebuia să facă mâncare și să spele rufele și pentru cei doi Serenelli. În dimineața zilei de 5 iulie 1902, mama împreună cu vecinii ei au plecat la câmp. Alessandro se întoarce singur acasă și-i spune Mariettei să intre în cameră, ca să-i repare o haină ruptă. Ea refuză, cerând să-i aducă haina afară. Alessandro o trage în cameră și-i spune pe față gândul murdar ce-l stăpânea. Nereușind să-și ducă planul la îndeplinire, cuprins de furie, o lovește de mai multe ori. Marietta este găsită rănită, iar vestea despre cele întâmplate s-a răspândit în tot ținutul. Din inimile tuturor porneau gânduri și cuvinte de admirație pentru curajul și demnitatea dovedite de tânără copilă. Cu toate îngrijirile medicale acordate, moare în ziua de 6 iulie 1902. Ultimele ei cuvinte au fost: „Din dragoste către Isus, îl iert (pe Alessandro) și vreau să ajungă în cer și el”. Alessandro Serenelli a fost condamnat la închisoare pe viață. În anul 1910, după cum mărturisește chiar el, i s-a arătat Maria Goretti în mijlocul unui câmp cu crini și l-a chemat să vină după ea. De atunci, viața lui s-a schimbat total și, după 27 de ani de executare a pedepsei, a fost eliberat pentru bună purtare.

PURIFICAREA GÂNDURILOR ȘI A INIMII

Omul este o ființă care are multe dorințe: de a trăi, de a fi sănătos, de a progresa, de a iubi, de a fi iubit...

Isus ne învață că totul vine din inimă: „Însă ceea ce iese din gură vine din inimă și aceea îl face pe om impur. Căci din inima omului ies: gândurile rele, crimele, adulterele, desfrânările, furturile, mărturiile false, blasfemiile.” (Mt 15,18-19).

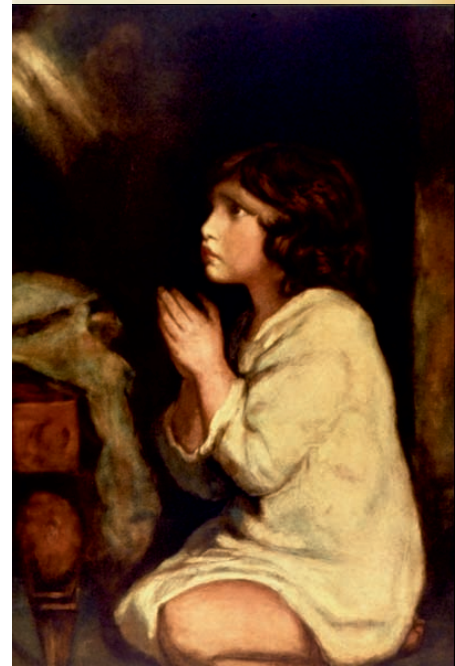
Ca o consecință a păcatului strămoșesc, în inima omului se duce o luptă permanentă pentru a învinge ispitele, a stăpâni instinctele și a dobândi pacea, făcând binele.

Cel botezat trebuie să lupte împotriva concupiscentei cărnii și a poftelor dezordonate. Cu ajutorul harului lui Dumnezeu, el ajunge la curăția inimii prin puritatea intenției și a privirii, prin disciplina sentimentelor și a imaginației, prin refuzul acceptării gândurilor necurate care îl îndeamnă pe om să se abată de la calea poruncilor divine. Curăția inimii este necesară pentru a iubi cu adevărat. Ea se dobândește, în primul rând, prin rugăciune, prin harul lui Dumnezeu primit în sacrameinte, prin lectura cărților sfinte, prin participarea la Sfânta Liturghie, prin alegerea prietenilor cu principii morale, prin discuții cu duhovnicul, prin conștientizarea faptului că Dumnezeu ne iubește și ne vede întotdeauna, prin înălțarea inimii la Dumnezeu printr-o scurtă invocație, prin rezistența de la începutul ispitei, prin invocarea Preasfintei Fecioare Maria.

Celor „curați cu inima” le este făgăduit că îl vor vedea pe Dumnezeu față în față și că vor fi asemenea lui. Curăția ne îngăduie să percepem trupul omenesc, al nostru și al aproapelui, ca pe un templu al Duhului Sfânt, ca pe o manifestare a frumuseții divine.

Pentru a trăi puritatea, este necesară pudoarea. Aceasta este o caracteristică a ființelor umane și constă în refuzul de a dezvălui ceea ce trebuie să rămână ascuns. Este orânduie în vederea curăției, ocrotește misterul persoanelor și al iubirii lor, invită la răbdare și la moderație în relațiile de dragoste. Pudoarea înseamnă și modestie, căci ea inspiră alegerea îmbrăcămînții și păstrează tăcerea sau rezerva acolo unde există riscul unei curiozități nesănătoase. Pudoarea înseamnă și discreție. Ea se opune expunerii trupului uman în anumite reclame și publicații, precum și descoperirii unor confidențe intime.

Pudoarea este prezentă în toate culturile și nu are nimic de-a face cu inhibarea sau cu o educație represivă. Ființa umană simte

Joshua Reynolds,
Copilul Samuel se roagă

Vocabular

impur – murdar, care nu este curat.

concupiscentă – poftă, orice formă de dorință omenescă; înclinație spre rău/păcat.

puritate – faptul de a fi pur; curățenie sufletească.

inhibare – încetinirea unui proces fiziologic; a (se) emoționa, nemaiputând să-și desfășoare activitatea; a se bloca.

represiv – care împiedică, blochează, constrânge.

Întrebări

1. Ce ne învață Isus despre inima omului?
2. Care este rolul harului în lupta împotriva concupscenței?
3. Cum se dobândește curăția inimii?
4. Ce este pudora și cum poate fi cultivată?
5. Ce ne cere Dumnezeu prin porunca a noua?
6. Care este diferența dintre un gând și consimțire la păcat?
7. Care sunt roadele unei inimi curate?
8. Cum poate respecta un adolescent din zilele noastre poruncile care se referă la curăție?

Cuvânt pentru viață

„Pentru că tot ce este în lume – pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții – nu este de la Tatăl, ci de la lume. Dar lumea și pofta ei trec, însă cel care împlinește voința lui Dumnezeu rămâne în veci.”

(1Ioan 2,16-17)

„Creează în mine o inimă curată, Dumnezeule, și un duh statornic înnoiește înlăuntrul meu!”

(Psalmi 51,12)

pudoare față de propriile păcate, față de alte aspecte care, dacă sunt făcute publice, ar priva-o de demnitatea sa. Cine rănește simțul natural al pudorii unei alte persoane prin cuvinte, priviri, gesturi sau comportamente îi rănește propria demnitate.

A avea pudora înseamnă a arăta respect față de persoana umană.

Atracția sexuală dintre bărbat și femeie a fost creată de Dumnezeu, deci este bună, aparține structurii biologice a persoanei.

Porunca a noua se referă la rădăcina răului, la gândurile și dorințele care duc la faptele de necurăție, la care se referă porunca a șasea. Gândurile și dorințele necurate care nu sunt acceptate, întreținute sau căutate nu sunt păcate. Constituie păcat doar consimțirea liberă la aceste gânduri și dorințe imorale.

Pentru a fi curățat în gânduri și dorințe, trebuie să se evite imagini, cărți, filme, site-uri cu conținut imoral, lipsa de activitate etc.

Gândurile necurate la care am consimțit sunt păcate pentru că ele duc la fapte rele. A dori să faci lucruri necurate este păcat. „Eu însă vă spun că oricine privește o femeie dorind-o a și comis adulter cu ea în inima lui.” (Matei 5,28).

Niciun păcat nu ar exista în exterior dacă el nu ar fi mai întâi în interior, în inima omului. Cine are inima curată, cine este stăpân pe gândurile și dorințele sale este curat în întregime, și în faptele, și în cuvintele sale.

Aplicații de învățare

1. Formulează enunțuri folosind cel puțin trei cuvinte din afișul dat mai jos.

CURĂȚIE DUMNEZEU RUGĂCIUNE
SFINȚENIE EXEMPLU RESPONSABILITATE
MORALITATE ISPITĂ INIMĂ DORINȚE
ISUS SFÂNTA MARIA GÂNDURI PĂCAT
VIRTUTE ASCULTARE CELIBAT
VERONICA ANTAL STĂPÂNIRE DE SINE

2. Alege litera **A**, dacă enunțul este adevărat, sau litera **F**, dacă este fals.

a) *Să nu poftesti femeia aproapelui tău* este o poruncă ce se referă la curăție. **A/F**

- b) Cine încalcă porunca a noua încalcă dreptul de proprietate al aproapelui. **A/F**
- c) Pentru a ne păstra inima și gândurile curate este necesară lupta permanentă împotriva ispitelor. **A/F**
- d) Inima, fiind locuința lui Dumnezeu, trebuie păstrată în curăție. **A/F**
- e) Ori de câte ori ești ispitit, săvârșești păcat. **A/F**
- f) Rugăciunea este o armă puternică împotriva dorințelor necurate. **A/F**
- g) Pentru a dobândi fericirea cerului este nevoie de o inimă curată, ca a copiilor. **A/F**
- h) Necurăția poate deveni o virtute. **A/F**
- i) Înainte de a fi săvârșit păcatul, dorința a apărut în inima omului. **A/F**
- j) Cine își stăpânește gândurile și dorințele este curat și în cuvinte și în fapte. **A/F**

3. Citește versetul biblic, apoi rezolvă cerința.

„Este mai bun cel care-și stăpânește duhul decât cel care capturează o cetate.” (*Proverbe 16,32*)

- Scrie un text, de cincisprezece rânduri, în care să dezvolti ideea transmisă de acest proverb.

4. Transcrie, din conținutul lecției, trei motive pentru care creștinul trebuie să ducă o viață curată.

5. Completează enunțurile.

- Mă străduiesc să-mi păstrez curăția, deoarece ...
- Ca să rămân mereu curat în gânduri și dorințe ...
- Am simțul pudorii dacă ...

6. Spune în fiecare zi următoarea rugăciune, pentru a-ți păstra curăția sufletului și a trupului.

O, Sfinte Alois, împodobit de moravuri îngerești, eu îți încredințez curația sufletului și a trupului meu. Pentru curăția ta cea îngerească, te rog, mijlocește pentru mine la Isus Cristos și la Sfânta Fecioară Maria și apără-mă de orice păcat de moarte. Fă ca inima mea să se păstreze pururea curată; când mă vei vedea ispitit, îndepărtează de la mine toate gândurile și poftile necurate, pentru ca, urmându-te, să ajung în Rai. Amin.

Sfinte Alois de Gonzaga, roagă-te pentru noi!

Știați că...?

- ❖ Virtutea prin care omul își stăpânește și reglementează dorința sexuală, conform exigențelor morale, se numește castitate?
- ❖ Curăția este dependentă de cumpătare, iar cumpătarea este esențială în stăpânirea de sine?
- ❖ Crinul alb este simbolul curăției?

Albrecht Dürer, Mâini în rugăciune

Sf. Alois de Gonzaga, copil

Lumină pentru pașii mei

Sufletul omului este
locuința lui Dumnezeu.
Să nu-l alungăm pe
Dumnezeu din suflet.
Să veghem cu grijă
pentru a nu lăsa să
pătrundă în sufletul nostru
gânduri, sentimente,
dorințe dezordonate,
murdare.
Să-l împodobim
cu gânduri, sentimente,
afecțiuni și aspirații nobile,
sfinte, curate.
Să-l rugăm
pe Dumnezeu să rămână
mereu cu noi și să ne
păstreze sufletul curat,
împodobit cu virtuți.

Din viețile sfinților

Sfântul Alois de Gonzaga

Alois s-a născut în castelul din Castiglione delle Stiviere, între Brescia și Mantova – Italia, la 9 martie 1568. Tatăl său, marchizul Ferrante Gonzaga, și mama sa, contesa Marta Tana di Santena, au trăit la Madrid, la curtea regelui Filip al II-lea și a reginei Elisabeta. Venirea pe lume a lui Alois, primul lor fiu, a fost anunțată cu salve de artilerie în curtea castelului. După naștere, tatăl a poruncit să fie botezat imediat, iar mama a făcut un pelerinaj la Loreto pentru a mulțumi Sfintei Fecioare. Părinții i-au transmis arta rugăciunii și iubirea față de săraci.

Alois trebuia să devină expert în arta militară și a conducerii, fiind moștenitorul titlului de marchiz. La 4-5 ani observa cu interes mișcarea disciplinată a trupelor militare. Tatăl instruia mii de soldați adunați din toate părțile Italiei pentru a fi trimiși să înfrunte rezistențele islamice după bătălia de la Lepanto. Alois a fost trimis acasă, alături de alți doi frați mai mici, unde mama, cu delicatețe, l-a făcut să înțeleagă că unele cuvinte nu sunt bune în gura creștinului. Pe când avea 7 ani, în timpul unei rugăciuni, a simțit o mare dorință de a se dăruia cu totul lui Dumnezeu, și atunci a spus „da”.

Când a izbucnit ciuma din 1576, tatăl i-a trimis pe Alois și Rodolfo, fratele mai mic, la Florența pentru a evita pericolul bolii și pentru a studia. Ager și cu un bun simț al observației, el a studiat cu seriozitate. Biserica sa preferată era aceea a „Bunei-Vestiri”. Aici, într-o zi, în timp ce se ruga înaintea icoanei Sfintei Fecioare, Domnul i-a arătat cu claritate două căi: aceea a lumii, pe care a făcut câțiva pași în copilăria sa, fără să-și dea seama, și care l-a împins spre o viață lipsită de valori, și aceea spirituală, pe care mama i-a făcut-o cunoscută prin exemplul și cuvântul ei. Alois a luat atunci hotărârea să nu accepte vreun compromis cu obiceiurile corupte ale ambientului în care se afla. Pentru a întări această hotărâre a sa, a făcut vot de castitate.

Alois a început să se gândească să renunțe la titlul de marchiz în favoarea fratelui său, Rodolfo, și să intre într-un ordin monahal. Pentru un timp, însă, părinții îl trimit la curtea regelui Spaniei, iar aici va trebui să-și continue studiile de filosofie la Universitatea din Alcalá. Între timp, Alois citea și cărți de spiritualitate și se ruga. A înțeles atunci că locul său era în Societatea lui Isus, adică în rândul călugărilor iezuiți. Nu i-a fost ușor să-l convingă pe tatăl său în privința hotărârii luate, însă mama l-a aprobat în tăcere. La sfârșit, după ce a învins rezistența tatălui, a renunțat la titlul de marchiz în favoarea fratelui său Rodolfo și, la 25 noiembrie 1585, după o vizită de trei zile la Loreto, intră în noviciatul iezuiților de la Roma. Aici, sub conducerea lui Robert Bellarmin, a terminat într-un mod strălucit studiul filosofiei și a început studiul teologiei, apoi a fost sfințit preot.

Când, la Roma, s-a declanșat epidemia de ciumă, a cerut să servească bolnavii în spital. Permisivitatea i-a fost retrasă din cauza constituției fizice fragile. I-a fost permis să viziteze bolnavii mai puțin periculoși, aflați într-un alt spital. Într-o zi, a văzut abandonat pe stradă, în agonie, un bolnav de ciumă. L-a luat în spate și l-a dus la spital. Alois a contractat boala și în câteva luni a murit, la 21 iunie 1591. Avea doar 23 de ani. A fost proclamat fericit în 1605, sfânt în 1726 și, în anul următor, patron al tineretului, dar și model al tuturor aspiranților la preoție.

RECAPITULARE / EVALUARE

Unitatea 2

1. Selectează răspunsurile corecte.

A. A-i respecta pe părinți înseamnă:

- a evita tot ceea ce i-ar întrista;
- a le pretinde să-ți cumpere un telefon nou;
- a le cere iertare atunci când greșești prin cuvinte sau comportament;
- a nu te rușina să-i ai alături în anumite împrejurări;
- a le vorbi cuviincios;
- a-i evita în locurile publice.

B. Ne formăm virtutea curăției:

- evitând anturajul rău;
- ocupându-ne mintea și trupul cu activități importante;
- spălându-ne des pe mâini;
- urmărind știrile la televizor;
- rugându-ne des;
- căutând să imităm exemplul sfinților.

2. Spune-ți părerea!

Este important ca statul să apere dreptul la viață al oricărui om?

Motivează-ți răspunsul!

3. Transcrie următoarele enunțuri în caiet. Dacă enunțul este adevărat, încercuiește litera A, iar dacă este fals, încercuiește litera F.

- La doisprezece ani, Isus, mergând la sinagoga din Nazaret, s-a pierdut de părinții săi. **A/F**
- Respectând porunca a patra a lui Dumnezeu, dobândim haruri pentru suflet și roadele temporare ale păcii și bunăstării. **A/F**
- Nerespectarea poruncii a patra nu contează atât de mult pentru societate. **A/F**
- Pentru noi, Isus este model în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu. **A/F**
- Orice viață umană trebuie respectată din primul moment al existenței sale. **A/F**
- Deși era Dumnezeu, Isus s-a supus părinților săi. **A/F**
- Legitima apărare este tot o crimă. **A/F**
- Embrionul trebuie îngrijit ca orice ființă. **A/F**
- Uciderea cuiva, ca autoapărare, nu este o crimă. **A/F**

4. Completează enunțurile, ținând cont de exemplul dat.

Exemplu: Dacă îmi respect părinții, va fi pace în familie.

- Dacă părinții îmi ..., eu
- Când preotul ... la biserică, înțeleg că el...
- Dacă mă străduiesc să fiu curat în ..., voi ...
- Pentru mine viața ...

5. Asociază faptele morale cu porunca ce li se potrivește.

Porunca a IV-a	• păstrarea și îngrijirea sănătății
Porunca a V-a	• recunoștința față de părinți
Porunca a VI-a	• respectarea normelor de igienă
Porunca a IX-a	• curăția în gânduri și dorințe
	• evitarea a tot ceea ce ne pune în pericol sănătatea
	• respectul față de viața aproapelui
	• virtutea curăției în fapte și cuvinte

6. Citește textul, apoi rezolvă cerințele.

„Prietenii mei preaiubiți, nu vă fie teamă să apărați viața, viața în totalitatea ei. De la germen până la apusul ei... Trebuie să spuneți și să strigați că viața este un dar minunat al lui Dumnezeu și că nimeni nu este stăpânul ei, că avortul și eutanasia sunt crime îngrozitoare împotriva demnității omului.” (Papa Ioan Paul al II-lea, *Discurs*: 20.06.1992)

- La ce se referă Sfântul Părinte în acest mesaj?
- Scriveți și tu un discurs asemănător, pe care să-l citești în fața colegilor.
- Desenează un afiș care să transmită acest mesaj.

7. Urmează crescător șirul numerelor și reconstruiește enunțul.

Exprimă printr-o deviză ideea centrală.

3	poruncește	8	pacea	11	lasă	7	dobândește	10	se	2	ori
5	sale	15	și	9	ori	16	devine	14	ele	6	și
12	subjugat	4	pasiunilor	13	de	1	Omul	17	nefericit		

(Catehismul Bisericii Catolice, 2339)

8. Găsește cele treisprezece cuvinte ascunse în careu. Notează-le în caiet și scrie pentru fiecare definiția corespunzătoare.

R	E	C	U	N	O	Ș	T	I	N	Ț	A
D	U	M	N	E	A	S	T	A	Q	R	P
U	N	Â	R	E	S	P	E	C	T	C	R
M	I	N	W	H	C	T	O	L	J	U	O
N	U	I	K	I	U	B	I	R	E	R	A
E	F	A	M	I	L	I	E	J	I	Ă	P
Z	Q	O	R	R	T	H	F	F	S	Ț	E
E	H	Y	V	I	A	Ț	A	Q	U	I	L
U	P	E	L	E	R	I	N	Q	S	E	E
P	R	O	S	P	E	R	I	T	A	T	E

9. Citește, cu atenție, următorul text și răspunde cerințelor de mai jos.

„În anul 1941, Maximilian Kolbe, preot de origine poloneză, a fost trimis în lagărul de la Auschwitz. Când tatăl a doi copii a fost condamnat de naziști la moarte, preotul Kolbe s-a oferit să-i ia locul. Astfel, el a salvat viața tatălui, sacrificând-o pe a sa.”

- Motivați alegerea lui Maximilian Kolbe.
- Cu cine poate fi asemănat preotul? De ce?
- Ce poți învăța de la Maximilian Kolbe?

VIATA OMULUI ÎN CRISTOS

Bartolomé Esteban Murillo, *Întoarcerea fiului risipitor* (Washington, S.U.A.)

- ✦ **Spovada – celebrarea și roadele Sacramentului Pocăinței**
- ✦ **Maslul – celebrarea și roadele Ungerii bolnavilor**

SPOVADA – CELEBRAREA ȘI ROADELE SACRAMENTULUI POCĂINȚEI

Giuseppe Molteni, *Spovada*

Vocabular

pocăința – unul din cele șapte sacramente, instituit de Isus Cristos pentru ca fiecare creștin să dobândească de la Dumnezeu iertare pentru păcatele săvârșite după Botez; regret pentru o faptă rea; părere de rău.

duhovnic – confesor, preot care administrează Sacramentul Pocăinței.

penitent – cel care se căiește de păcatele săvârșite și se spovedește duhovnicului.

Sfânta Tradiție – adevărurile revelate de Dumnezeu Bisericii sale, care nu sunt conținute în Sfânta Scriptură, dar care sunt transmise de păstoriile ei legitimi.

Căderea în păcat a lui Adam și a Evei ne dezvăluie faptul că primii oameni, ispitiți fiind, au ales răul și nu binele. După căderea lor, omenirea a rămas înclinată spre păcat. Înclinația către rău a rămas și după Botez, iar asemenea primilor oameni, amăgiți de tentații, de multe ori, omul de astăzi alege răul.

Cât timp trăiește pe pământ, Dumnezeu îi oferă omului șansa de a fi iertat, de aceea nu trebuie să-și piardă speranța.

Fiul lui Dumnezeu a venit în lume ca să ia asupra sa păcatele lumii, să dăruiască iertarea și răscumpărarea. El a afirmat de multe ori că a venit pentru cei bolnavi și păcătoși, căci aceștia au nevoie de medic. I-a primit și i-a iertat, cerându-le să-și schimbe viața. În *Parabola fiului risipitor* și *Parabola oii regăsite*, Isus subliniază bucuria lui Dumnezeu la convertirea fiecărui păcătos.

„Bucurați-vă împreună cu mine, pentru că mi-am găsit oaia pierdută! Vă spun că, tot așa va fi [mai mare] bucurie în cer pentru un păcătos care se convertește decât pentru nouăzeci și nouă de dreți care nu au nevoie de convertire.” (*Luca 15,6-7*)

La Ultima cină, Isus le descoperă apostolilor că jertfa vieții sale, sângele său va fi spre iertarea păcatelor. În ziua Învierii el a instituit Sacramentul Pocăinței și le-a dat apostolilor puterea de a ierta păcatele în numele lui Dumnezeu: „Primiți pe Duhul Sfânt! Căroră le veți ierta păcatele, vor fi iertate; căroră le veți ține, vor fi ținute.”

(*Ioan 20,22b-23*)

Puterea de a ierta păcatele a trecut de la apostoli la episcopi și la preoți, și astfel, până la sfârșitul timpului, iertarea lui Dumnezeu poate să fie dată tuturor oamenilor.

Pocăința sau Spovada este un dar al Bisericii, un sacrament prin care duhovnicul, în numele lui Dumnezeu, iartă păcatele, dacă omul se căiește de ele, le mărturisește și este hotărât să nu mai păcătuiască. În Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție a mai fost numit: sacramentul iertării, pocăință sau penitență, convertire, spovadă sau mărturisire, reconciliere sau împăcare, al doilea botez.

Catehismul Bisericii Catolice spune că este numit *Sacramentul Pocăinței*, deoarece exprimă dorința de convertire, de căință și de îndestulare din partea creștinului păcătos. Este numit *Sacramentul Spovezii* (Mărturisirii), pentru că mărturisirea, spovedirea păcatelor în fața preotului, este un element esențial al acestui sacrament. Acest sacrament este și o „mărturisire”, o recunoaștere și o laudă a sfințeniei lui Dumnezeu și a milostivirii lui față de omul păcătos.

În momentul în care preotul iartă păcatele, Dumnezeu este cel care iartă cu adevărat și pentru totdeauna. Pentru a face o spovadă bună, se cere respectarea a cinci condiții: *examinarea conștiinței*, pentru ca omul să-și amintească de păcatele săvârșite, numărul lor, împrejurările care pot schimba gravitatea păcatelor; *căința* pentru păcate (părerea de rău); *propunerea* de a nu le mai face (hotărârea); *mărturisirea* sinceră a tuturor păcatelor în fața preotului și *împlinirea pocăinței* (*îndestularea*) dată de acesta.

După ce penitentul își mărturisește păcatele, preotul își impune mâinile asupra lui și dă dezlegarea rostind rugăciunea: „Dumnezeu, Părintele îndurărilor, care a împăcat lumea cu sine prin moartea și învierea Fiului său și l-a trimis pe Duhul Sfânt spre iertarea păcatelor, prin puterea încredințată Bisericii, să-ți dăruiască iertare și pace. Iar eu te dezleg de păcatele tale, în numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh.”

Biserica le cere credincioșilor ajunși la vârsta când pot deosebi binele de rău să-și mărturisească păcatele cel puțin o dată pe an. În cazul săvârșirii unui păcat de moarte, trebuie să se spovedească înainte de a primi Sfânta Împărtășanie. Deși păcatele mici pot fi iertate și prin ritul penitențial de la Sfânta Liturghie, este bine ca ele să fie mărturisite în Sacramentul Pocăinței.

Scopul și rodul acestui sacrament îl constituie, întâi de toate, împăcarea cu Dumnezeu. Nu există păcat săvârșit doar împotriva lui Dumnezeu, ci fiecare păcat are consecințe asupra aproapelui. Împăcarea cu Dumnezeu aduce și împăcarea cu sine, cu Biserica, cu semenii. De asemenea, prin Sacramentul Pocăinței se obține: iertarea pedepsei veșnice meritate din cauza păcatelor de moarte; iertarea, cel puțin în parte, a pedepselor vremelnice, care sunt urmări ale păcatului; pacea și seninătatea conștiinței și mângâierea spirituală; sporirea forțelor spirituale pentru lupta creștină.

Chemarea lui Isus la convertire și pocăință nu are în vedere numai faptele exterioare, ci și convertirea inimii, pocăința interioară. Convertirea se realizează, în viața de zi cu zi, prin gesturi de împăcare, prin grija față de săraci, prin exercitarea și apărarea dreptății și a celui drept, prin mărturisirea greșelilor, prin îndreptarea fraternă, prin examenul de conștiință, prin direcțiunea spirituală, prin acceptarea suferințelor, prin răbdarea în prigoniri pentru dreptate.

Activități de învățare

1. Identifică denumirile corecte ale Sacramentului Pocăinței.

Confirmațiune, Penitență, Euharistie, Consacrare, Reconciliere, Spovadă, Cununie, Maslu, Botez, Iertare, Convertire, Sfânta Liturghie, Mărturisire, Împăcare

2. Completează definiția.

... este un sacrament prin care ..., în numele lui Dumnezeu, iartă ..., dacă omul se ... de ele, le ... și este hotărât să nu mai ...

Vocabular

rit penitențial – parte a Sfintei Liturghii în cadrul căreia credincioșii recunosc propriile păcate și îi cer iertare lui Dumnezeu. Dacă nu au săvârșit păcate mari, ei se pot împărtăși.

direcțiune spirituală – ajutorul dat de un preot unui credincios pentru a înainta în viața spirituală.

Întrebări

1. Ce ne dezvăluie Biblia prin relatarea căderii în păcat a lui Adam și a Evei?
2. Care este atitudinea lui Isus față de păcătos?
3. Când a instituit Isus Sacramentul Pocăinței?
4. Ce este pocăința sau spovada? Cine poate administra acest sacrament?
5. Cum mai este numit Sacramentul Spovezii?
6. Care sunt condițiile pentru o spovadă bună?
7. Ce roade obține cel care se spovedește?
8. Ce înseamnă *a te converti*?

Cuvânt pentru viață

„Când a auzit, Isus le-a spus: «Nu au nevoie de medic cei sănătoși, ci bolnavii. Nu am venit să-i chem pe cei dreپți, ci pe cei păcătoși»”.

(*Marcu 2,17*)

„Spălați-vă, purificați-vă deci și curățați-vă! Îndepărtați răul faptelor voastre dinaintea ochilor mei! Încetați să faceți răul!”

(*Isaia 1,16*)

Papa Francisc
la Sf. Spovadă

Știați că...?

- ❖ În primele secole ale creștinismului, călugării obișnuiau ca în fiecare seară să-și mărturisească propriile păcate în fața abatelui (starețului)?
- ❖ În 1214, Conciliul al IV-lea din Lateran a cerut ca fiecare creștin matur să-și mărturisească păcatele cel puțin o dată pe an? Această practică este valabilă și astăzi în Biserica Catolică.
- ❖ Cel care ascunde la Sfânta Spovadă un păcat grav, la următoarea spovadă trebuie să mărturisească nu doar acel păcat, ci și pe cele pe care le-a mărturisit la ultima spovadă? Aceasta deoarece Isus iartă toate păcatele, nu doar câteva.
- ❖ Dacă primești la Sfânta Spovadă o pocăință imposibil de împlinit, ești dator să îi spui acest lucru preotului?
- ❖ Sfântul Ioan Nepomuk este invocat pentru cei care nu se apropie de scaunul de spovadă sau care se apropie cu greutate; este considerat patron spiritual al preoților și al celor care păstrează o taină?

3. Ordonează condițiile care se cer pentru a face o spovadă bună.

- ... mărturisirea
- ... îndestularea
- ... propunerea
- ... cercetarea cugetului
- ... căința

4. Citește următoarele afirmații și stabilește dacă sunt corecte sau incorecte.

- a) Sacramentul Spovezii se numește și Pocăință.
- b) Instituind Sacramentul Spovezii, Isus ne descoperă iubirea milostivă a lui Dumnezeu.
- c) Este suficient să-i cerem iertare lui Dumnezeu atunci când păcătuim, fără a apela la Sacramentul Spovezii.
- d) Isus a orânduit acest sacrament în seara Învierii, când le-a spus apostolilor: „Primiți pe Duhul Sfânt! Căroră le veți ierta păcatele, vor fi iertate; căroră le veți tine, vor fi ținute.”
- e) Spovada este trebuincioasă pentru creștinii care, după Botez, au săvârșit vreun păcat.
- f) Fiecare creștin, după ce a ajuns la vârsta rațiunii, are obligația de a se spovedi cel puțin o dată pe an.
- g) Mergând la spovadă, este suficient să-i spui duhovnicului că ai multe păcate, fără să specifici care sunt.
- h) Pentru a face o spovadă bună, creștinul trebuie să-și mărturisească toate păcatele grave săvârșite de la ultima spovadă bună.
- i) Când păcatele sunt foarte mari, preotul poate spune altcuiva ceea ce a auzit la spovadă.
- j) Preotul trebuie să țină secretul cu privire la păcatele mărturisite de credincioși, chiar cu prețul vieții sale.
- k) A ne cerceta cugetul înseamnă a ne gândi la o perioadă din viață pentru a descoperi păcatele săvârșite.
- l) Unele păcate de moarte, de care ne rușinăm, putem să nu le mai spunem, deoarece ele sunt incluse în formula: „Mă învinuiesc și de păcatele de care nu-mi aduc aminte, cer iertare de la Dumnezeu, iar de la tine, părinte, pocăință și dezlegare.”
- m) Dacă păcătuim, este bine să ne spovedim mai rar.
- n) Fără părerea de rău pentru păcatele săvârșite, nu putem obține iertarea păcatelor.

5. Citește textul biblic, apoi rezolvă cerințele.

„Dacă spunem că nu avem păcat, ne înșelăm pe noi înșine, iar adevărul nu este în noi. Dacă ne mărturisim păcatele, el este fidel și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curețe de orice nedreptate.”
(1Ioan 1,8-9)

- a) De ce îmi vine greu să mă spovedesc?
- b) De ce este necesară spovada?
- c) Ce legătură trebuie să fie între spovadă și viața zilnică?

6. Scrie o compunere de zece rânduri, cu titlul *Milostivirea lui Dumnezeu*, în care să folosești și următorii termeni: *iubire, întoarcere, căință, Tată, iertare*.

Din viețile sfinților

Sfântul Ioan Nepomuk

Ioan s-a născut în anul 1320, în localitatea Nepomuk din Boemia, în Cehia de astăzi. A descoperit viața de reculegere și de rugăciune în mănăstirea unor călugări, în apropierea casei părintești. A studiat la Universitatea din Praga, după care a fost sfințit preot. I s-a încredințat misiunea de predicator la catedrala din Praga, astfel că locuitorii, mai ales studenții, îl căutau pentru a-i asculta cuvântul. I s-a oferit scaunul episcopal și alte roluri însemnate, pe care le-a refuzat, dar a acceptat rolul de administrator al operelor de binefacere, pentru a avea posibilitatea de a veni în ajutorul celor lipsiți. Împărțea ajutoare materiale, hrănea sufletele, oferea servicii în apărarea drepturilor oamenilor simpli.

Această activitate a trezit ura regelui Venceslau. Acesta își trăia viața în mod dezordonat. Ioana, soția lui, trebuia să suporte viața dificilă cauzată de soțul ei. Pentru liniștirea și întărirea sufletului ei, s-a adresat la spovadă preotului Ioan. Acesta a îndrumat-o pe calea credinței și a încurajat-o. Venceslau, soț incorect, o bănuia pe soție de complicitate la acțiuni organizate împotriva lui. S-a adresat părintelui Ioan și, prin ademeniri și lingușiri, a încercat să descopere destăinuirile făcute de Ioana la Sfânta Spovadă. Preotul și-a păstrat calmul și demnitatea. Regele a recurs atunci la amenințări, iar apoi a poruncit să fie aruncat în carceră și să fie torturat. A fost întins pe scaunul de tortură, i s-au rupt câteva coaste, membrele i-au fost arse cu torțe. Nu a reușit să obțină de la el nicio declarație. L-a pus apoi în libertate, cerându-i să se mai gândească. În ajunul sărbătorii Înălțarea Domnului, preotul trecea prin fața palatului. Venceslau îl vede și trimite să fie adus la el: „Ori vorbești, ori vei muri chiar în noaptea aceasta”. Ioan a tăcut. „Luați-l din ochii mei și aruncați-l în râu!” Călăii l-au luat și l-au aruncat în apele râului Moldava. În timpul nopții, o lumină neobișnuită plutea încet deasupra apei. Regina, din apartamentul ei, a văzut neobișnuitul fenomen și l-a întrebat pe rege. Cuprins de remușcări și spaimă, Venceslau aleargă din cameră în cameră, negăsindu-și liniștea. Trupul lui Ioan, martir al secretului spovezii, este scos și înmormântat în Catedrala Mitropolitană.

După 300 de ani, corpul a fost deshumat și, spre uimirea tuturor, limba era intactă. Astăzi, un relicviar împodobit cu diamante păstrează limba care a știut să tacă chiar în fața morții. Pe placa funerară a mormântului sunt săpate următoarele cuvinte: *Sub această lespede zace trupul fericitului și slăvitului făcător de minuni Ioan Nepomuk, doctor, canonic al acestei biserici și duhovnic al reginei, care, deoarece a păstrat secretul spovezii, a fost chinuit crunt și apoi aruncat de pe podul din Praga în râul Moldava, din porunca lui Venceslau al IV-lea, regele Boemiei, în anul 1383.*

Sfântul Ioan Nepomuk

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu ne iubește atât de mult încât l-a jertfit pe unicul său Fiu pentru a ne mântui. Omul alege de multe ori calea greșită și se îndepărtează de Dumnezeu. Oricât de multe și de mari ar fi greșelile noastre, Tatăl ceresc ne așteaptă cu brațele deschise pentru a ne oferi îmbrățișarea și sărutul iertării la Sfânta Spovadă. Oare îl vom lăsa să ne aștepte în zadar? Oare suntem atât de indiferenți încât să-i refuzăm iubirea și iertarea? Să ne apropiem cu sinceritate și căință de Sfânta Spovadă și vom înțelege milostivirea și iubirea lui Dumnezeu.

MASLUL – CELEBRAREA ȘI ROADELE UNGERII BOLNAVILOR

John Bridges,
Cristos vindecă pe mama lui Simon Petru

Vocabular

depresiv – persoană înclinată spre tristețe, descurajare.

muribund – persoană care este pe moarte, care se află în ultimele momente ale vieții.

păcat originar – păcat strămoșesc; este păcatul săvârșit de Adam și de Eva, moștenit de fiecare om.

laic – creștinul, credinciosul care nu este nici cleric (preot) și nici călugăr.

Boala, suferința nu lipsesc din viața omului. Acestea sunt încercări care afectează persoana în întregime, trup și suflet, dar și pe cei din jur. Cel suferind își pierde curajul, poate deveni depresiv, simte că este o povară pentru ceilalți, își pune diferite întrebări, se poate simți părăsit. În suferință, omul își dă seama de propria neputință, de condiția sa muritoare.

Dumnezeu nu a creat răul și nu dorește suferința. Acestea au intrat în lume prin păcatul originar. Isus, venind în lume, a luptat împotriva bolii, vindecând mulți bolnavi: a redat vederea unor orbi, a vindecat leproși, paralitici. Compătimirea lui Isus față de cei bolnavi a mers până acolo încât s-a identificat cu ei: „Am fost [...] bolnav și m-ați vizitat [...]” (*Matei 25,35-36*). Isus Cristos a fost mișcat de suferințele semenilor săi și și-a însușit durerile oamenilor. El i-a

făcut părtași la misiunea sa de vindecare pe cei doisprezece apostoli care „scoteau mulți diavoli, ungeau cu untdelemn mulți bolnavi și-i vindecau” (*Marcu 6,13*).

După învierea lui Isus, apostolii au continuat să se îngrijească de cei bolnavi, existând și un ritual propriu al îngrijirii bolnavilor, al Sacramentului Maslului: „Este cineva dintre voi bolnav? Să-i cheme pe preoții Bisericii și ei să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului! Iar rugăciunea făcută cu credință îl va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica; iar dacă a săvârșit păcate, i se vor ierta.” (*Iacob 5,14-15*).

Maslul, Ungerea bolnavilor, este un sacrament prin care bolnavul, prin ungerea cu untdelemn sfințit și prin rugăciunea preotului, dobândește harul lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletului și, deseori, chiar pentru sănătatea trupului.

Acest sacrament nu este rezervat doar muribunzilor, ci și acelor creștini care se află într-o stare gravă din cauza bolii, bătrâneții sau a unei intervenții chirurgicale grave. Se poate primi de mai multe ori în decursul vieții, începând cu vârsta priceperii.

Este important ca cel bolnav sau membrii familiei sale să ceară preoților Bisericii acest sacrament, deoarece el dă harul de a lupta fizic și spiritual în încercarea suferinței, dă tărie sufletească, îl ajută pe cel bolnav să înțeleagă încercarea, întărește împotriva ispitelor celui rău, îi dă bolnavului tărie și răbdare de a suporta creștinește

suferințele bolii sau ale bătrâneții. Maslul îi dă bolnavului o misiune: de a-și uni propria suferință cu suferințele lui Isus, pentru iertarea păcatelor proprii, întoarcerea celor păcătoși, participând astfel la lucrarea mântuitoare a lui Cristos. Prin acest sacrament, bolnavul primește iertarea păcatelor lesne-iertătoare și chiar a celor de moarte, pe care din cauza bolii, nu le-a putut mărturisi, dar se căiește de ele, precum și a pedepselor cauzate de păcate.

De obicei, celebrarea Maslului este precedată de Spovadă și urmată de primirea Sfintei Euharistii.

Pentru administrarea acestui sacrament se folosește untdelemn sfințit de episcop în Joia Sfântă sau, în caz de adevărată necesitate, de preot.

Înainte de ungere, preotul impune mâinile pe capul bolnavului, în tăcere. Este un gest de rugăciune către Dumnezeu, ca el să fie alături de cel bolnav.

Celebrantul unge bolnavul pe frunte spunând: „Prin această ungere sfântă și prin mila sa preaîndurătoare să te ajute Domnul cu harul Duhului Sfânt.” Se răspunde: „Amin”. Apoi preotul unge mâinile bolnavului spunând: „Pentru ca iertându-ți păcatele să te mântuiască și să te aline.” Se răspunde: „Amin”.

Sacramentul Maslului se poate da în cadrul Sfintei Liturghii, în biserică, în casa bolnavului, la spital și este bine ca familia, prietenii și persoanele care se îngrijesc de bolnavi să participe la această celebrare.

Creștinii au acordat mereu o importanță deosebită celor bătrâni, bolnavi și celor care au nevoie de îngrijiri. Mulți laici, călugări și călugărițe și-au dedicat întreaga viață îngrijirii bolnavilor.

Activități de învățare

1. Realizează un ciorchine pornind de la cuvântul *suferință*.

2. Alege răspunsurile corecte.

A) Maslul trebuie primit:

- de cei a căror viață este pusă în pericol;
- când bolnavul încă mai este conștient;
- indiferent de starea de sănătate a creștinului;
- imediat după moarte;
- numai după ce se știe sigur că bolnavul va muri curând.

B) Roade ale sacramentului Maslului sunt:

- harul de a se împotrivi ispitelor celui rău;
- iertarea păcatului strămoșesc;
- faptul că devenim fii ai lui Dumnezeu;
- iertarea păcatelor lesne-iertătoare;
- tăria sufletească și răbdarea în fața bolii.

Întrebări

1. Care sunt efectele bolii și ale suferinței asupra omului?
2. Ce atitudine are Isus față de bolnavi și suferinzi?
3. Cum s-au comportat apostolii cu cei bolnavi și suferinzi?
4. Ce este Maslul sau Ungerea bolnavilor?
5. Cine poate administra Maslul? Cine poate primi acest sacrament?
6. Care sunt roadele Maslului?
7. Care este atitudinea Bisericii față de bolnavi?
8. Cum te porți cu cei aflați în suferință?

Cuvânt pentru viață

„Atunci el i-a spus: «Fiică, credeați că te-a mântuit; mergi în pace și fii vindecată de suferința ta!»”.

(Marcu 5,34)

„Acolo a găsit un om cu numele de Eneas, care zăcea la pat de opt ani, fiind paralizat. Petru i-a zis: «Eneas, Isus Cristos te vindecă. Ridică-te și strânge-ți singur patul!». Și [acesta] îndată s-a ridicat”.

(Faptele apostolilor 9,33-34)

C) Poate administra sacramentul Maslului:

- preotul;
- la nevoie, orice om;
- un membru al familiei;
- episcopul;
- clopotarul.

3. Pune în ordine fragmentele date și vei descoperi ce este Maslul.

Maslul este un sacrament prin care	sfințit și prin rugăciunea preotului dobândește harul lui	și, deseori, chiar pentru sănătatea trupului.	Dumnezeu pentru mântuirea sufletului	bolnavul, prin ungerea cu untdelemn
------------------------------------	---	---	--------------------------------------	-------------------------------------

Figura ex. 4

4. Folosind metoda *exploziei stelare*, formulează, pe rând, întrebări referitoare la Sacramentul Maslului, apoi răspunde la întrebări.

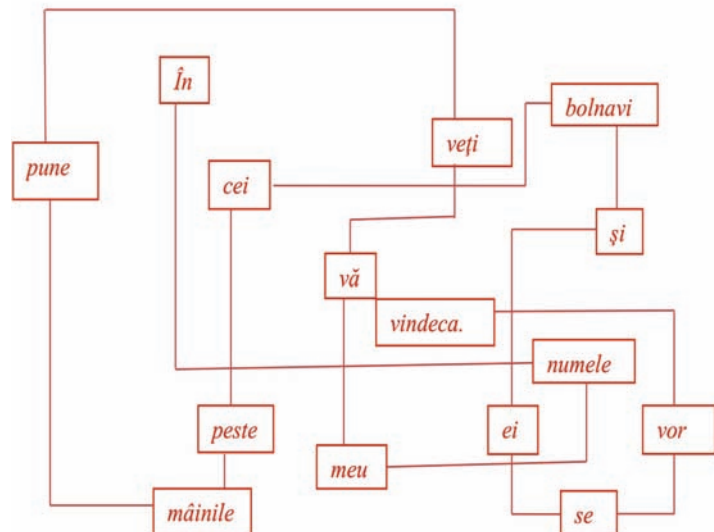
5. Citește textul biblic, apoi rezolvă cerințele.

„El a luat asupra lui slăbiciunile noastre și a purtat bolile noastre.”

(Matei 8,17)

- La cine se referă acest text biblic?
- Argumentează această afirmație în cincizeci de cuvinte.
- Ce putem face pentru a ne asemăna cu Isus?

6. Pornind dintr-un anumit punct, vei descoperi îndemnul referitor la bolnavi, pe care l-a dat Isus apostolilor.

Știați că...?

- ❖ Se recomandă ca untdelemnul folosit pentru Sacramentul Ungerii bolnavilor să fie schimbat anual, după binecuvântarea uleiului în joia din Săptămâna Sfântă? Uleiul rămas este îmbibat în vată și apoi ars.
- ❖ Sfânta Ungere se poate administra chiar și copiilor, începând cu vârsta când li s-a dezvoltat uzul rațiunii?
- ❖ Acest sacrament poate fi administrat chiar și bolnavilor care și-au pierdut cunoștința și uzul rațiunii, în cazul în care se presupune că, dacă ar fi conștienți, l-ar fi cerut?

Din viețile sfinților

Sfânta Tereza de Calcutta

Cea care avea să fie cunoscută lumii întregi cu numele de Maica Tereza de Calcutta s-a născut la 26 august 1910, la Skopje, în Albania, fiind cea mai mică dintre cei cinci copii ai familiei. Rămăși fără tată, copiii au fost crescuți cu multă iubire de mamă, care a influențat considerabil caracterul și vocația lor. La vârsta de optsprezece ani, cu dorința de a deveni misionară, a lăsat casa natală pentru a intra în Institutul Sfintei Fecioare Maria, unde și-a luat numele Tereza, de la Sfânta Tereza de Lisieux, și de unde a plecat în India, la Calcutta. În 1937, sora Tereza a făcut profesiunea voturilor perpetue și a fost trimisă în comunitatea Surorilor de Loreto din Entally, unde a predat geografia în școala de fete, apoi a devenit directoarea școlii.

La 10 septembrie 1946, în timpul unei călătorii cu trenul, Maica Tereza a primit „inspirația”: „Vino, fii lumina mea! Nu pot să merg singur.” Isus i-a revelat suferința lui văzând lipsa de grijă față de cei săraci, durerea că nu este cunoscut, cerându-i să fondeze o comunitate religioasă, Misionarele Carității, dedicată slujirii celor mai săraci dintre săraci. La 17 august 1948, a îmbrăcat pentru prima oară haina albă cu margini albastre (sari-ul) și a ieșit pe poarta mănăstirii pentru a intra în lumea săracilor.

Întreaga viață și operă a Maicii Tereza a fost o mărturie despre iubire, despre măreția și demnitatea fiecărei persoane umane, despre valoarea lucrurilor mărunte făcute cu fidelitate și iubire și despre incomparabila prietenie cu Dumnezeu. Maica Tereza este numită „Mother” (Maica) de cele patru mii de surori de toate naționalitățile, „Mataji” sau „Ma” de către milioanele de săraci care au văzut în ea un izvor de ajutor sau mângâiere. „Madre” o numeau preoții ramurii masculine a ordinului. Ea este „Maica Tereza” pentru mass-media și face parte dintre personalitățile cele mai cunoscute din întreaga lume. Din timpul vieții sale, oamenii o numeau „o sfântă vie”, „Iubirea în acțiune”. În Yemen, unde s-a ocupat de leprozeriile din deșert, a primit numele de „Maica fără frontiere”. Mulți o cunoșteau ca „Îngerul din Calcutta”. Ea obișnuia să se numească „Un creion în mâinile lui Dumnezeu”. Stăpânea arta comunicării și se folosea de mass-media pentru a obține donațiile necesare operei sale. Se spunea că „face să explodeze ecranul”, pentru că atingea sufletele prin strălucirea de iubire ce o degaja, vorbind de pe o poziție de egalitate atât cu cei mici, cât și cu mai-marii acestei lumi. Ea a convertit un ziarist, Malcom Muggeridge, sub influența personalității ei, în timp ce-i lua un interviu.

Pe măsură ce opera sa lua amploare în întreaga lume, premiile și onorurile se înmulțeau: Premiul pentru Pace „Ioan al XXIII-lea”, Medalia „Jawaharla Nehru pentru Dialog internațional” (India), Medalia „Bahrat Ratna” (cea mai înaltă distincție civilă a Indiei), „Medalia Prezidențială a Libertății” (cel mai înalt titlu de onoare al S.U.A.), „Medalia Păcii” (Moscova), Titlul „Ordinul de Aur și Onoare al Națiunii” (Albania), „Cetățean de onoare al S.U.A. și Medalia de Aur a Congresului”, Premiul Kennedy al „Bunului Samaritean”, „Lotusul de aur” (cea mai mare distincție a Uniunii Indiene), titlurile de „Doctor Honoris Causa” a numeroase universități (cea de la Washington creează special pentru ea titlul de „Doctor al omenirii”), în 1979 primește Premiul Nobel pentru Pace.

Maica Tereza a făcut totul pentru pacea lumii, oferindu-și viața pentru săraci și chiar pentru cei mai săraci dintre săracii lumii, pentru leproși, pentru oamenii abandonăți și disprețuiți. Pentru ei a luptat, redându-le demnitatea umană prin slujire. La 5 septembrie 1997, Maica Tereza moare la Calcutta, fiind înmormântată în capela de la parterul Casei mamă din Lower Circular Road, exact în locul unde se reculegea în rugăciune.

Sf. Tereza de Calcutta

Lumină pentru pașii mei

Suferința îl apropie pe om mai mult de Dumnezeu. Prin Sfântul Maslu, Dumnezeu sfințește și primește suferința celor bolnavi. Isus a fost alături de cei bolnavi și a pus vindecarea lor mai presus de legile iudaice.

Să-i ajutăm cu iubire pe cei aflați în suferință, căci în ei este prezent Isus. Când suntem bolnavi, să ne gândim la Isus de pe cruce. El nu ne lasă singuri, ne ușurează suferința și ne aduce însănătoșirea.

RECAPITULARE / EVALUARE

Unitatea 3

1. Completează tabelul cu noțiunile învățate despre sacramentele studiate. Pentru a afla informații noi, cere ajutorul părinților sau al profesorului.

	POCĂINȚA	MASLUL
Definiția		
Cine primește?		
Cine administrează?		
Roadele		

2. Asociază fragmentele din coloana A cu cele din coloana B, pentru a reface textele. Alege unul dintre ele și scrie, într-o frază, ideea principală.

A

Asociindu-se de bună voie pătimirii și morții lui Cristos, bolnavii

Ție îți voi da cheile împărăției cerurilor: dacă vei lega [ceva] pe pământ, va fi legat în ceruri,

Unii spun: am săvârșit prea mult rău. Dumnezeu nu mă poate ierta. Aceasta este o mare jignire. Înseamnă să pui o limită îndurării lui Dumnezeu.

După fiecare cădere, să ne ridicăm repede! Și să nu lăsăm ca păcatul să locuiască

B

iar dacă vei dezlega [ceva] pe pământ, va fi dezlegat în ceruri. (Matei 16,19)

nici măcar o clipă în inima noastră! (Sf. Ioan-Maria Vianney)

care primesc acest sacrament contribuie la binele Poporului lui Dumnezeu. (Lumen gentium, 11)

Însă ea nu are nicio limită; este nelimitată. Nimic nu-l supără pe Dumnezeu mai tare decât să te îndoiești de milostivirea lui. (Sf. Ioan-Maria Vianney)

3. Alege răspunsul corect sau răspunsurile corecte.

A. Sacramentele au fost instituite de Isus pentru:

- a) a continua să manifeste oamenilor iubirea Tatălui;
- b) a-i face mai fericiți pe oameni pe pământ;
- c) a avea unele rituri solemne.

B. Pentru ca un sacrament să aducă roade în suflet, trebuie ca persoana care îl primește să fie:

- a) atentă;
- b) conștientă și să aibă credință;
- c) adultă.

C. Puterea de a ierta păcatele o are:

- a) Dumnezeu;
- b) Isus, pentru că este Dumnezeu;
- c) preoții, pentru că au primit această putere.

D. A te converti înseamnă:

- a) a încerca să nu faci nimic;
- b) a te întoarce la Dumnezeu;
- c) a-ți lua în fiecare zi crucea și a-l urma pe Isus.

E. La Spovadă trebuie spuse:

- a) toate păcatele;
- b) doar păcatele mici;
- c) o parte din păcatele mari.

F. Confesionalul este:

- a) locul special din biserică unde se face spovada;
- b) scaunul de spovadă;
- c) un dulap de haine.

4. Scrie, în caiet, un text de cincizeci de cuvinte, argumentând de ce preotul trebuie să fie chemat pentru a da **Sacramentul Maslului** celor bolnavi.

5. Citește **Parabola tatălui îndurător – Fiul risipitor**, apoi rezolvă cerințele.

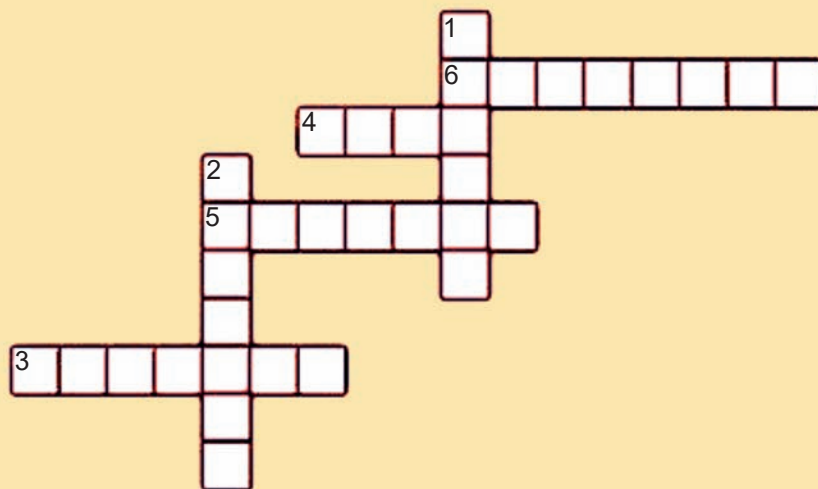
Un om oarecare avea doi fii. Cel mai tânăr dintre ei i-a spus tatălui: „Tată, dă-mi partea de avere ce mi se cuvine!”. Iar el le-a împărțit averea. Și, nu după multe zile, fiul cel mai tânăr și-a adunat toate și a plecat într-o țară îndepărtată. Acolo și-a risipit averea într-o viață de desfrâu. După ce a cheltuit totul, a venit o mare foamete în țara aceea, iar el a început să ducă lipsă. Atunci s-a dus și s-a aciuat la unul dintre cetățenii acelei țări care l-a trimis la câmp să păzească porcii. Și ar fi dorit să se sature cu roșcovele pe care le mâncau porcii, dar nimeni nu-i dădea. Atunci, **venindu-și în fire**, a spus: „**Câți zilieri ai tatălui meu au pâine din belșug, iar eu mor aici de foame! Ridicându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: „Tată, am păcătuit împotriva cerului și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău. Ia-mă ca pe un zilier al tău!”** Și, ridicându-se, a mers la tatăl său.

Pe când era încă departe, tatăl l-a văzut, i s-a făcut milă și, alergând, l-a îmbrățișat și l-a sărutat. Atunci, fiul i-a spus: „**Tată, am păcătuit împotriva cerului și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să fiu numit fiul tău**”. Însă tatăl a spus către servitorii săi: „Aduceți repede haina cea dintâi și îmbrăcați-l! Dați-i un inel în deget și încălțăminte în picioare! Aduceți vițelul cel îngrășat și tăiați-l: să mâncăm și să ne bucurăm, căci acest fiu al meu era mort, și a revenit la viață, era pierdut, și a fost găsit!”. Și au început să se veselească. Însă fiul lui mai mare era la câmp. Când a venit și s-a apropiat de casă, a auzit cântece și dansuri. Atunci, chemându-l pe unul dintre servitori, l-a întrebat ce este aceasta. El i-a spus: „Fratele tău a venit, iar tatăl tău, pentru că l-a recăpătat sănătos, a tăiat vițelul cel îngrășat”. Dar el s-a mâniat și nu voia să intre. Însă tatăl său a ieșit și-l implora. El, răspunzând, i-a zis tatălui său: „Iată, de atâția ani te slujesc și niciodată n-am călcat porunca ta! Dar mie nu mi-ai dat niciodată măcar un ied ca să mă bucur cu prietenii mei. Însă, când a venit acest fiu al tău care și-a devorat averea cu desfrânatele, ai tăiat pentru el vițelul cel îngrășat”. Atunci, el i-a spus: „Fiule, tu ești cu mine totdeauna și toate ale mele sunt ale tale. Dar trebuia să ne bucurăm și să ne veselim, pentru că acest frate al tău era mort, și a revenit la viață, era pierdut, și a fost găsit!” (Luca 15,11-32)

- De ce a plecat de acasă fiul cel mic?
- Când și-a dat seama că a greșit?
- De ce tatăl era trist?
- Ce ne învață Isus prin această parabolă?
- Ce trebuie să facem pentru ca Dumnezeu să ne ierte?
- Asociază fiecărei expresii colorate diferit în text câte o condiție care se cere pentru a face o spovadă bună.

Exemplu *venindu-și în fire* – cercetarea cugetului

6. Rezolvă aritmogriful.

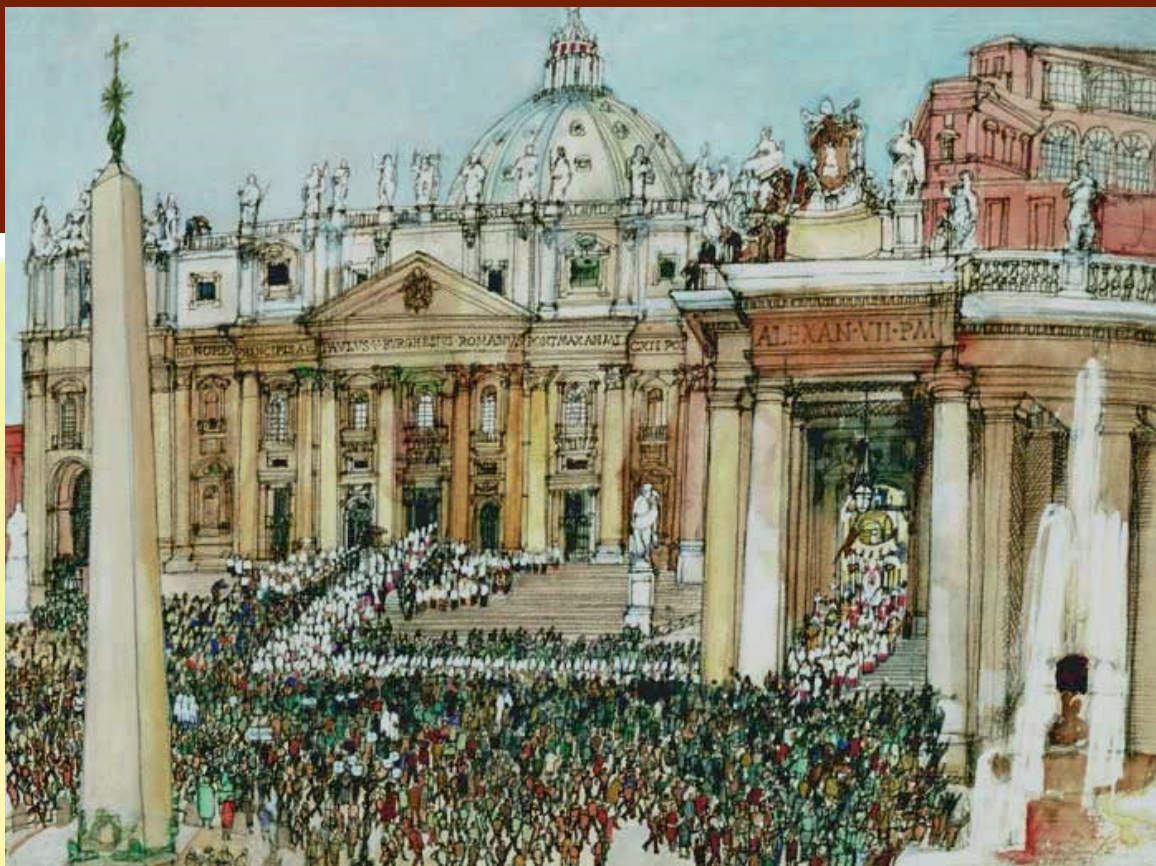
- Sacrament dat celor aflați într-o stare gravă din cauza bolii. (art.)
- Mărturisire.
- Har primit prin spovadă.
- A întemeiat cele șapte sacrame.
- Dă iertarea păcatelor în numele lui Isus. (art.)
- Cei mai buni prieteni ai lui Isus.

Sacramentul Spovezii, biserica Sfântul Alois (Great Neck, New York – SUA)

CREȘTINUL ÎN MIJLOCUL SEMENILOR

Franklin McMahon, *Procesiunea de cardinali intră în Catedrala „Sfântul Petru” din Roma, deschizându-se lucrările Conciliului al II-lea din Vatican*

- ✦ **Biserica în perioada modernă**
- ✦ **Mișcări de reformă**
- ✦ **Dezvoltarea vieții religioase**
- ✦ **Efectele Iluminismului în viața Bisericii**
- ✦ **Conciliul Vatican II**
- ✦ **Literatură creștină**

BISERICA ÎN PERIOADA MODERNĂ

Conciliul din Trento, biserica *Santa Maria Maggiore*, Italia

Vocabular

Islam – religie întemeiată în secolul al VII-lea d.C. de Mahomed; totalitatea țărilor și popoarelor de religie mahomedană.

profan – străin de religie, care aparține lumii laice.

Părinții Bisericii – Sfinții Părinți; învățători ai credinței care au trăit în primele veacuri și care, luminați de Duhul Sfânt, au explicat Sfintele Scripturi, au stabilit Crezul și au precizat normele morale ale religiei creștine.

Conciliu – adunare a episcopilor, sub conducerea papei, în care se discută și se hotărăsc unele lucruri cu privire la credință și morală, organizarea pastorală și disciplinară a Bisericii.

La începutul epocii moderne se simțea în Biserică nevoia urgentă a unei reforme morale, atât în rândul clerului, cât și al credincioșilor laici. Întârzierea acestei reforme a pregătit calea reformelor protestante.

Reformă înseamnă în primul rând convertirea interioară care stă la baza reînnoirii exterioare și sociale. Biserica a avut întotdeauna nevoie de o asemenea reformă. Spre deosebire de reformatorii protestanți, care s-au revoltat împotriva autorităților Bisericii, adevărații reformatori au rămas supuși Bisericii și papei.

La mijlocul secolului al XV-lea, papalitatea și-a redobândit prestigiul și strălucirea. Din Spania, Islamul a fost alungat (1492), iar portughezii au ajuns în Africa, și astfel a început descoperirea unei lumi noi. Dar chiar și cele mai strălucite epoci ale Bisericii au cunoscut și umbre.

La sfârșitul secolului al XV-lea au apărut națiunile moderne, care doreau independență față de papalitate și față de Imperiul German, percepute ca forțe ale trecutului. A avut loc o profundă înnoire culturală, care a primit numele de *Renaștere*. Inventarea tiparului a permis răspândirea scrierilor Antichității profane și religioase. Au fost mulți aceia care, bazându-se pe textele Bibliei și ale Părinților Bisericii, doreau să purifice Biserica. Din cauza neînțelegerilor și a violențelor reciproce, această Reformă a provocat însă ruperea unității Bisericii Apusene.

Odată cu mișcarea protestantă, o dorință de reformă s-a manifestat și în sânul Bisericii din Roma, existând în acest sens mai multe inițiative ale unor călugări, ale unor laici cucernici sau chiar ale unor episcopi. Papa a convocat un conciliu la Trento (1545 – 1563), care a trasat liniile de reformă ale Bisericii.

Marile descoperiri geografice din secolele al XV-lea și al XVI-lea au constituit începutul unei evanghelizări universale. Biserica a devenit într-adevăr „catolică” (universală).

Această evanghelizare a depins, în bună măsură, de condițiile materiale, comerciale și politice în care s-au desfășurat expedițiile spre locurile îndepărtate. În secolul al XVIII-lea, crizele interne din

Biserica s-au răsfrânt asupra activității misiunilor aflate în ținuturi îndepărtate, iar ca urmare a Revoluției Franceze, au fost întrerupte pentru un timp relațiile dintre Biserică și țările de dincolo de mări.

Umanismul ateu, prezent la unii dintre umaniști și dezvoltat de filosofii raționaliști din secolul al XVIII-lea, a însemnat tendința omului de a lua locul lui Dumnezeu. Marile curente de gândire născute din acest umanism sunt: liberalismul, socialismul (comunismul) și laicismul.

Pentru a-și apăra identitatea, Biserica Catolică a fost nevoită să lupte împotriva liberalismului. Pentru a găsi o soluție, între anii 1869 și 1870, papa Pius al IX-lea și episcopii s-au întâlnit la Conciliul I din Vatican. Acolo s-a luat o poziție clară și explicită față de liberalism și filosofii raționaliste, care negau revelația lui Dumnezeu. Conciliul I din Vatican a explicat că atât rațiunea, cât și credința sunt necesare pentru a înțelege în mod complet mesajul lui Isus.

Conciliul a întărit autoritatea Bisericii, promulgând doctrina infailibilității papale.

După Conciliul din Vatican, Roma a fost integrată Regatului Italiei, iar acest lucru a însemnat sfârșitul Statului papal și al puterii politice a papei, dar și creșterea influenței sale morale.

În fața fenomenului de secularizare accentuată, catolicii s-au angajat în apărarea religioasă organizând o contrasocietate creștină, opusă unei societăți laice.

Au apărut noi ordine religioase, s-a acordat o atenție deosebită formării intelectuale a preoților și s-a încurajat cercetarea științifică. Biserica a propus diverse soluții în fața problemelor provocate de revoluția industrială: înființarea asociațiilor pentru săraci și a sindicatelor muncitorești catolice.

În secolul al XIX-lea, catolicii laici au întemeiat în multe țări Acțiunea Catolică, cu scopul de a exercita o influență catolică asupra societății, bazată pe doctrina socială a Bisericii. Acest lucru a dat naștere mai multor organizații catolice (sindicate, partide politice, ziare, școli etc.).

Au fost organizate opere de ajutorare a misiunilor, precum și numeroase congregații de bărbați și de femei, în vederea evanghelizării ținuturilor îndepărtate.

La începutul secolului al XX-lea a crescut numărul vocațiilor la preoție și al misionarilor.

Cel de-al Doilea Război Mondial a marcat toate națiunile angajate în conflict și, în sânul acestora, creștinii și Bisericile care au fost crunt lovite. Războiul a fost însă și o perioadă de maturizare și de reflecție.

Nu există o reformă civilă fără una morală; nu există reformă morală fără Evanghelie și fără trăirea în mod autentic a vieții creștine.

Vocabular

misiuni – activitate îndeplinită de vestitori ai Evangheliei trimiși de Biserică în lumea întreagă, la popoarele care nu cred în Cristos.

infailibilitate – imposibilitatea papei de a greși atunci când proclamă în mod definitiv o învățătură despre credință și morală.

secularizare – procesul prin care societatea se îndepărtează de caracterul ei religios; trecerea în patrimoniul statului a unor bunuri ce aparțin Bisericii sau mănăstirii.

Întrebări

1. Ce înseamnă reforma în Biserică?
2. Ce sunt reformele protestante?
3. Ce este Renașterea?
4. Care au fost cauzele rupturii unității Bisericii?
5. De ce este important Conciliul din Trento? Când a avut loc?
6. Ce înseamnă Biserică Catolică?
7. Care a fost atitudinea Bisericii față de liberalism?
8. Care este legătura între știință și transmiterea credinței, în zilele noastre?

Cuvânt pentru viață

„Nu mă rog numai pentru ei, ci și pentru cei care vor crede în mine, prin cuvântul lor, ca toți să fie una, după cum tu, Tată, ești în mine și eu în tine, ca și ei să fie una în noi, pentru ca lumea să creadă că tu m-ai trimis.”

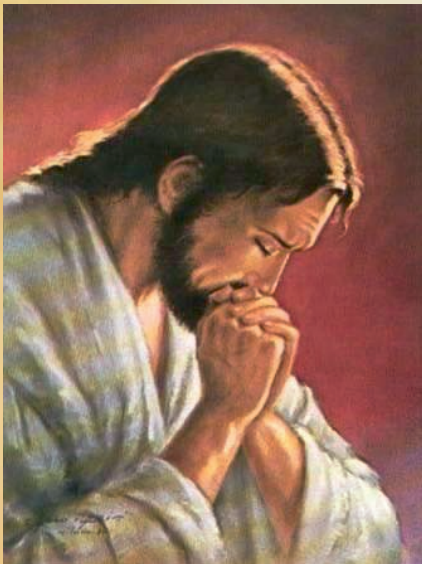
(Ioan 17,20-21)

„Este un [singur] Domn, o [singură] credință, un [singur] Botez, un [singur] Dumnezeu și Tată al tuturor, care este peste toate, prin toți și în toți.”

(Efeseni 4,5)

„Dacă suferă un membru, toate membrele suferă împreună cu el, iar dacă este cinstit un membru, toate se bucură cu el.”

(1 Corinteni 12,26)

1. Selectează din lista dată evenimentele istorice din Epoca Modernă.

• Nașterea Bisericii • Conciliul Ecumenic de la Trento • Edictul din Milano • Martiriul Sfântului Petru • Reforma Protestantă; • Conciliul I din Vatican • Persecuția creștinilor în timpul împăratului Nero • Revoluția Franceză • Organizarea monahismului în Occident de către Sfântul Benedict • Promulgarea învățaturii creștine despre infailibilitatea papei • Marea Schismă de la 1054 • Apariția curentului de gândire numit *liberalism* • Apariția *monahismului* în Orient

2. Citește lecția, apoi realizează pe caiet o axă a timpului (cronologică). Notează pe aceasta, în ordine corectă, patru evenimente menționate în lecție.

3. Descoperă în careu termenii pe care i-ai întâlnit în lecție. Notează-i în caiet și găsește pentru fiecare definiția corespunzătoare din lista dată.

B	I	S	E	R	I	C	A	L	H	A	N	I	S	O
X	S	T	M	Z	J	K	S	A	C	L	E	R	D	K
E	V	A	N	G	H	E	L	I	Z	A	R	E	C	B
C	R	E	F	O	R	M	Ă	C	V	S	S	F	X	I
V	O	C	A	Ț	I	E	Z	H	K	J	A	O	Q	B
Â	F	S	E	C	U	L	A	R	I	Z	A	R	E	L
Z	I	M	C	A	T	O	L	I	C	Ă	Q	I	L	I
I	N	F	A	I	L	I	B	I	L	I	T	A	T	E

Definiții:

- Totalitatea slujitorilor hirotoniți: diaconi, preoți, episcopi.
- Creștinul care nu este nici cleric, nici călugăr.
- Cartea Cuvântului lui Dumnezeu.
- Schimbare în vederea realizării unui progres.
- Chemarea sfântă la Preoție sau la viața consacrată.
- Comunitatea credincioșilor de pe pământ uniți prin aceeași credință și sacramente, sub conducerea papei și a episcopilor uniți cu el.
- Biserică universală, pentru că este trimisă în misiune de Cristos către toți oamenii.
- Sustragerea de către stat a unor bunuri ale Bisericii.
- Vestirea mesajului evanghelic.
- Imposibilitatea papei de a greși atunci când învață probleme de credință și morală.

4. Identifică, în lecție, patru aspecte pozitive și patru aspecte negative din istoria Bisericii. Scrie-le, în caiet, într-un tabel asemănător celui dat.

Aspecte pozitive	Aspecte negative
Exemplu: Papalitatea și-a redobândit prestigiul.	

5. Citește următorul text, apoi rezolvă cerințele.

„După descoperirea Americii de către Columb, în anul 1492, papa a împărțit majoritatea drepturilor coloniale ale Noii Lumi între Spania și Portugalia. Cuceritorii erau împuterniciți să predice credința creștină în regiunile nou-descoperite. În fine, majoritatea dintre ei erau interesați să prade satele, să caute aur, argint și alte bogății.(...) Regii Spaniei și Portugaliei au avut o mare influență asupra Bisericii din noile teritorii de misiune. Regele decidea care misionari erau trimiși, înființa dieceze și propunea episcopi. În acest fel, interesele Bisericii erau subordonate regilor. (...) În plus, fără a fi conștienți, europenii au dus boli în America. Nativii nu aveau imunitate la unele boli europene și, astfel, au murit din cauza lor.” (Michel Remery, *Tweteing cu Dumnezeu*, Sapientia, 2016, pag. 184)

- Enumeră țările care s-au implicat în munca de evanghelizare a popoarelor din Lumea Nouă.
- Precizează care ar fi, în opinia ta, cauzele care au compromis munca misionarilor?
- Imaginează-ți că ai fi misionar într-o țară străină. Cum ai proceda?
- Exprimă-ți opinia cu privire la următoarea afirmație: „Pentru a fi misionar, trebuie să mergi într-o țară străină”.
- Compune o rugăciune prin care îi ceri lui Dumnezeu să susțină munca misionarilor.

Europenii ajung în America (1500–1550)

Știați că...?

- ❖ Ordinul Ecvestru Pontifical cu Marea Cruce a Ordinului „Pius al IX-lea” este conferit ambasadorilor pentru activitatea diplomatică, precum și altor personalități care s-au distins în relația cu Sfântul Scaun?
- ❖ După proclamarea Dogmei Neprihănitei Zămislirii, Papa Pius al IX-lea spunea: „Când am început să proclam decretul dogmatic, ... am fost așa de impresionat de acest ajutor divin, încât a trebuit să mă opresc pentru a lăsa să curgă lacrimile de bucurie, care-mi invadau ochii și inima”?

Jerónimo de Mendieta, misionar

George Peter Alexander Healy,
Papa Pius al IX-lea

Lumină pentru pașii mei

Dumnezeu este prezent în istorie prin Providența sa și prin Biserica sa. Din cauza răutății, orgoliului și intereselor necinstite ale unor reprezentanți din lumea civilă, dar și a greșelilor unor preoți și călugări, în Biserică au avut loc frământări și sciziuni. Și astăzi sunt multe organizații și ideologii care combat direct sau indirect, violent sau subtil învățătura lui Cristos. Mulți fii ai Bisericii și-au dedicat viața pentru apărarea și răspândirea credinței adevărate. Să fim și noi modele de trăire a credinței, să păstrăm și să răspândim învățătura Bisericii cu prețul oricărui sacrificiu.

Din viețile sfinților

Fericitul Papă Pius al IX-lea

Giovanni Maria Mastai Ferretti s-a născut la 13 mai 1792, la Senigallia, în Italia. A fost cel de-al nouălea copil al contelui Girolamo și al Ecaterinei Sollazzi. A studiat la Volterra, iar în anul 1819 a fost sfințit preot. Centrul apostolatului său au fost copiii și tinerii, în mijlocul cărora a lucrat cu devotament. În anul 1827, a fost numit arhiepiscop de Spoleto, iar în 1846 a fost ales papă, cu numele de Pius al IX-lea.

Ca papă, a fost un om moderat, profund spiritual, simplu, foarte cunoscut și iubit de către catolicii de pretutindeni. A fost primul papă al vremurilor moderne, perceput ca un salvator al credinței pe care a apărat-o de atacurile brutale ale armatelor revoluționarilor violenți. El a înțeles mișcarea patriotică din Italia, dar preocuparea lui era ca, prin Biserică, să salveze sufletele.

La 8 decembrie 1854, a definit dogma Neprihănitei Zămisliri. În anul 1861, a publicat primul număr al revistei „L'Osservatore Romano”. La 8 decembrie 1869 a deschis Conciliul I din Vatican. În anul 1870, a definit infailibilitatea Pontifului Roman. În același an, fiind timpuri grele pentru Biserică, voind să o încredințeze protecției speciale a unui sfânt, l-a proclamat pe Sfântul Iosif Patron al Bisericii Universale. Biserica a devenit o prezență internațională datorită înțelepciunii sale politice și a credinței sale, a felului în care a colaborat cu toți creștinii din lumea întreagă. Vocațiile la preoție și la viața religioasă au atins un punct înalt. Devoțiunea față de Sfânta Euharistie, Sfânta Fecioară Maria și Inima Preasfântă a lui Isus au însuflețit viața catolică sub coordonarea sa pastorală. Pontificatul său a reprezentat și un nou impuls misionar. Au fost create 133 de scaune episcopale, 50 de vicariate apostolice și numeroase teritorii de misiune.

După 32 de ani de pontificat, a murit la 7 februarie 1878. A fost beatificat (numit *fericit*) în anul 2000, de către Papa Ioan Paul al II-lea.

MIȘCĂRI DE REFORMĂ

În Biserica Catolică, se simțea nevoia de reformă morală atât în rândul clerului, cât și al laicilor. Întârzierea realizării acestor reforme a pregătit calea reformelor protestante.

În Germania, reforma a fost înlăptuită de Martin Luther. Născut la Eisleben, acesta a devenit călugăr augustinian, apoi preot și profesor de teologie la Universitatea din Wittenberg. A început să învețe că omul se mântuiește numai prin credință, nefiind necesare faptele bune.

La 31 octombrie 1517, Martin Luther a afișat pe poarta bisericii castelului din Wittenberg cele 95 de teze asupra penitenței, cu o puternică critică asupra vânzării indulgențelor. Tezele au provocat multe controverse, iar Papa Leon al X-lea l-a invitat pe Luther la Roma ca să se justifice. Acesta a refuzat să vină, iar în 1521, a fost excomunicat.

Credința pe care el o predica se baza numai pe Biblie (*Sola Scriptura*). Potrivit lui Luther, putem fi mântuiți doar prin harul lui Dumnezeu (*Sola gratia*) și prin credință (*Sola fides*). Nu contează decât preoția universală a credincioșilor. În practică, Luther menține numai două sacramente (Botezul și Euharistia), admițând totuși și posibilitatea spovezii.

Ideile lui Martin Luther s-au răspândit rapid cu ajutorul tiparului.

Germania s-a împărțit între adepții și adversarii lui Luther și a izbucnit un adevărat război. Luther nu a avut intenția să întemeieze o nouă Biserică, ci a crezut că, revenind la Evanghelie, Biserica se va reforma singură.

Luteranismul s-a răspândit mai ales în Germania și în țările scandinave, iar ulterior a ajuns și în America.

Ideile lui Luther au pătruns în Elveția prin Ulrich Zwingli, dar au cunoscut o largă răspândire prin Jean Calvin. Adepții lui s-au numit calviniști sau reformați, întrucât el a reformat învățătura lui Martin Luther.

Julius Hübner, *Luther publică cele 95 de teze*

Vocabular

- cler** – totalitatea slujitorilor hirotoniți (diaconi, preoți, episcopi).
- indulgență** – iertarea în fața lui Dumnezeu a pedepsei vremelnice pentru păcatele deja iertate la Sfânta Spovadă.
- excomunicare** – pedeapsă prin care un credincios, care săvârșește un delict grav, este exclus din comunitatea credincioșilor.
- luteranism** – doctrină religioasă promovată de Martin Luther (secolul al XVI-lea).
- predestinare** – hotărâre veșnică a voinței divine referitoare la scopul ultim al omului (fericirea).
- sinod diecezan** – adunarea delegaților preoților și ai altor credincioși ai unei dieceze, convocată și prezidată de episcopul diecezan, pentru a trata probleme privind binele întregii dieceze.

Întrebări

1. Ce neajunsuri a adus întărirea Reformei Catolice?
2. Cine a înfăptuit reforma în Germania?
3. Ce efecte a avut luteranismul?
4. Care sunt ideile răspândite de Calvin?
5. Ce a determinat conflictul dintre Henric al VIII-lea și Biserica?
6. Care sunt învățăturile precizate la Conciliul Tridentin?
7. Cine a fost Carol Borromeu?
8. Ce ordine călugărești știi că există astăzi?

Știați că...?

- ❖ Biserica acordă indulgențe pentru orice faptă creștinească făcută în stare de har sfințitor, de către un creștin care trăiește în unire cu Biserica?
- ❖ Papa Pius al XI-lea i-a declarat sfinți (canonizat) în anul 1935, în aceeași zi, pe Ioan Fisher și Thomas Morus?
- ❖ Suflul nou pe care l-a dat Bisericii Conciliul din Trento a ajuns în Moldova abia după anul 1600? Preoții de aici au înțeles că, pentru a progresa, trebuie să se conformeze noilor dispoziții date de conciliu.
- ❖ Dieta de la Speyer (1529) interzicea principilor libertatea de a hotărî pe domeniilor lor asupra credinței supușilor lor? Principii care au aderat la Reformă au protestat, și de aceea au fost numiți protestanți.

Doctrina lui Calvin este mult mai sistematică și prezintă trăsături aparte. Calvin credea că Dumnezeu este suveran și insistă asupra decăderii omului după păcatul strămoșesc. Ar trebui să fim cu toții osândiți, dar Dumnezeu îi mântuiește pe cei pe care i-a ales: aceasta este predestinarea – o trăsătură caracteristică a doctrinei calviniste. Calvin a apărat cu putere botezul copiilor. În ceea ce privește Euharistia, el a învățat că Isus Cristos se dăruiește în momentul în care noi primim pâinea și vinul.

Adepții lui Calvin sunt răspândiți în special în Europa și în America de Nord.

La originea conflictului dintre regatul Angliei și papalitate s-a aflat regele Henric al VIII-lea. Acesta, neputând obține de la papă recunoașterea nulității căsătoriei sale cu Caterina de Aragon, care nu-i dăduse ca moștenitor decât o fată, cere acest lucru clerului englez. Se proclamă șef al Bisericii Angliei, în 1534, și astfel ia naștere Biserica Anglicană. Cei care au dorit să rămână credincioși Romei, așa cum au fost Thomas Morus și episcopul Fisher, au fost executați. Henric al VIII-lea a păstrat aspectele esențiale ale credinței catolice. Regina Elisabeta I (1558 – 1603) a fost cea care a pus bazele anglicanismului, introducând definitiv elemente calviniste.

În 1545, Papa Paul al III-lea a convocat un conciliu la Trento, numit și Conciliul Tridentin. Conciliul a precizat învățătura catolică mai ales în punctele esențiale atacate de protestanți: Sfânta Scriptură, credința și sacramentele. În ceea ce privește Sfânta Scriptură, Conciliul Tridentin a hotărât că trebuie studiat și aprofundat Cuvântul lui Dumnezeu pentru a putea fi pus în practică, dar acest lucru trebuie făcut respectând Tradiția Bisericii și sub controlul autorității Bisericii.

Credința este darul lui Dumnezeu, dar omul nu se poate mântui numai prin credință, fără aportul faptelor sale, deoarece „credința fără fapte este moartă” (*Jacob 2,17*).

Conciliul a reafirmat învățătura cu privire la cele șapte sacramente, prin care Cristos își continuă în Biserică lucrarea sa de mântuire. S-a reafirmat că Liturgia este jertfa lui Cristos de pe cruce, că în Sfânta Euharistie este prezent Cristos, cu Trupul și Sângele său, și că Preoția este un sacrament pe care îl primesc cei chemați de Dumnezeu din sânul poporului creștin.

Conciliul a luat măsuri pentru întărirea disciplinei bisericesti. A hotărât înființarea seminariilor în care să fie formați viitorii preoți. A stabilit ca episcopii să nu mai poată avea două sau mai multe dieceze, să locuiască la reședința lor și să viziteze parohiile.

Hotărârile conciliului au fost aplicate în viața Bisericii datorită unor persoane care și-au consacrat întreaga energie acestui scop. Între aceste persoane, s-a evidențiat episcopul Carol Borromeu, care a dus o viață austeră, a convocat concilii provinciale și sinoade diecezane, a întemeiat colegii și seminariile.

Activități de învățare

1. Alege răspunsul corect.

A. Martin Luther nega:

- a) *autoritatea papei;*
- b) *necesitatea credinței pentru mântuire;*
- c) *importanța Bibliei.*

B. Luteranii se numesc și:

- a) *protestanți;*
- b) *reformați;*
- c) *calviști.*

C. Învățătura protestantă pune accent pe:

- a) *cultul sfinților;*
- b) *necesitatea faptelor bune pentru mântuire;*
- c) *citirea și interpretarea individuală a Bibliei.*

D. Adepții lui Jean Calvin s-au numit:

- a) *protestatari;*
- b) *reformați;*
- c) *reformatori.*

E. Reformații susțin:

- a) *predestinarea lui Dumnezeu;*
- b) *predestinarea omului la mântuire sau la osândă;*
- c) *mântuirea tuturor oamenilor.*

F. Henric al VIII-lea a separat Biserica din Anglia de Biserica Catolică din motive:

- a) *politice;*
- b) *de credință;*
- c) *personale.*

G. Luther a intrat în conflict cu autoritatea Bisericii cu ocazia:

- a) *vizitei lui la Roma;*
- b) *predicării despre indulgențe;*
- c) *predicării Evangheliei.*

H. Adevărații reformatori:

- a) *s-au revoltat împotriva conducătorilor Bisericii;*
- b) *au protestat pentru respectarea drepturilor;*
- c) *au urmărit reîntoarcerea la spiritul Evangheliei și au ascultat de Sfântul Părinte.*

Cuvânt pentru viață

„La fel și credința, dacă nu are fapte, este moartă în ea însăși.”

(Iacob 2,17)

„Copii, să nu iubim numai cu vorba sau cu limba, ci cu fapta și adevărul!”

(I Ioan 3,18)

Tiziano Vecelli, *Portretul lui Jean Calvin*, Biserica reformată din Paris (Franța)

Hans Holbein cel Tânăr,
Portretul lui Henric al VIII-lea
(Muzeul Thyssen-Bornemisza, Madrid,
Spania)

2. Asociază persoanele din prima coloană cu informațiile potrivite din a doua coloană.

Martin Luther

Jean Calvin

Henric al VIII-lea

Carol Borromeu

- Dumnezeu îi mântuiește pe cei pe care i-a ales să se mântuiască.
- În 1534, a proclamat în Parlament separarea Angliei de Biserica Catolică.
- *Sola Scriptura, Sola gratia, Sola fides.*
- Ca arhiepiscop de Milano, s-a dedicat misiunii sale de păstor de suflete.

3. Folosind cuvintele *credință, respect, aproapele, iubire, Isus, sacramento, Biserică*, compune o rugăciune în care îi ceri lui Isus să te ajute să rămâi statornic în credință.

4. Ordonează cronologic următoarele evenimente din istoria Bisericii.

- a) Reforma lui Martin Luther;
- b) pătrunderea ideilor protestante în Elveția;
- c) convocarea Conciliului Tridentin;
- d) nașterea Bisericii;
- e) proclamarea regelui Angliei ca suveran al Bisericii;
- f) reformarea învățaturii lui Luther de către Calvin;
- g) punerea în aplicare a hotărârilor Conciliului Tridentin.

5. Dacă ai putea sta de vorbă cu Martin Luther, Jean Calvin, Henric al VIII-lea, ce întrebări ai dori să le adresezi? Dar conducătorilor Bisericii din acel timp?

6. Citește textul următor, apoi rezolvă cerințele.

„Conciliul Tridentin poate fi definit ca o „Contrareformă” sau este mai adecvat termenul de „Reformă Catolică”? Sau „Reformă Catolică și Contrareformă”?

Istoriografic, „Contrareforma” reprezintă termenul cel mai vechi și mai folosit, în special de protestanți, deoarece descoperă într-însul un atac catolic orientat împotriva lor. În timpul nostru, se preferă termenul de „Reformă Catolică”, nefiind exclus nici cel de „Contrareformă”, pentru a distinge cronologic și din punctul de vedere al conținutului diferitele aspecte ale reformei catolice. Căci, într-adevăr, mișcarea reformatoare catolică este compusă din două aspecte, din două faze ce se pot distinge cu ușurință: prima precedă și caracterizează reacția catolică față de reforma protestantă, iar cea de-a doua se referă la activitatea pur reformatoare în sânul Bisericii Catolice.” (Emil Dumea, *Teme de istorie a Bisericii*, Sapienția, Iași, 2002, pag. 401)

- a) Motivează numele acordate evenimentelor din istoria Bisericii amintite în textul de mai sus.
- b) Precizează care a fost reacția Bisericii față de Reforma Protestantă.
- c) Explică scopul pentru care a fost convocat Conciliul Tridentin.

Pictor olandez din secolul al XVII-lea,
Conciliul din Trento
(New York, colecție privată)

- d) Argumentează importanța acestui Conciliu pentru Biserica Catolică.
- e) Exprimă-ți opinia despre modul în care s-a realizat Reforma în Biserica Catolică.

Din viețile sfinților

Sfântul Carol Borromeu

Carol Borromeu s-a născut la Arona, la poalele Munților Alpi, în anul 1538, tată fiind contele Gilbert Borromeu, iar mamă, Margareta de Medicis. În fiecare duminică, tatăl său participa la Sfânta Liturghie și primea cu evlavie Sfânta Împărtășanie. Pentru formarea sa, părinții l-au trimis în orașul universitar Pavia, unde Carol a studiat cu seriozitate. Acolo, invitat să cunoască distracțiile, el răspundea că nu are timp și energie de risipit. În vacanțe, lua coasa și mergea cu muncitorii pe câmp. La moartea tatălui său, familia a hotărât să-i încredințeze treburile gospodărești, dar el a refuzat, spunând că dorește să rămână în slujba Bisericii.

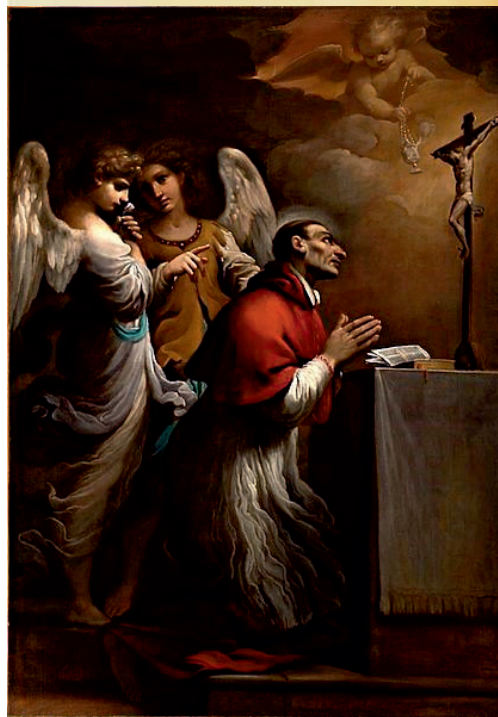
Papa Pius al IV-lea, cunoscând calitățile și pregătirea sa, l-a chemat la Roma. Aici, s-a dovedit a fi un om hotărât, cu multe calități culturale și diplomatice.

Carol a cerut să fie sfințit preot, simțind că locul lui este în via Domnului, mai ales în perioada grea de aplicare a hotărârilor Conciliului din Trento. Datorită activității lui, Roma a redevenit „Orașul Sfânt” al creștinătății. Curtea papală a început să impună respect pelerinilor, viața religioasă a mulțimilor și-a recăpătat vigoarea și elanul. Urmașul lui Pius al IV-lea a fost adânc întristat când Carol și-a dat demisia din funcția de cancelar și a rugat să fie lăsat să plece la Milano.

În Arhiepiscopia de Milano, bisericile ajunseseră în paragină, transformate în arii de treierat, săli de dans, iar copiii și tinerii nu știau rugăciunea „Tatăl nostru”. Carol Borromeu a început opera de refacere chiar din propria locuință. Palatul arhiepiscopal l-a transformat într-o mănăstire săracă și tăcută, pentru credincioșii de rând, săraci și orfani. A întemeiat seminarii, pe care le supraveghea personal. Anual, convoca episcopii și preoții diecezei în sinoade diecezane, ca ocazii de pregătire.

Stema sa purta un motto format dintr-un cuvânt: „Humilitas” (umilință). Deși provenea dintr-o familie nobilă și era foarte bogat, s-a lipsit de toate și a trăit alături de popor. A fost numit „părintele săracilor”. A vizitat toate parohiile diecezei, până la cele mai îndepărtate din Alpi. Intra în scaunul de spovadă ca un simplu preot. Așa le-a redat credincioșilor și preoților încrederea în păstorul lor.

Asupra regiunii Milano s-a abătut ciuma neagră (1576 – 1578). Lăsând palatul arhiepiscopal gol, a organizat șase spitale, a tăiat perdelele și tapetele pentru a îmbrăca orfanii, mergea personal prin case, adunând trupurile celor morți și ajutând la îngroparea lor. Zilnic făcea o procesiune de penitență, timp de 10 luni nu a mâncat decât pâine și apă, iar cu ochii era îndreptat spre Isus Răstignit. Valul negru al morții a răpit 17 000 de credincioși și 130 de preoți. Cuprins de febră, în ziua de 3 noiembrie 1584, la 46 de ani, sufletul său mare a părăsit pământul pe care cu drag a muncit și a suferit pentru Mântuitorul Cristos.

Guercino (Giovanni Francesco Barbieri)
Sf. Carol Borromeu în rugăciune

Lumină pentru pașii mei

Isus a încredințat apostolilor și urmașilor acestora, chiar dacă au avut slăbiciuni omenеști, plinătatea învățaturii sale și plinătatea mijloacelor de mântuire. Este Cristos cel care lucrează prin ei în Biserica sa. Noi suntem Biserica. Să primim și să trăim cu umilință, cu deschidere și fidelitate adevărul și iubirea lui Cristos, în sânul Bisericii Catolice. Să-i respectăm pe cei care nu fac parte din Biserica Catolică, pentru că și ei sunt fiii lui Dumnezeu, iar El îi iubește la fel de mult ca și pe noi. Să colaborăm cu ei în slujirea binelui. Să ne rugăm ca Dumnezeu să refacă unitatea Bisericii sale.

DEZVOLTAREA VIETII RELIGIOASE

Sf. Francisc Xaveriu

Vocabular

vot – făgăduință liberă făcută lui Dumnezeu cu privire la un bun superior.

exerciții spirituale – practici spirituale ce au ca scop sfințirea personală; perioada de timp în care un creștin întrerupe activitățile obișnuite pentru a medita și a se ruga.

eclezial – privitor la Biserică; bisericesc.

guvern Bourbon – guvern al unei vechi și ilustre familii regale franceze.

eremit – credincios retras din lume, în singurătate, rugăciune și pocăință pentru a-și închina viața spre lauda lui Dumnezeu.

capelan – preot în cadrul unei comunități călugărești sau al unui grup de persoane (unitate militară, spital, închisoare).

În Biserica Catolică, în secolul al XVI-lea, au apărut noi ordine și congregații religioase, în special în Italia și Spania. Acestea i-au ajutat pe papi să înfăptuiască în Biserică reforma hotărâtă de Conciliul Tridentin.

Numele Papei Paul al III-lea este legat de apariția a noi ordine religioase, cele ale **clericilor regulari**, preoți dedicați îngrijirii sufletelor fără obiceiurile și severitățile vieții monastice.

Aceste ordine au devenit mai flexibile și mai adaptate pentru orice fel de activitate. Au fost introduse voturile simple, care au ușurat mult aplicarea disciplinei religioase, deoarece în dreptul bisericesc voturile simple sunt dezlegate cu ușurință, facilitând superiorilor îndeplinirea persoanelor necorespunzătoare.

Papa Paul al III-lea a aprobat, la 27 septembrie 1540, **Ordinul iezuiților sau al Societății lui Isus**, al cărui întemeietor a fost sfântul Ignățiu de Loyola (1491 – 1556).

Iezuiții, pe lângă cele trei voturi călugărești obișnuite, sărăcia, curăția și ascultarea, mai au unul, de ascultare față de papă. Acest ordin călugăresc are deviza: „Toate spre mai marea slavă a lui Dumnezeu” și a vizat, în primul rând, punerea în practică a reformei tridentine.

Membrii ordinului s-au angajat în predicarea cuvântului lui Dumnezeu, catehizarea, spovedirea, săvârșirea faptelor de caritate, organizarea misiunilor populare pentru binele și dezvoltarea Bisericii. La acestea, s-au adăugat exercițiile spirituale, iar din 1548, implicarea în educarea minții și spiritului copiilor prin organizarea unor școli gratuite. La cererea autorităților civile și ecleziastice s-au deschis multe colegii pentru formarea copiilor și a tinerilor.

Mulți iezuiți au fost misionari fie în Orient, fie în cele două Americi, remarcându-se prin noi metode de evanghelizare, care țineau cont de cultura bogată a popoarelor. Prin activitatea Sfântului Francisc Xaveriu în India, mulți păgâni s-au convertit la creștinism.

Din cauza ostilităților și a presiunii guvernului Bourbon, Ordinul Iezuit a fost interzis în perioada 1773 – 1814. Înainte de desființare, Societatea lui Isus avea peste 23 000 de membri, dintre care aproape 15 000 se ocupau de învățământ.

Perioada de renaștere a ordinului a fost lentă și dificilă, din cauza persecuțiilor și a expulzărilor din diferite țări europene și latino-americane.

Iezuiții au promovat, pe lângă mijloacele de evanghelizare tradiționale, și pe cele moderne: conferințe, cursuri, apostolatul mass-media etc.

Astăzi *Societatea lui Isus, Ordinul Iezuit*, este cea mai mare congregație religioasă masculină din Biserică.

Capucinii reprezintă ramura cea mai recentă a Ordinului Franciscan. Această ramură a apărut în 1525, când un grup de frați minori au dorit să trăiască o viață mai strictă de rugăciune și sărăcie, pentru a fi mai aproape de intențiile Sfântului Francisc din Assisi.

În 1528, Papa Clement al VII-lea le-a permis lui Matteo da Bascio și însoțitorilor săi, deși erau eremiți, să meargă pretutindeni să predice săracilor. Ei au fost numiți *Frați Minori Eremiți*, ramură a franciscanilor conventuali. Mai târziu vor fi numiți *Frații Minori Capucini*.

Ordinul a cunoscut o perioadă de înflorire maximă la mijlocul secolului al XVIII-lea, când, în peste 1 700 de mănăstiri trăiau 35 000 de călugări. Astăzi, Ordinul Fraților Minori Capucini este răspândit în 106 țări și numără aproximativ 10 500 de frați. Capucinii depun voturile de sărăcie, castitate și ascultare, făcând din sărăcie și simplitate un dar pentru Biserică. Chiar dacă preferă viața și activitatea printre oamenii săraci, capucinii pot fi predicatori sau profesori, parohi sau capelani, confesori sau directori spirituali, capelani în spitale sau pușcării, responsabili cu casele de rugăciune sau ai cantinelor pentru săraci, misionari în țări îndepărtate.

Biserica Catolică a recunoscut oficial un număr însemnat de frați capucini, pentru sfințenia lor. Printre aceștia este și Fericitul Ieremia Valahul, ale cărui moaște, începând cu anul 2008, se află în sanctuarul din Onești, care îi poartă numele.

Activități de învățare

1. Precizează care dintre enunțurile următoare sunt adevărate și care sunt false.

- Ordinul Iezuit este cunoscut și cu denumirea de *Societatea lui Isus*.
- Ordinul Iezuit și-a desfășurat activitatea încă din primele veacuri creștine.
- Orice călugăr depune trei voturi: credință, ascultare și iubire.
- Ordinul Iezuit a fost înființat de Sfântul Ignațiu de Loyola în anul 1540.
- Pe lângă cele trei voturi pe care le depune orice călugăr, iezuiții depun și jurământul de ascultare față de papă, din dorința de a fi la dispoziția Bisericii.
- Clericii regulari erau preoți dedicați îngrijirii sufletelor.
- Mulți călugări iezuiți au vestit Evanghelia în diferitele țări ale Americii și Asiei.
- La Conciliul Ecumenic din Trento s-a hotărât să nu se mai aprobe înființarea de noi ordine religioase.
- Capucinii, o ramură a Ordinului Franciscan, au apărut din dorința călugărilor de a duce o viață mai strictă de sărăcie și rugăciune.

Vocabular

conventuali – ramură a Ordinului Sfântului Francisc de Assisi, în care se trăiește o viață de comunitate.

director spiritual – preot ales de credincioși pentru a fi îndrumător în viața spirituală.

moaște – trupul unui creștin care a murit în faimă de sfințenie.

Fericitul Ieremia Valahul

Întrebări

- Ce rol au avut ordinele călugărești apărute în secolul al XVI-lea?
- De ce este important Ordinul Iezuiților? Cine este întemeietorul?
- Ce știți despre Ordinul Capucinilor?
- Ce reguli implică viața monahală?
- Cine poate să facă parte dintr-un ordin călugăresc?
- Care este rolul călugărilor în Biserică?
- Există diferențe între ordinele călugărești? Dar asemănări?
- Ce ordine călugărești din țara noastră cunoști?

Cuvânt pentru viață

„Atunci Isus le-a spus discipolilor săi: «Dacă cineva vrea să vină după mine, să renunțe la sine, să-și ia crucea și să mă urmeze!»”

(Matei 16,24)

„Isus i-a zis: «Dacă vrei să fii desăvârșit, mergi, vinde ceea ce ai și dă săracilor și vei avea comoară în cer, [apoi] vino și urmează-mă!»”

(Matei 19,21)

„Și oricine va fi părăsit case sau frați sau surori, sau tată sau mamă, sau soție, sau copii, sau ogoare pentru numele meu, va primi însutit și va moșteni viața veșnică.”

(Matei 19,29)

Știați că...?

- ❖ În România, Societatea lui Isus a apărut pentru prima oară la Cluj, în anul 1581? Acolo a fost înființat Colegiul Iezuit, iar printre studenți s-a aflat și Nicolae Pătrașcu, fiul lui Mihai Viteazul.
- ❖ Papa Francisc, cu numele civil Jorge Mario Bergoglio, este primul papă iezuit din istorie? A intrat în Societatea lui Isus, în anul 1958, și a fost hirotonit preot în anul 1969.

- j) Fericitul Ieremia Valahul a fost călugăr în Ordinul Capucinilor.
- k) Apariția clericilor regulari are o strânsă legătură cu Papa Paul al III-lea.

2. Folosind metoda *exploziei stelare*, formulează întrebări referitoare la Fericitul Ieremia Valahul, apoi răspunde la întrebări.

3. Scrie, pe caiet, timp de 2 minute, tot ceea ce știi despre călugări.

- Formează pereche cu unul dintre colegii tăi. Citiți-vă unul altuia ceea ce ați scris. Aveți la dispoziție trei minute.
- Reformulați ideile timp de două minute, apoi citiți-le și celorlalți colegi, cu condiția ca ideile voastre să nu fi fost citite anterior.

4. Transcrie, din textul lecției, cel puțin cinci cuvinte sau expresii care se referă la activitatea călugărilor.

5. Spune-ți părerea cu privire la următoarea afirmație: Biserica are nevoie de persoane care să se dedice slujirii lui Dumnezeu și semenilor. Motivează-ți răspunsul!

6. Citește textul dat, apoi rezolvă cerințele.

„Oricine va dori – în societatea noastră, pe care vrem să o numim Societatea lui Isus – ... să-l slujească numai pe Isus Cristos, Domnul nostru, și pe Pontiful roman, care este vicarul său pe pământ, trebuie, după ce a făcut jurământ solemn de castitate veșnică, să-și propună să facă parte dintr-o Societate constituită, înainte de toate, cu scopul de a trudi pentru ca sufletele să progreseze în viața și în învățătura creștină și pentru a răspândi credința, prin propovăduiri publice și prin slujirea Cuvântului lui Dumnezeu, prin Exerciții spirituale și prin fapte de caritate, dar mai ales catehizându-i pe copii și pe cei care nu cunosc creștinismul.” (*Regula fundamentală a iezuiților*, Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, vol. 2, ARCB, București, 2001, pg. 27)

- a) Explică înțelesul termenului *propovăduire*.
- b) Descrie, în aproximativ cinci rânduri, obligațiile la care se angajează cei care doresc să intre în acest ordin.
- c) Menționează care este scopul activităților realizate de călugări.
- d) Indică două modalități prin care călugărul iezuit își îndeplinește misiunea.
- e) Precizează cum au contribuit ordinele călugărești la reformarea Bisericii.

Din viețile sfinților

Sfântul Ignațiu de Loyola

Ignațiu s-a născut în Spania, în anul 1491, fiind al 13-lea copil al familiei. La 14 ani a ales calea militară aventuroasă și potrivită caracterului său. Ajuns cavaler, ardea de dorința de a se bate în lupte pentru a dobândi faimă. Într-o bătălie, a suferit un accident grav la picior, după care a fost operat. A fost nevoit să stea la pat și, din plictiseală, se distra compunând poezii. A cerut o carte cavalească, dar o cumnată i-a adus *Viața lui Cristos* și o culegere cu vieți ale sfinților. Ignațiu a început să citească și așa a fost atras de viața lui Isus și de faptele sfinților. În acele momente, a experimentat o pace și o bucurie necunoscute până atunci. După o lungă reflecție, a luat decizia de a-l sluji pe Cristos asemenea sfinților Francisc și Dominic. A vizitat sanctuarul din Montserrat și, după o spovadă generală, și-a atârnat sabia și pumnalul la altarul Maicii Domnului și a renunțat la hainele sale de cavaler, dându-le unui sărac. Îmbrăcat în tunica lungă din pânză, cu o pălărie mare, un bidon, o pereche de sandale și buzunarele goale, a vegheat toată noaptea și s-a rugat: „Doamne, ia și primește întreaga mea libertate, memoria mea, mintea și voința mea, tot ceea ce am. Tu mi le-ai dat pe toate, Doamne, eu ți le dau înapoi; toate sunt ale tale. Dispune de ele după voința ta; dă-mi iubirea ta și harul tău, pentru că acestea îmi sunt suficiente”.

Apoi s-a dus la Manresa unde a experimentat liniștea interioară și bucuriile spirituale. Atunci își simțea luminată mintea așa de intens, încât i se părea că este un alt om și că avea o capacitate de înțelegere mult diferită de cea de mai înainte. Cu o asemenea stare, Ignațiu a vizitat Țara Sfântă, dar superiorul franciscanilor l-a trimis din nou în Europa. La Barcelona, Ignațiu a început să studieze cu seriozitate la Universitatea din Alcalá. S-a îndreptat spre Paris unde a obținut titlul de „doctor în arte”. I-a cucerit pe studenți și pe cei pe care Dumnezeu îi aducea în drumul său, făcând pentru fiecare „exercițiile”. Când aceștia erau deja atașați de idealul său, îi ajuta să-l aprofundeze împreună. În ziua de 15 august 1534, Ignațiu și șapte studenți au făcut vot de a se dăruii în sărăcie în slujba lui Dumnezeu. Visau să evanghelizeze din nou lumea. Ignațiu se simțea mânat de Dumnezeu spre o reformă în Biserică. Când tovarășii săi au ajuns la Veneția, Ignațiu era deja preot. A trimis pe unii dintre tovarășii săi în diferite orașe ale Italiei, cu cererea adresată episcopilor pentru a li se permite să predice, în timp ce el s-a îndreptat spre Roma. Era perioada în care s-a născut *Societatea lui Isus*. Alegerea denumirii a fost făcută de comun acord și confirmată aproape imediat de Dumnezeu: într-o viziune, Isus, atingându-l pe Ignațiu, i-a spus: „Vreau ca tu să-mi slujești”. Ajunși la Roma, Papa Paul al III-lea, care își dădea seama de valoarea acestor oameni, i-a pus îndată la treabă: profesori la Universitatea „Sapienza”, iar Ignațiu urma să predea „exercițiile”. La 27 septembrie 1540, *Societatea lui Isus* era aprobată prin bulă pontificală, iar din acel moment Ignațiu a fost ales superior la Roma pentru a conduce *Societatea*. Aici a scris constituțiile și a lucrat la ele cu seriozitate mult timp, fiind recitite și corectate și de colaboratori. *Societatea* a înflorit deosebit în Europa, America Latină, India, Japonia, Etiopia. Oriunde soseau, fiii săi duceau carisma și înnoiau Biserica. Au fondat *colegii*, unde să se poată studia gratis, deschizând astfel universul științei tuturor grupurilor sociale, începând cu *Colegiul Roman*, care va deveni prestigioasa *Universitate Gregoriană*. Pe spiritualitatea ignațiană se vor modela toate seminariile catolice din lume, până în timpurile noastre. Cei care doreau să intre în *Societate* trebuiau să trăiască Evanghelia și să dispună de o bună capacitate intelectuală.

Sfântul Ignațiu a intrat în cerul pe care de atâtea ori l-a pregustat pe pământ la 31 iulie 1556.

Știați că...?

- ❖ Numele „capucini” vine de la forma glugii (*cappuccio*) de la haina călugărească? La început era un supranume, iar apoi a devenit numele oficial al Ordinului.
- ❖ În secolul al XVII-lea, iezuiții depășeau 15.000 de membri, iar capucini erau în număr de 20 000?

Peter Paul Rubens,
Miracolul Sf. Ignațiu de Loyola

Lumină pentru pașii mei

În decursul istoriei Bisericii, Dumnezeu își arată voința sa și calăuzește poporul pe calea învățaturii lui Cristos cu ajutorul sufletelor generoase și curajoase, care trăiesc până la eroism Evanghelia.

Dumnezeu ne-a ales pe fiecare dintre noi, încă de la Botez, pentru o misiune importantă în Biserică. Să stăm de vorbă cu el și să-l întrebăm: „Doamne, ce vrei să fac?” În taina inimii ne va spune care este chemarea și misiunea noastră.

EFECTELE ILUMINISMULUI ÎN VIAȚA BISERICII

Auguste Couder, 5 mai 1789,
Deschiderea Statelor Generale

Vocabular

liber cugetător – om care are libertatea de a gândi și a-și exprima opinia fără să fie împiedicat de o autoritate; persoană care promovează o atitudine critică față de religie și Biserică.

starea a treia – restul populației, în care intrau burghezi, muncitori și țărani.

naționalizare – trecerea bunurilor din proprietate particulară în proprietatea statului.

subzistență – asigurarea mijloacelor materiale necesare existenței cuiva.

În secolul al XVIII-lea s-a născut și s-a răspândit filosofia cunoscută sub numele de *Iluminism*. Această filosofie critica orice autoritate umană sau divină, respingea orice dogmă, divinitatea lui Cristos, supranaturalul, Revelația. Considera credința ca fiind contrară rațiunii și admitea ideea unui Dumnezeu descoperit de mintea omenească. Astfel, s-au pus bazele unei religii naturale.

Noile idei ale filosofilor liber-cugetători au culminat cu Revoluția Franceză, care a izbucnit în anul 1789.

La 26 august 1789, **Adunarea Națională Constituantă**, formată din cler, nobilime și starea a treia, a votat **Declarația Drepturilor**

Omului și ale cetățeanului. Catolicismul nu a mai fost considerat religie de stat. Sub presiunea maselor, clerul și nobilimea au renunțat la privilegiu.

În noiembrie 1789, bunurile Bisericii au fost naționalizate, iar statul s-a angajat că va finanța susținerea clerului, activitățile culturale ale Bisericii și serviciile de asistență ale săracilor.

Revoluția Franceză nu s-a declanșat ca o mișcare ostilă Bisericii. Ea a început ca o reînnoire politică și socială, dar, după un an, s-a transformat într-o persecuție sângeroasă a Bisericii. Regimul revoluționar a confiscat bunurile Bisericii, a desființat majoritatea ordinelor călugărești, a impus **Constituția civilă a clerului**, pe care trebuiau să o semneze toți episcopii și preoții și să facă jurământ față de ea. Prin ea se forma o Biserică națională, supusă statului, membrii clerului erau aleși ca și ceilalți funcționari din stat, se interzicea comunicarea între cler și papă.

Doar patru episcopi francezi, din 133, și o parte a preoților au depus jurământul față de constituție. Astfel, s-au format două Biserici în Franța: una națională, de stat, constituțională și alta catolică, supusă papei. Episcopii și preoții care au refuzat să depună jurământul au fost numiți „refractari”, au fost înlăturați din funcții, unii au fost nevoiți să părăsească țara, alții au continuat să slujească în clandestinitate, fiind persecutați.

În aprilie 1791, Papa Pius al VI-lea a condamnat **Constituția civilă a clerului**.

Poporul credincios, care a rămas fidel credinței catolice, a refuzat să participe la celebrările preoților care depuseseră jurământul și a fost persecutat.

Ura față de creștinism și voința de a-l distruge au atins apogeul în perioada 1793 – 1794. A început execuția în masă a episcopilor, preoților care nu au depus jurământul, a călugărilor și laicilor, au fost distruse edificiile religioase, unele mănăstiri au fost transformate în închisori, a fost desființat calendarul, preoții au fost obligați să renunțe la preoție și să se căsătorească, s-a introdus cultul Rațiunii, cultul Ființei Supreme. Se poate vorbi în această perioadă de martiri autentici.

Ideile revoluționare au pătruns și în alte țări ale Europei. În teritoriile anexate Franței, decretul cu privire la religie au fost aplicate în mod diferit.

Starea de haos din Franța a provocat mai multe revolte antirevoluționare, care au fost însă înăbușite.

În 1801, Napoleon Bonaparte și Papa Pius al VII-lea au semnat **Concordatul** între Biserică și stat, prin care înceta războiul pe care Franța revoluționară l-a purtat împotriva Bisericii, s-au restabilit legăturile cu Roma și a început reînnoirea Bisericii din Franța. Ulterior, relațiile dintre împăratul Napoleon Bonaparte și Papa Pius al VII-lea au devenit tensionate din cauza faptului că papa a refuzat să-l sprijine pe împărat în războiul împotriva Angliei. Papa a fost luat prizonier și dus în Franța. A fost eliberat după șase ani.

Catolicismul francez și european a ieșit profund transformat din perioada Revoluției: bunurile Bisericii au ajuns în mâinile laicilor, libertatea cultelor a fost integrată în legislație, francezii își puteau declara credința catolică, necatolică sau necreștină. Numărul preoților era foarte mic.

Revoluția Franceză a lansat lozinca „Libertate, egalitate, fraternitate”, a proclamat „Declarația drepturilor omului” și a instaurat dictatura și teroarea. Negând existența și autoritatea lui Dumnezeu, Revoluția Franceză a pregătit calea ateismului modern.

Credința creștinilor a ieșit purificată din această încercare. Biserica, nefiind legată de stat prin privilegii și obligații, își poate îndeplini liberă misiunea.

O altă urmare pozitivă a fost faptul că persecuția i-a strâns mai puternic pe catolici în jurul papei, întărindu-se astfel unitatea Bisericii.

Arestarea Papei Pius al VII-lea de către generalul Radet în noaptea de 5-6 iulie 1809

Întrebări

1. Ce este Iluminismul?
2. Ce știți despre Revoluția Franceză?
3. Care au fost efectele Revoluției Franceze asupra Bisericii?
4. Ce atitudine a avut Biserica față de Revoluția Franceză?
5. Cum s-a manifestat ura revoluționarilor față de creștinism?
6. Ce importanță a avut semnarea Concordatului?
7. Cum s-a încheiat Revoluția Franceză?
8. Ce învățături ar trebui să desprindem din evenimentul Iluminismului și al Revoluției Franceze?

Cuvânt pentru viață

„Mântuirea celor drepti vine de la Domnul, el este ocrotitorul lor în timpul strâmtorării. Domnul le vine în ajutor și-i eliberează, îi scapă de cei nelegiuți și-i mântuiește, pentru că și-au căutat refugiu în el.”

(Psalmi 37,39-40)

„Însă vouă, care mă ascultați, vă spun: iubiți-i pe dușmanii voștri, faceți bine celor care vă urăsc, binecuvântați-i pe cei care vă blestemă, rugați-vă pentru cei care vă defăimează!”

(Luca 6,27-28)

Papa Pius al VI-lea

Știați că...?

- ❖ Cei mai cunoscuți filosofi iluminiști sunt: Montesquieu, Diderot, D'Alembert, J.-J. Rousseau, Voltaire?
- ❖ În 1792, aproape 300 de oameni ai Bisericii au fost masacrați?
- ❖ Revoluționarii au creat un nou calendar, cu săptămâna de zece zile, care nu mai începea cu nașterea lui Isus, ci cu nașterea noii Republici Franceze, în 1792?
- ❖ Având circa 13 000 de călugărițe, carmelitele sunt astăzi cel mai numeros ordin contemplativ de femei din Biserică?

Activități de învățare

1. Scrie enunțurile în caiet, corectând ceea ce este greșit.

A. Iluminismul:

- a) este o filosofie apărută în secolul al XVII-lea;
- b) respinge credința, dogmele;
- c) acceptă supranaturalul, divinitatea lui Isus Cristos;
- d) respinge orice autoritate divină sau umană;
- e) pune bazele unei religii naturale;
- f) propune ideea unui Dumnezeu descoperit de mintea omenească.

B. Revoluția Franceză:

- a) a început în anul 1989;
- b) a început ca o reînnoire socială și politică;
- c) a devenit ulterior ostilă Bisericii;
- d) a dus la formarea unei Biserici naționale, supusă papei;
- e) a lansat lozinca „Libertate, credință, fraternitate”.

C. Regimul revoluționar:

- a) a confiscat bunurile Bisericii;
- b) a înființat ordine călugărești;
- c) a impus Constituția civilă a clerului;
- d) a ridicat noi biserici;
- e) i-a persecutat pe episcopii, preoții, călugării, laicii catolici.

D. Constituția civilă a clerului:

- a) a fost impusă tuturor episcopilor și preoților;
- b) a pus bazele unei Biserici naționale, supusă statului;
- c) a fost semnată de toți episcopii și preoții francezi;
- d) a impus intensificarea comunicării dintre cler și Sfântul Părinte;
- e) a fost condamnată de Papa Francisc.

E. Revoluția Franceză:

- a) a respectat libertatea cetățenilor;
- b) a întărit credința creștinilor;
- c) a deschis calea ateismului modern;
- d) i-a adunat pe catolici în jurul papei;
- e) a determinat scăderea numărului preoților.

2. Ordonează cronologic următoarele evenimente istorice.

- Condamnarea de către Papa Pius al VI-lea a *Constituției civile a clerului*
- Apariția Iluminismului
- Semnarea *Concordatului* între Biserică (papa) și stat (Napoleon Bonaparte)
- Izbucnirea Revoluției Franceze
- Adoptarea *Declarației Drepturilor Omului și ale cetățeanului*;
- Impunerea *Constituției civile a clerului*

3. Citește următorul text, apoi rezolvă cerințele.

Opiniile lui Bonaparte despre religie, exprimate în timpul negocierii Concordatului:

„[...] Nu văd în religie misterul întrupării, ci misterul ordinii sociale: ea leagă de cer o idee despre egalitate care face ca bogatul să nu fie masacrat de către sărac.

Religia este un fel de inoculare sau de vaccin care, satisfăcând dragostea noastră pentru miraculos, ne apără împotriva șarlatanilor și a vrăjitorilor; preoții valorează mai mult decât Kant și decât toți visătorii din Germania, luați la un loc. Cum să ai ordine într-un stat, fără religie?” (Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, Vol. 2, ARCB, București, 2001, pag. 90)

- Precizează secolul în care a fost semnat *Concordatul* între Napoleon Bonaparte și Papa Pius al VII-lea.
- Identifică în text definiția dată de Napoleon religiei.
- Definește religia din punctul tău de vedere.
- Explică motivele care l-au determinat pe Napoleon să semneze *Concordatul*.
- Enumeră urmările pozitive și negative ale semnării acestui act.
- Menționează termenul care indică amestecul puterii politice în problemele Bisericii.

4. Completează enunțurile.

Este necesar ca Biserica să-și poată manifesta liber credința, deoarece...

Statul trebuie să intervină în problemele Bisericii și chiar să impună credința, pentru că...

5. Citește, cu atenție, textul de mai jos, privește imaginea, apoi scrie o compunere de douăzeci și cinci de rânduri despre curajul de a-ți mărturisi credința.

În anul 1906, Papa Pius al X-lea a canonizat 16 surori carmelite care au fost ucise, din ură față de credință, în timpul Revoluției Franceze. Acuza care li s-a adus a fost că au refuzat să depună jurământ de fidelitate față de *Constituția civilă a clerului*. Ele însă au făcut „jurământ de martiriu”, oferindu-și viața pentru sfârșitul masacrului și pacea Bisericii și a statului. În drum spre locul de execuție, călugărițele, îmbrăcate în hainele lor albe, au cântat imnuri sacre. Moartea lor tragică i-a inspirat lui George Bernanos (1888 – 1947) subiectul piesei *Dialogues des Carmélites*.

6. Compune o rugăciune în care să ceri ajutorul lui Isus ca să îți mărturisești mereu credința.

Jean Baptiste Wicar, *Semnarea Concordatului între Franța și Sfântul Scaun*

Execuția carmelitelor, vitraliu din biserica Sf. Fecioară Maria de pe Muntele Carmel (Quidenhem, Anglia)

Sf. Eugen de Mazenod

Lumină pentru pașii mei

Biserica a fost persecutată și martirizată pe tot parcursul istoriei sale și aproape în toate locurile unde este prezentă. Iluminismul și Revoluția Franceză reprezintă doar un episod crunt al acestei realități. Cristos face ca Biserica să iasă din aceste încercări purificate, întărită, edificată. Să ne rugăm ca Dumnezeu să ne țină atașați de Cristos, de învățătura sa, de Biserica sa în toate dificultățile și persecuțiile care s-ar îndrepta asupra noastră. Să susținem și să apărăm Biserica cu îndrăzneală, curaj și spirit de jertfă.

Din viețile sfinților

Sfântul Eugen de Mazenod

Eugen s-a născut în Franța, la Aix-en-Provence, la 1 august 1782, într-o familie nobilă. Tatăl său, Charles Antoine, a fost unul dintre președinții Curții de Finanțe. Eugen și-a început studiile la Colegiul Bourbon, pe care le-a întrerupt din cauza Revoluției Franceze. Familia lui a fost nevoită să emigreze în Italia, pierzând astfel bunurile și privilegiile. Aici, tatăl a încercat să își găsească un loc de muncă, dar, din păcate, fără succes. Mama și sora lui Eugen s-au întors în Franța, iar el a fost preluat de familia Zinelli din Veneția. Unul dintre fiii acestei familii era preotul Bartolo Zinelli. Acesta s-a ocupat de educația lui, având o mare influență în dezvoltarea sa umană, academică și spirituală. Armata franceză a ajuns și acolo, astfel că Eugen cu tatăl său și doi unchi au fugit în Napoli și alte orașe din sud. Aici a ajuns să trăiască din nou o viață nobilă, fiind primit în casa unor duci, asumându-și titlul de „Contele de Mazenod”. Visa la un viitor prosper, dar lumesc, astfel că la douăzeci de ani s-a întors în Franța cu intenția de a se căsători cu o tânără moștenitoare bogată.

În timpul adorării crucii, în Vinerea Mare a anului 1807, Eugen a avut însă o experiență spirituală. A fost admis la Seminarul *Saint-Sulpice* din Paris și a fost hirotonit preot în anul 1811. Așa a avut ocazia să îl slujească și să îl asiste pe Papă, pe atunci prizonier al lui Napoleon la Fontainebleau. Contactul cu săracii și cu tinerii l-a inspirat să se dedice celor uitați de societate. A refuzat o funcție diecezană înaltă în favoarea educării săracilor. Copleșit de cerințele misiunii, a înțeles că are nevoie de un grup de preoți pentru a-și atinge obiectivele. Împreună cu alți preoți, a dat viață unei comunități de misionari. La încheierea Revoluției Franceze, credința aproape dispăruse și oamenii, mai ales cei de la țară, fuseseră abandonati. Acest lucru a atins inima acestor preoți. Eugen vorbea mereu din inimă, din iubire față de Dumnezeu, de lume și de confrății săi. Împreună cu acest grup de preoți a muncit pentru a reaprinde credința pe care Revoluția Franceză o stingea în inima celor săraci. Era animat de iubirea față de Cristos și de Biserica sa. „M-a trimis să evanghelizez săracilor” a fost cuvântul lui Isus pe care a încercat să-l trăiască toată viața. Primul scop al congregației de preoți pe care a întemeiat-o era acela de a anunța Evanghelia celor mai săraci din Franța, prin „Misiuni Populare”. Pr. Eugen a devenit episcop de Marsilia. Misionarii din congregația înființată de el au ajuns până în nordul Canadei, între amerindieni și eschimoși, dar și în Irlanda, Anglia, Sri Lanka, Africa de Sud. Idealul pentru care s-a consumat toată viața a fost: „între voi caritate, caritate, caritate și afară pasiune pentru mântuirea oamenilor”. A murit la 78 de ani, pe 21 mai 1861.

CONCILIUL VATICAN II

La 28 octombrie 1958 a fost ales papă Ioan al XXIII-lea. Provenea din mediul rural și a avut o carieră diplomatică variată, a fost

Lucrările Conciliului Vatican II

patriarh de Venetia și se bucura de reputația unui om bun. Din șederile sale în numeroase țări, printre care și Franța, a înțeles faptul că lumea a evoluat mult și că Biserica era absentă din multe dintre sectoarele vieții. În spiritul Evangheliei, Ioan al XXIII-lea a vrut „să simplifice lucrurile complicate”.

La scurt timp după alegerea sa ca papă, Ioan al XXIII-lea a convocat un nou conciliu ecumenic în Vatican. Desfășurat între anii 1962 și 1965, acesta a avut ca scop adaptarea Bisericii și a apostolatului la o lume în plină transformare, precum și întoarcerea la unitatea creștinilor. La cele patru adunări generale și ședințe publice au participat peste 2 500 de episcopi din întreaga lume și reprezentanți ai Bisericilor creștine ne-catolice, în calitate de observatori oficiali.

Pregătirile și prima sesiune a conciliului au fost conduse de Papa Ioan al XXIII-lea. După moartea sa, celelalte sesiuni au fost conduse de Paul al VI-lea, ales papă la 21 iunie 1963. Papa Paul al VI-lea s-a

Vocabular

patriarh – titlul onorific acordat unor clerici.

apostolat – orice activitate a Bisericii care are ca scop răspândirea Evangheliei și mântuirea sufletului.

ecumenism – mișcare mondială a creștinilor, care caută unitatea pe care Cristos a voit-o pentru Biserica sa.

liturgie – cultul public pe care Biserica îl aduce lui Dumnezeu prin diverse celebrări religioase.

revelația divină – Dumnezeu se face cunoscut oamenilor și le comunică planul său veșnic de mântuire.

Vocabular

dogmă – adevăr revelat de Dumnezeu și propus de Biserică spre a fi crezut de credincioșii din toate timpurile.

concelebrare – celebrarea Sfintei Liturghii de către mai mulți preoți împreună, dintre care unul este celebrantul principal.

providențial – care apare la momentul potrivit; datorit de Providența Divină.

Papa Ioan al XXIII-lea

Întrebări

1. Cine a fost Papa Ioan al XXIII-lea?
2. De ce a fost convocat Conciliul Vatican II?
3. Când s-au desfășurat lucrările Conciliului Vatican II?
4. Care a fost scopul principal al Conciliului?
5. Ce documente importante s-au eliberat la Conciliul Vatican II?
6. Ce s-a concretizat prin reforma liturgică?
7. De ce este important *Decretul despre ecumenism*?
8. Care este contribuția ta la mișcarea ecumenică?

preocupat de punerea în aplicare a hotărârilor conciliului, promovând ecumenismul.

Scopul principal al conciliului a fost acela de a împărtăși lumii moderne mesajul neschimbat al lui Isus. Cele patru documente fundamentale (constituții) ale conciliului au fost despre liturgie (*Sacrosanctum concilium*), despre Biserică (*Lumen gentium*), despre revelația divină (*Dei Verbum*), despre Biserica în lumea modernă (*Gaudium et Spes*). Fără a se schimba sensul, dogmele creștine au fost exprimate astfel încât să poată fi înțelese mai ușor.

Ideea călăuzitoare a fost *deschiderea spre lume*. Aceasta presupune cunoașterea reciprocă, recunoașterea a ceea ce este bun în ceilalți.

Conciliul a adoptat 16 documente: 4 constituții, 9 decrete și 3 declarații. Acestea se adresează tuturor oamenilor, creștini și necreștini.

Biserica dorește ca toți credincioșii să participe conștient și activ la celebrările liturgice. De aceea, în constituția despre liturgie, *Sacrosanctum Concilium*, se scoate în evidență rolul activ al creștinilor în liturgie. Reforma liturgică s-a concretizat prin: întrebuintarea limbilor locale în celebrările liturgice; posibilitatea împărtășaniei sub cele două specii; repunerea în valoare a liturghiei Cuvântului; celebrarea Liturghiei de către preoți cu fața spre credincioși; concelebrarea etc. Desigur, a rămas neschimbată esența sfintei Liturghii, prezența lui Isus în Sfânta Euharistie.

Conciliul a pregătit și un Decret despre Ecumenism, care a promovat dialogul între catolici și ceilalți creștini: *Unitatis redintegratio*.

Promovarea refacerii unității între toți creștinii a fost unul dintre principalele țeluri ale Conciliului Vatican II. Deși Cristos a întemeiat o singură Biserică, mai multe confesiuni creștine se înfățișează astăzi oamenilor ca adevărata moștenire a lui Cristos.

Decretul despre Ecumenism cere ca diferitele confesiuni creștine să ia mai întâi în considerare ceea ce au în comun: Cristos și Evanghelia.

Realizarea ecumenismului presupune: reînnoirea Bisericii, convertirea inimii, unirea în rugăciune, cunoașterea reciprocă, formarea ecumenică, colaborarea cu frații despărțiți.

La aniversarea a 30 de ani de la închiderea lucrărilor conciliului, Papa Ioan Paul al II-lea spunea că acesta a fost o piatră de hotar și un eveniment providențial în Istoria Bisericii Contemporane. Grație Duhului Sfânt, conciliul a însemnat începutul unei noi primăveri în Biserică.

Activități de învățare

1. Alege răspunsul corect sau răspunsurile corecte.

A. Conciliul Ecumenic Vatican II a fost:

- a) primul conciliu ecumenic ținut la Vatican;
- b) ultimul conciliu ecumenic convocat de Biserica Catolică;
- c) al doilea conciliu ecumenic care a avut loc în Vatican.

B. Conciliul Vatican II a fost convocat de Papa:

- a) Francisc;
- b) Paul al VI-lea;
- c) Ioan al XXIII-lea.

C. Intenția Conciliului Vatican II a fost:

- a) reînnoirea Bisericii;
- b) refacerea unității creștinilor;
- c) renunțarea la limba latină în liturgie.

D. Reforma liturgică s-a concretizat în:

- a) întrebuițarea limbii poporului pentru a permite o participare activă a credincioșilor la ceremoniile liturgice;
- b) posibilitatea primirii Sfintei Împărtășanii cu speciile pâinii și vinului;
- c) imposibilitatea concelebrării la Liturghie.

E. Refacerea unității între creștini presupune:

- a) cunoașterea reciprocă și conștientizarea a ceea ce au în comun diferitele confesiuni creștine;
- b) unirea în rugăciune și colaborarea cu ceilalți creștini;
- c) convertirea inimii.

2. Completează enunțul folosind cuvintele potrivite, date între paranteze.

Ecumenismul este efortul ... care, inspirați de ... Sfânt, caută prin rugăciune, ... și alte inițiative să elimine ... care îi despart și să se îndrepte spre ... pe care ... a voit-o pentru ... sa.

(Cristos, Duhul, dialog, creștinilor, unitatea, barierele, Biserica)

3. Citește următorul text, apoi rezolvă cerințele.

„Conciliul insistă asupra respectului față de om: fiecare trebuie să-l considere pe aproapele, fără nicio excepție, ca pe „un alt el însuși”, ținând seama în primul rând de viața lui și de mijloacele necesare pentru a o trăi cu demnitate, pentru a nu fi asemeni bogatului căruia nu i-a păsat de Lazăr cel sărac. Mai ales în zilele noastre devine presantă obligația de a ne face din orice om aproapele nostru și de a-l sluji efectiv pe acela care ne iese în cale...” (Conciliul Vatican II, *Gaudium et spes*, nr. 27)

- a) Explică ce înseamnă a-l respecta pe aproapele.
- b) Precizează cine este aproapele nostru.

Cuvânt pentru viață

„Cine vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă. Cine vă disprețuiește pe voi, pe mine mă disprețuiește, iar cine mă disprețuiește pe mine îl disprețuiește pe cel care m-a trimis.”

(Luca 10,16)

„Tot el i-a dat pe unii ca apostoli; pe alții, ca profeți; pe alții, ca evangheliști; pe alții, ca păstori și învățători pentru desăvârșirea sfinților în vederea lucrării slujirii spre edificarea trupului lui Cristos.”

(Efeseni 4,11-12)

Știați că...?

- ❖ Un Conciliu are caracterul de „ecumenic” doar atunci când este convocat sau recunoscut ca atare de Sfântul Părinte Papa?
- ❖ La nici trei luni de la alegerea ca Pontif, Papa Ioan al XXIII-lea a anunțat intenția organizării unui Conciliu Ecumenic?
- ❖ Papa a ales ziua de 11 oct. 1962 pentru deschiderea oficială a Conciliului, pentru că atunci se celebra sărbătoarea Sfintei Fecioare Maria, Născătoare de Dumnezeu? Astfel a manifestat intenția de a pune desfășurarea Conciliului sub ocrotirea Maicii Domnului.
- ❖ Conciliul Vatican II a fost al 21-lea Conciliu Ecumenic din istoria Bisericii și al doilea Conciliu care s-a desfășurat în Bazilica Sfântul Petru din Cetatea Vaticanului?
- ❖ Dintre participanții la sesiunea de deschidere, patru au devenit papi: Paul al VI-lea, Ioan Paul I, Ioan Paul al II-lea și Benedict al XVI-lea?
- ❖ În anul 1964 a avut loc întâlnirea istorică de la Ierusalim a Papei Paul al VI-lea cu Patriarhul Athenagoras? A fost prima întâlnire între episcopul Romei și episcopul de Constantinopol, după Conciliul de la Florența, din anul 1439?

c) Alege dintre expresiile de mai jos pe cele care se opun demnității umane:

- privarea de libertate;
- sclavia;
- pelerinajul religios;
- condițiile inumane de viață;
- mutilarea;
- participarea la vot;
- traficul de persoane umane;
- lipsa asistenței medicale.

d) Exprimă-ți opinia cu privire la respectarea dreptului la viață și la demnitate a fiecărui cetățean în țara noastră. Motivează-ți răspunsul.

e) Caută articolele din Constituția României care se referă la respectarea vieții și a demnității omului.

4. Asociază literele mari din prima coloană, cu cele mici din a doua coloană și vei afla numele documentelor elaborate de Conciliul Vatican II, precum și temele abordate.

Răspunde apoi la întrebări.

A Sacrosanctum concilium	c Constituția dogmatică despre Biserică
B Inter mirifica	g Decret privind reînnoirea vieții călugărești
C Lumen gentium	l Decret despre apostolatul laicilor
D Orientalium ecclesiarum	i Declarație despre educația creștină
E Unitatis redintegratio	m Declarație privind libertatea religioasă
F Christus Dominus	d Decret despre Bisericile Orientale Catolice
G Perfectae caritatis	o Decret privind slujirea și viața preoțească
H Optatam totius	e Decret despre ecumenism
I Gravissimum educationis	n Decret privind activitatea misionară a Bisericii
J Nostra aetate	a Constituția despre liturgie
K Dei Verbum	h Decret privind formația preoțească
L Apostolicam actuositatem	b Decret privind mijloacele de comunicare socială
M Dignitatis humanae	p Constituția pastorală privind Biserica în lumea contemporană
N Ad gentes	f Decret privind misiunea pastorală a episcopilor în Biserică
O Presbyterorum ordinis	j Declarație despre relațiile Bisericii cu religiile necreștine
P Gaudium et spes	k Constituția dogmatică despre revelația divină

a) Care este documentul despre care dorești să cunoști mai multe? Motivează alegerea.

b) Ce înțelegi prin expresia „deschiderea spre lume”?

5. Scrie un articol de 15 rânduri, pentru o revistă creștină, despre importanța Conciliului Ecumenic Vatican II.

6. Alcătuieste câte un enunț, corect din punct de vedere religios, în care să folosești trei dintre cuvintele explicate la vocabular, după modelul: *Preoții desfășoară o activitate de apostolat.*

7. Completează, în caiet, unul dintre următoarele enunțuri.

Astăzi, în Biserica Catolică, este necesar să fie convocat un nou conciliu ecumenic, deoarece Nu, nu este necesar ca episcopii să se adune din nou în conciliu, deoarece ...

Din viețile sfinților

Sfântul Ioan al XXIII-lea

Angelo Giuseppe Roncalli, cunoscut mai târziu drept „Papa cel bun”, s-a născut în Sotto il Monte, în Italia, la 25 noiembrie 1881. A fost al patrulea din cei 14 copii ai familiei. Părinții lucrau ca arendași. A intrat în seminarul din Bergamo și a fost admis în Ordinul Franciscan Secular, apoi a fost student la Seminarul Roman Pontifical. Pe 10 august 1904 a fost hirotonit preot la Roma. În 1905 a fost numit secretar al episcopului de Bergamo, însoțindu-l în vizitele pastorale. Când episcopul a murit, el a continuat să predea în seminar și să se ocupe de pastorație. Italia a intrat în război în 1915, iar el a fost încadrat ca sergent în corpurile medicale și a devenit capelan pentru soldații răniți. După război, a deschis „Casa Studentului” pentru a răspunde nevoilor spirituale ale tinerilor. În 1919 a fost numit director spiritual al seminarului, dar, în 1921 a fost chemat în slujba Sfântului Scaun, la Roma, pentru a fi președintele Societății pentru Propagarea Credinței. A activat ca Vizitator Apostolic în Bulgaria, manifestând respect și stimă față de toate comunitățile creștine. La cutremurul din 1928, era prezent oriunde era nevoie de ajutorul său. A îndurat în tăcere neînțelegeri și dificultăți legate de slujirea sa și astfel și-a format simțul încrederii și abandonării în Cristos răstignit. Ca Delegat Apostolic în Turcia și Grecia, a dialogat cu lumea ortodoxă și cu cea islamică. Când a izbucnit Al Doilea Război Mondial, era în Grecia. A asistat numeroși evrei în fuga lor, eliberând „vize de trecere” din partea Delegației Apostolice. În ultimele luni ale războiului, a fost numit Nunțiu în Franța. Aici a ajutat prizonierii de război și a organizat Biserica. Stilul său a fost caracterizat de simplitatea evanghelică, chiar și în contextul dilemelor diplomatice. Pietatea vieții sale interioare își găsea expresia în rugăciune și meditație.

A fost ales papă pe 28 octombrie 1958, luându-și numele de Ioan al XXIII-lea. Pontificatul său a durat mai puțin de cinci ani. Era asimilat cu imaginea autentică a Bunului Păstor: blând, amabil, întreprinzător, curajos, simplu, activ. Prin Conciliul Vatican II, pe care l-a convocat, a întors o nouă pagină din istoria Bisericii: creștinii s-au simțit chemați să proclame Evanghelia cu un înnoit curaj și cu o mai mare atenție la „semnele timpurilor”. Ca episcop al Diecezei de Roma a vizitat parohii, în special cele din suburbii, lansând o amplă reînnoire a Bisericii. A murit pe 3 iunie 1963, fiind beatificat de Papa Ioan Paul al II-lea, la 3 septembrie 2000, iar la 27 aprilie 2014 a fost canonizat de Papa Francisc. Este amintit în calendar pe 11 octombrie, ziua de deschidere a Conciliului Vatican II.

Sf. Ioan al XXIII-lea

Lumină pentru pașii mei

Pentru istoria Bisericii, Conciliul Vatican II este cel mai important eveniment din secolul al XX-lea. Efectele benefice ale deciziilor conciliului le constatăm astăzi în viața noastră de credință. Celebrările liturgice în limba poporului sunt invitația de a participa activ și conștient la acestea. Rolul acordat laicilor în viața Bisericii pune în valoare identitatea noastră de membri și de fi ai Bisericii. Ca laici, suntem invitați să ne împlinim misiunea noastră în Biserică, dar și în viața civilă, cu credință, iubire, zel și responsabilitate.

LITERATURĂ CREȘTINĂ

Sf. Ignațiu de Loyola

Vocabular

castitate – virtute prin care omul își stăpânește și își reglementează dorința sexuală, conform rațiunii, fiind strâns legată de virtutea cumpătării.

carmelit – denumire dată călugărilor care aparțin Ordinului Sfintei Fecioare Maria de pe Muntele Carmel.

extaz – stare emoțională profundă care se naște din contemplarea unor lucruri extraordinare.

Învățător al Bisericii – titlu onorific acordat celor care s-au remarcat prin sfințenia vieții și prin credința adevărată expusă în operele lor; Doctor al Bisericii.

ateism – ideologie care neagă existența lui Dumnezeu.

De-a lungul celui de-al doilea mileniu creștin, mai ales după descoperirea tiparului, diferiți scriitori creștini au elaborat lucrări de mare însemnătate pentru creșterea spirituală a creștinilor.

Sfântul Ignațiu de Loyola (1491–1556) a fost un cavaler nobil. Într-o luptă de apărare a orașului Pamplona, în nordul Spaniei, un obuz i-a rupt piciorul, punându-i viața în primejdie. Fiind rănit, a reflectat la sensul vieții, a început să citească cărți despre viața lui Isus și a sfinților. Aceste lecturi i-au transformat sufletul, s-a convertit, a atârnat sabia la altarul Maicii Domnului din mănăstirea Monserrat și a făcut jurământ de castitate pentru toată viața. S-a hotărât să-și pună toate forțele în slujirea lui Cristos, pentru cucerirea sufletelor și realizarea împărăției lui Dumnezeu.

Sfântul Ignațiu de Loyola a fondat congregația *Societatea lui Isus* și a lăsat fiilor săi spirituali două „instrumente” de mare eficacitate: *Exercițiile spirituale* și *Constituțiile*. Lucrarea *Exercițiile spirituale* este rodul frământărilor sufletești prin care a trecut și al inspirației divine. Exercițiile spirituale pe care le-a propus au contribuit la formarea spirituală nu doar a iezuiților, ci și a unui număr mare de creștini, pe care i-a întâlnit în călătoriile sale. În *Constituții*, organizează ordinul în jurul superiorului general și al papei.

Scrierile sale au fost cuprinse și în volumul: *Istorisirea pelerinului. Jurnalul mișcărilor lăuntrice. Exerciții spirituale*. Istorisirea poate fi citită atât ca o autobiografie a Sfântului Ignațiu, cât și ca un testament spiritual lăsat de maestru urmașilor săi. El vrea să arate cum propria experiență spirituală l-a condus la întemeierea *Societății lui Isus*.

Sfântul Ioan al Crucii (1542 – 1591), după terminarea studiilor în Colegiul Iezuiților, a intrat în Ordinul Carmelit, în anul 1563.

Ioan a sprijinit-o pe Tereza de Avila în fondarea mănăstirii carmelitelor desculțe și a avut un rol important în reformarea mănăstirilor carmelitane de bărbați.

Încercările de a reinstaura în mănăstire disciplina aspră din primele comunități carmelitane i-au adus suferințe, calomnii, aversiune și încercări, dar le-a suportat fără să se plângă.

Sfântul Ioan al Crucii este autorul unor opere importante de îndrumare pe căile vieții spirituale: *Urcarea muntelui Carmel*, *Noaptea întunecată a sufletului*, *Cântarea spirituală*, *Flacără vie a iubirii*. La acestea se adaugă scrisorile sale, precum și alte însemnări. Scrierile sale sunt rodul experienței personale, pe care vrea să o împărtășească celor care vor să parcurgă calea sfințeniei, regândite în lumina teologiei, pe care o stăpânea foarte bine, și a

Sfintei Scripturi pe care o cunoștea aproape din memorie. El își expune gândurile în enunțuri scurte și cuprinzătoare: „Să nu faci, nici să nu spui vreun lucru important, pe care Cristos nu l-ar face și nu l-ar spune dacă s-ar afla în situația în care te afli tu, dacă ar avea vârsta și sănătatea ta”; „Renunță la dorințele tale și vei afla ce dorește inima ta”; „Unde nu este iubire, pune iubire și vei găsi iubire”. (Sfântul Ioan al Crucii)

Sfânta Tereza de Avila (1515 – 1582) și-a dobândit un loc deosebit în rândul sfinților prin scrierile sale și prin activitatea de reformare a mănăstirilor din Ordinul Carmelitan, ajutată fiind de Ioan al Crucii. Viața ei plină de suferințe, extaze și minuni, scrierile pline de înțelepciune i-au adus titlul de „Învățător al Bisericii”, acordat de Papa Paul al VI-lea, în anul 1970. În cărțile sale: *Drumul perfecțiunii*, *Gânduri despre iubirea de Dumnezeu*, *Castelul interior*, descrie cum, întărită de harul divin, a renunțat la bucuriile lumesti pentru a începe o viață nouă, dăruită lui Dumnezeu, plină de bucurii suprafirești, dar și de suferințe, pentru a ajunge pe calea desăvârșirii sufletești. Sunt scrieri îndreptate, în special, către fiicele sale spirituale, sunt rodul experienței sale, au o densitate teologică și o mare profunzime.

Sfânta Tereza de Lisieux (1873 – 1897) a îmbrăcat haina călugărițelor carmelitane în 1889 și a luat numele de *Tereza a Pruncului Isus și a Sfintei Fețe*. Într-o perioadă în care ateismul își făcea drum în cultura europeană, Tereza a trăit iubirea într-o manieră simplă și înțeleaptă. Suferindă, neînțeleasă, umilită, ea a găsit lumină și pace în lectura *Sfintei Scripturi*, în *Imitațiunea lui Cristos* și în lectura operelor Sfântului Ioan al Crucii.

La porunca sorei superioare, cu doi ani înainte de a muri, a început să-și scrie gândurile, amintirile, sentimentele în opera autobiografică intitulată *Istoria unui suflet*. Apărută pentru prima dată în 1898, cartea este „oglină” copilăriei spirituale, care a condus-o pe Tereza a Pruncului Isus, la sfințenie, în numai 24 de ani. În 1956, când manuscrisele sale au fost publicate în întregime, s-a revelat lumii, pe deplin, figura extraordinară a acestei sfinte, proclamată în 1927 patroană principală a misiunilor, alături de Sfântul Francisc Xaveriu. Printre ultimele cuvinte rostite de ea au fost: „O, Mama mea, te asigur că paharul este plin până la refuz” și „Nu-mi pare rău că m-am dăruit Iubirii”. (Sfânta Tereza a Pruncului Isus)

Activități de învățare

1. Identifică enunțurile corecte.

- Sfântul Ignățiu de Loyola s-a convertit citind cărți sfinte.
- Exercițiile spirituale* reflectă frământările sufletești prin care a trecut Sfântul Ignățiu în timpul convertirii.
- Constituțiile* lăsate de Sfântul Ignățiu călugărilor au devenit constituțiile unor state ale Europei.
- Sfântul Ioan al Crucii a fost contemporan cu Sfânta Tereza de Avila.

Peter Paul Rubens,
Viziunea Sf. Tereza de Avila

Céline Martin,
Sf. Tereza a Pruncului Isus (de Lisieux)

Întrebări

- Cum a avut loc convertirea Sfântului Ignățiu de Loyola?
- Care este contribuția Sfântului Ignățiu de Loyola în viața Bisericii?
- Ce știm despre Sfântul Ioan al Crucii?
- În ce mod a contribuit Sfântul Ioan al Crucii la reînnoirea vieții spirituale a Bisericii?
- Cine a fost Sfânta Tereza de Avila?
- Cum poate fi Sfânta Tereza de Lisieux model de viață creștină?
- Cum au reușit sfinții să răspundă chemării lui Dumnezeu?
- Ce putem învăța din viețile sfinților?

Cuvânt pentru viață

„Gura mea să vestească lauda Domnului, toată făptura să binecuvânteze numele său sfânt în veci și pentru totdeauna!”

(Psalmi 145,21)

„Simon Petru i-a răspuns: «Doamne, la cine să mergem? Tu ai cuvintele vieții veșnice.»”

(Ioan 6,68)

Sf. Ioan al Crucii

- e) Între operele lăsate de Sfântul Ioan al Crucii se află și *Castelul interior*.
- f) În scrierile sale, Sfântul Ioan al Crucii împărtășește experiența sa celor care vor să parcurgă calea sfințeniei.
- g) Sfânta Tereza a Pruncului Isus a reformat Ordinul Benedictin.
- h) *Castelul interior* este una dintre cele mai importante opere ale literaturii creștine, în care Sfânta Tereza de Avila descrie experiențele relației sale cu Dumnezeu.
- i) Viața Sfântului Ioan al Crucii, plină de suferințe și încercări, ne arată că, atunci când ne îndepărtăm de bucuriile pământești, ne apropiem mai mult de Dumnezeu.
- j) Deși neînțeleasă, umilită și bolnavă, Sfânta Tereza a Pruncului Isus a descoperit bucuria interioară de a trăi zilnic Evanghelia.

2. Asociază fragmentele din coloana A cu cele din coloana B, pentru a reface textele, apoi răspunde la întrebări.

A

B

Atunci când l-am văzut, Cristos și-a întipărit în mine nemăsurata lui frumusețe;

de la sufletele orânduie să-i formeze pentru viață.
(Tereza a Pruncului Isus, *Istoria unui suflet*)

Prin expresia „exerciții spirituale” se înțelege orice mod de a-ți cerceta conștiința, de a medita, de a contempla, de a te ruga cu glas tare sau în minte, precum și orice altă activitate spirituală...

această pătrundere, dacă nu întâlnește nicio piedică, înflăcărează sufletul cu duhul iubirii.
(Ioan al Crucii, *Noaptea întunecată*)

Contemplația, de fapt, nu este altceva decât o pătrundere tainică, pașnică și iubitoare a lui Dumnezeu în suflet;

ea este acolo și astăzi; și o singură dată ar fi fost de ajuns; cu atât mai mult cu cât Domnul îmi dăruiește acest har atât de des!
(Tereza de Avila, *Autobiografie*)

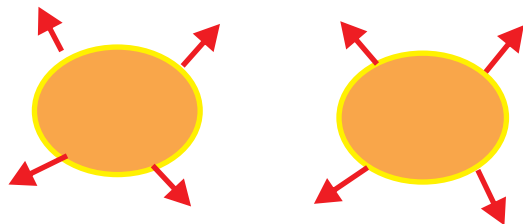
După cum păsărelele învață să cânte ascultându-i pe părinți, tot așa copiii învață știința virtuților, cântul sublim al iubirii dumnezeiești

Căci, așa cum plimbarea, mersul și alergarea sunt exerciții fizice, tot așa numim „exerciții spirituale” orice mod de a-ți pregăti și dispune sufletul pentru a putea îndepărta de la sine toate înclinațiile dezordonate și, mai apoi, odată îndepărtate acestea, de a căuta și găsi voința divină spre a-ți orânduia viața pentru binele sufletului.
(Ignațiu de Loyola, *Exerciții spirituale*)

- a) Care text ți-a plăcut cel mai mult? Motivează alegerea.
- b) Consideri că aceste învățături sunt actuale? Explică.

3. Rezolvă cerințele.

- a) Completează, în caiet, scriind două nume de personalități întâlnite în textul lecției și, în dreptul săgeților, însușirile lor. Dacă este necesar, desenează și alte săgeți.

- b) Pentru celelalte două personalități folosește **metoda exploziei stelare**. Formulează întrebări și răspunde la ele.

4. Alege din lecție un text care aparține literaturii creștine și scrie într-o frază care este învățătura pe care o poți reține pentru formarea ta spirituală. Exprimă această învățătură desenând un simbol.

5. Completează enunțurile.

Literatura creștină este importantă pentru creștini, deoarece ...
Pentru mine, aceste opere ...

6. Stabilește corespondența între imagini și numele sfinților, indicând litera corespunzătoare.

Sfântul Ignațiu de Loyola	Sfânta Tereza de Avila	Sfânta Tereza a Pruncului Isus	Sfântul Ioan al Crucii
---------------------------	------------------------	--------------------------------	------------------------

Știați că...?

- ❖ Sfântul Francisc de Assisi a scris peste 30 de lucrări: reguli monastice, 10 scrisori, testamentul său, „Lauda virtuților”, „Lauda Preacuratei Fecioare” și, mai ales, un minunat imn de laudă adresat lui Dumnezeu Creator, cunoscut sub titlul „Cântecul creaturilor”?

- ❖ Fericitul Vladimir Ghica a fost forțat de împrejurări să scrie articole, conferințe în limbile română și franceză, mai ales la revista „Convorbiri literare”?

- ❖ „Imitațiunea lui Cristos” a fost scrisă cu 500 de ani în urmă de scriitorul creștin Thomas Kempis și a fost tradusă în foarte multe limbi, fiind una dintre cele mai cunoscute opere din literatura creștină?

- ❖ Sfânta Tereza de Avila, numită și Tereza cea Mare, a trecut din această lume în noaptea de 4 spre 15 octombrie 1582 (noaptea în care s-a făcut trecerea de la calendarul iulian la cel gregorian)?

Sf. Tereza a Pruncului Isus
(de Lisieux)

Lumină pentru pașii mei

Sfinții sunt adevărate călăuze pentru cei care aleg să-l urmeze pe Cristos. În scrierile lor de spiritualitate, multe autobiografice, descoperim cum lucrează Dumnezeu în cei care se lasă modelați de el. Cărțile de spiritualitate sunt prieteni sinceri, fideli, discreți și dezinteresați pentru fiecare dintre noi. Să citim zilnic pagini de spiritualitate creștină și vom dobândi lumină și tărie pe drumul credinței, vom primi pace și bucurie în suflet.

Din viețile sfinților

Sfânta Tereza a Pruncului Isus

Tereza s-a născut la Alençon, în Franța, la 2 ianuarie 1873, fiind ultimul din cei nouă copii din familia lui Ludovic Martin și a Zeliei Guérin. La botez a primit numele de Maria Francisca Tereza. Tatăl era ceasornicar, iar mama era lucrătoare într-un atelier de dantele. În familia Martin, viața se desfășura într-o atmosferă de trăire intensă a credinței: rugăciunea de seară făcută împreună, participarea la Liturghiile din duminici și sărbători, primirea frecventă a Sfintei Împărtășanii, dragostea față de săraci și bolnavi. În anul 1877, mama a trecut la cele veșnice, iar tatăl se retrage cu fiicele sale la Buissonnets, aproape de orașul Lisieux, unde se aflau rudele lui apropiate. Tereza, înconjurată de toți cu dragoste, începe să ia cunoștință de bucuriile și tristețile vieții. Mai târziu, va descrie în culori vii copilăria petrecută într-o familie profund creștină. La vârsta de 10 ani este lovită de o boală misterioasă, dar în ziua de 13 mai are o viziune în care i se arată Maica Domnului, care, cu un surâs ceresc, îi redă sănătatea. Evenimentul a făcut-o pe Tereza să se simtă chemată la viața de mănăstire.

După eforturi susținute, ajutată de încrederea ei nemărginită în Dumnezeu, obține confirmarea tatălui de a intra în mănăstire, alături de surorile ei, Maria, Paulina, Leonia și Celina. Întrucât avea doar 15 ani, trebuia să obțină aprobarea autorității bisericești care nu permitea intrarea în viața călugărițelor carmelitane decât după vârsta de 21 de ani. Cu prilejul unei audiențe la Papa Leon al XIII-lea, încalcând legile protocolului, își face curaj și se aruncă în genunchi la picioarele Suveranului Pontif și-i spune: „Sfinte Părinte, în onoarea jubileului Sanctității Voastre, permiteți-mi să intru în Carmel la vârsta de 15 ani”. În ziua de 10 ianuarie 1889, Tereza îmbrăca haina călugărițelor carmelitane, în prezența tatălui său bolnav, dar fericit. A urmat noviciatul, timp în care a îndeplinit serviciul de măturătoare a încăperilor mănăstirii. La 8 septembrie 1890, face profesiunea solemnă și definitivă, devenind „Tereza a Pruncului Isus și a Sfintei Fețe”. Suferindă, amenințată de tuberculoză pulmonară, nu a refuzat nicio muncă, oricât de grea ar fi fost, și nu s-a abătut de la rânduielile aspre ale vieții carmelitane.

Citind capitolul 13 din *Scrisoarea întâi către Corinteni*, ea a găsit răspunsul la întrebările sale, exclamând: „Vocația mea este iubirea!”. A semănat pretutindeni acte de iubire, înțelegând că, slujindu-i pe cei care erau în mănăstire, slujea și iubea pe toți oamenii, de pretutindeni. Pentru aceasta, iubea cu o iubire nouă toate surorile și le trata cu afecțiune. În timpul liber se ocupa de pictură și poezie spirituală. Din toate operele sale se desprinde o luminoasă înțelegere a vieții creștine, cuprinsă în expresia: „Calea copilăriei spirituale”: *Eu m-am oferit Pruncului Isus să facă din mine o jucărie a lui și l-am rugat să nu mă considere ca un bibelou prețios la care copiii se mulțumesc doar să privească, ci ca o minge mică, fără valoare, de aruncat la pământ și de bătut cu picioarele, sau de strâns la piept, atunci când i-ar face plăcere*. Cu puțin timp înainte de a muri, Tereza a promis că, după ce va ajunge în cer, va face să coboare pe pământ o ploaie de trandafiri. În seara zilei de 30 septembrie a anului 1897, la infirmeria călugărițelor carmelitane din Lisieux, tânăra călugăriță de 24 de ani închidea ochii pentru viața pământească. Privind spre Crucifixul ce-l ținea în mâini a șoptit: „Dumnezeul meu... eu... te iubesc”. Au fost ultimele ei cuvinte rostite cu glas aproape stins.

RECAPITULARE / EVALUARE

Unitatea 4

1. Desenează un tabel asemănător în caiet și completează-l potrivit modelului, folosindu-te de ceea ce ai învățat. În coloana din dreapta, vei scrie evenimentul din istoria Bisericii, care a avut loc în perioada indicată în coloana din stânga.

Anul	Evenimentul istoric
1521	Excomunicarea lui Martin Luther
1534	
1540	
1545-1563	
1789	
1962-1965	

2. Formați grupe de câte patru elevi. Citiți textul, apoi rezolvați în cadrul grupei cerințele de mai jos. Prezentați celorlalți colegi rezultatele activității voastre.

„Vouă, tineri și tinere din întreaga lume, Conciliul vrea să vă adreseze ultimul său mesaj. Pentru că voi sunteți cei care veți lua flacăra din mâinile părinților voștri și veți trăi în lume în momentul celor mai gigantice transformări din istoria sa. Voi sunteți cei care, preluând ceea ce este mai bun din exemplul și din învățătura părinților voștri și învățătorilor voștri, veți forma societatea de mâine. [...]

Biserica, timp de patru ani, a lucrat pentru a reîntineri fața sa, pentru a corespunde mai bine planului propriului Întemeietor, marele Viu, Cristos veșnic tânăr. [...]

Biserica este doritoare ca societatea pe care voi vă pregătiți s-o construiți să respecte demnitatea, libertatea, dreptul persoanelor: și aceste persoane sunteți voi. [...] În numele acestui Dumnezeu și al Fiului său Isus, noi vă îndemnăm să lărgiți inimile voastre după dimensiunile lumii, să înțelegeți apelul fraților voștri și să puneți cu ardoare energiile voastre tinere în slujba lor. Luptați împotriva oricărui egoism. Refuzați să dați frâu liber instinctelor violenței și urii, care generează războaiele și cortegiul lor trist de lipsuri. Fiți generoși, curați, respectuoși, sinceri. Și construiți în entuziasm o lume mai bună decât cea actuală!

Biserica vă primește cu încredere și cu iubire.”

Mesajul Sfântului Părinte Paul al VI-lea adresat tinerilor (1965)

- a) Indicați anul când a fost scris acest mesaj.
b) Precizați cui se adresează.

- c) Prezența personalității autorului acestui mesaj.
- d) Motivații de ce conciliul s-a adresat celor tineri.
- e) Prezența recomandărilor primite de tineri.
- f) Explicații importanța acestor îndemnuri pentru viitorul Bisericii și al societății.
- g) Scrieți o scrisoare cu subiect asemănător, adresată tinerilor de astăzi.

3. Explică termenii: *persecuție, anglicanism, indulgență, conciliu, reformă, Iluminism*. **Alcătuiește câte un enunț cu fiecare dintre ei.**

4. Indică litera corespunzătoare răspunsului corect.

A. Revoluționarii francezi au lansat lozinca:

- a) *Credință, speranță și dragoste;*
- b) *Libertate, egalitate, fraternitate;*
- c) *Prosperitate, solidaritate, demnitate.*

B. Martin Luther învață că omul se mântuiește:

- a) *dacă primește sacramentele;*
- b) *prin credința în Dumnezeu și faptele bune pe care le săvârșește;*
- c) *numai prin credință.*

C. Conciliul Tridentin a fost convocat de Biserica Catolică pentru:

- a) *a-i condamna pe eretici;*
- b) *a prezenta învățătura catolică drept răspuns la reforma protestantă;*
- c) *a-l recunoaște pe papă drept capul Bisericii.*

D. Sfânta Tereza de Avila a fost ajutată în reformarea mănăstirilor carmelitane de:

- a) *Sfântul Ioan al Crucii;*
- b) *Sfânta Tereza de Lisieux;*
- c) *Sfântul Ignățiu de Antiohia.*

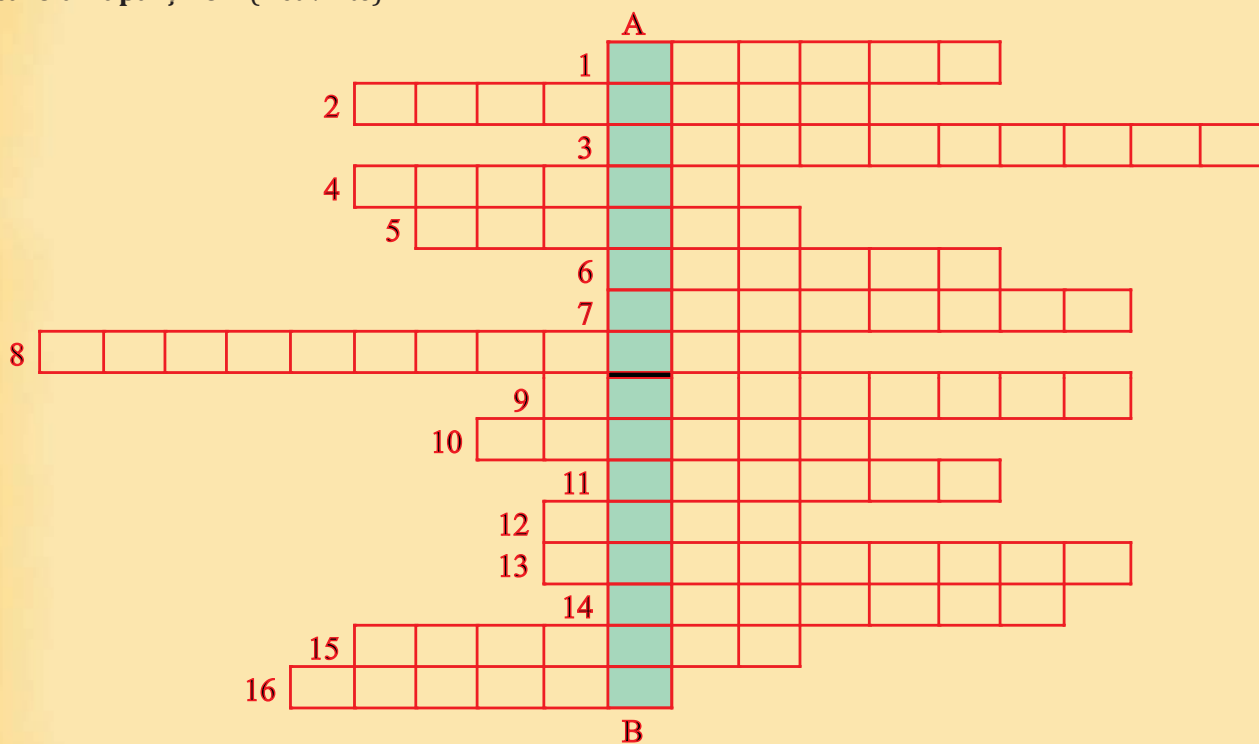
E. Scopul Conciliului Ecumenic Vatican II a fost:

- a) *adunarea episcopilor din întreaga lume la Vatican;*
- b) *reînnoirea Bisericii;*
- c) *proclamarea unor adevăruri de credință.*

5. Citește următoarea rugăciune care îi aparține Sfântului Ignățiu de Loyola, apoi compune și tu una asemănătoare.

„Ia-mi, Doamne, și primește toată libertatea mea, memoria, mintea și voința mea toată. Tot ce am sau ce posed, toate ale tale sunt. Ție, Doamne, ți le dau înapoi. Totul este al tău. Dispune de ele după bunul tău plac. Dă-mi numai iubirea și harul tău și mi-e de ajuns.” (Ignățiu de Loyola, Exerciții spirituale)

**6. Rezolvă aritmogriful și vei descoperi, de la A la B, comunitatea creștină
căreia îi aparținem (2 cuvinte).**

- 1) Cartea Cuvântului lui Dumnezeu pe care trebuie să o citim. 2) Virtute teologală care trebuie însoțită de fapte, după cum ne învață Sfântul Iacob. 3) În număr de șapte, ne dau harul lui Dumnezeu. 4) A înfăptuit reforma în Germania. 5) S-a declarat pe sine șef religios suprem al Bisericii Anglicane. 6) Ordin care depune și votul de ascultare față de papă. 7) Adunarea episcopilor pentru a dezbate o problemă de credință. 8) Învățătură specifică calvinismului. 9) Efortul de realizare a unității creștinilor. 10) Credința fără fapte este ... 11) Sfânta din Avila care a scris „Castelul interior”. 12) Papa este episcopul acestui oraș. 13) Filosofie care respinge supranaturalul, Revelația, divinitatea lui Isus. 14) Întemeietorul Ordinului Iezuiților. 15) Locul unde s-a desfășurat ultimul conciliu ecumenic. 16) Sfânta ... Pruncului Isus și a Sfintei Fețe.

Piața Sfântul Petru (Vatican)

RECAPITULARE ȘI EVALUARE FINALĂ

1. De ce este important să cunoaștem evenimentele relatate de Vechiul Testament?

Alege răspunsurile corecte:

- a) Pentru că ele ne arată bunătatea lui Dumnezeu.
- b) Ne descoperă imensa răbdare a lui Dumnezeu.
- c) Pentru a avea o cultură religioasă.
- d) Observăm cum Dumnezeu urmărește neîncetat împlinirea promisiunii sale de a-i mântui pe oameni.
- e) Descoperim că Dumnezeu își ține promisiunile.
- f) Descoperim că oamenii se descurcă singuri și nu au nevoie de ajutorul divin.

2. Recunoaște personajul după indicii.

- a) Este unul dintre fiii lui Iacob; a locuit în Egipt după ce a fost vândut de frații săi; i-a iertat și i-a chemat în Egipt, în timpul foametei, pentru a-i hrăni.
- b) A fost chemat de Dumnezeu să-i scoată pe evrei din Egipt și să-i conducă spre o viață mai bună; fratele său este Aaron; a fost mijlocitor între Dumnezeu și poporul său; cu ajutorul lui Dumnezeu a reușit să-și îndeplinească misiunea primită.
- c) S-a născut în Franța; a fost călugăriță; a suferit mult în timpul vieții și a unit suferințele sale cu suferințele lui Isus pentru mântuirea lumii; gândurile, amintirile și sentimentele sale sunt cuprinse în opera *Istoria unui suflet*; a murit la 24 de ani.
- d) A fost unul dintre cei mai importanți profeți ai Vechiului Testament; a vestit nașterea Mântuitorului dintr-o fecioară; a profețit după moartea regelui Ozia; a denunțat păcatele oamenilor.
- e) A fost ales papă în 1958; a înțeles că este necesar ca Biserica să se înnoiască și să se adapteze la lumea în schimbare; a convocat un conciliu; nu a reușit să prezideze toate lucrările conciliului.

3. Alege, dintre cele trei definiții date pentru fiecare cuvânt, definiția corectă.

Iahve – • numele unui profet • numele lui Dumnezeu revelat lui Moise • numele unui patriarh

Patriarh – • eroul unei țări • strămoșul unui popor • tatăl unei familii

Decalog – • 10 porunci • 10 sugestii • 10 promisiuni

Monoteism – • credința în mai mulți dumnezei • credința într-un singur Dumnezeu • absența credinței.

Iluminism – • filosofie anticreștină apărută în Franța • credința în iluminarea lui Dumnezeu • lumină

Căință – • părere de rău pentru păcate • mărturisirea păcatelor personale unui preot • cercetarea cugetului.

4. Scrie un articol de aproximativ 20 de rânduri despre importanța lui Isus în istoria mântuirii.

5. Ordonează cronologic următoarele evenimente din istoria Bisericii.

- Reforma lui Martin Luther
- Nașterea lui Isus
- Conciliul Tridentin
- Conciliul Ecumenic Vatican II
- apariția anglicanismului
- nașterea Bisericii
- moartea Sfintei Tereza de Lisieux

6. Care informații din textul de mai jos sunt adevărate, conform Sfintei Scripturi? Indică răspunsurile corecte.

Isus aparținea poporului evreu. Maria este mama lui Isus. Iosif, tatăl purtător de grijă al lui Isus, potrivit tradiției, era vânzător. Iosif și Maria, pe când Isus era în sânul mamei, au făcut o călătorie la

Betleem, cu ocazia unui recensământ. La 15 ani, Isus s-a dus împreună cu rudele sale într-o călătorie, în Egipt. Isus, venind pe pământ, le-a vorbit oamenilor despre Dumnezeu, Tatăl său. Isus este, pentru fiecare dintre noi, model în respectarea poruncii a patra a lui Dumnezeu.

7. Identifică cinci valori pe care le transmit modelele biblice și cinci pseudovalori promovate de societate astăzi.

Exemplu: Valoare – curăția; Pseudovaloare – necurăția

8. Proiect: Familia, darul lui Dumnezeu... Se va prezenta săptămâna următoare.

Împărțiți-vă în cinci grupe, după preferințe, în funcție de diferitele ateliere de lucru: muzică, pictură, literatură, teatru, fotografie. Sarcina de lucru este ca fiecare grup să reprezinte familia și relațiile dintre membrii ei prin mijloacele specifice atelierului din care face parte.

Exemple. Cei de la atelierul de muzică pot interpreta sau aduce spre audiție cântece despre părinți etc. Pictorii pot prezenta sau realiza lucrări care să ilustreze familia din Nazaret sau propria familie. Atelierul de literatură va compune poezii, proză sau va citi astfel de compoziții din literatura română sau universală. Cei din atelierul de teatru pot să interpreteze un mic joc de rol reprezentând viața de familie, cu situații de genul *așa da/așa nu*. Elevii care fac parte din atelierul de fotografie pot realiza un colaj sau un PowerPoint cu fotografii ale propriilor familii sau ale altor familii cunoscute, care pot fi luate ca model.

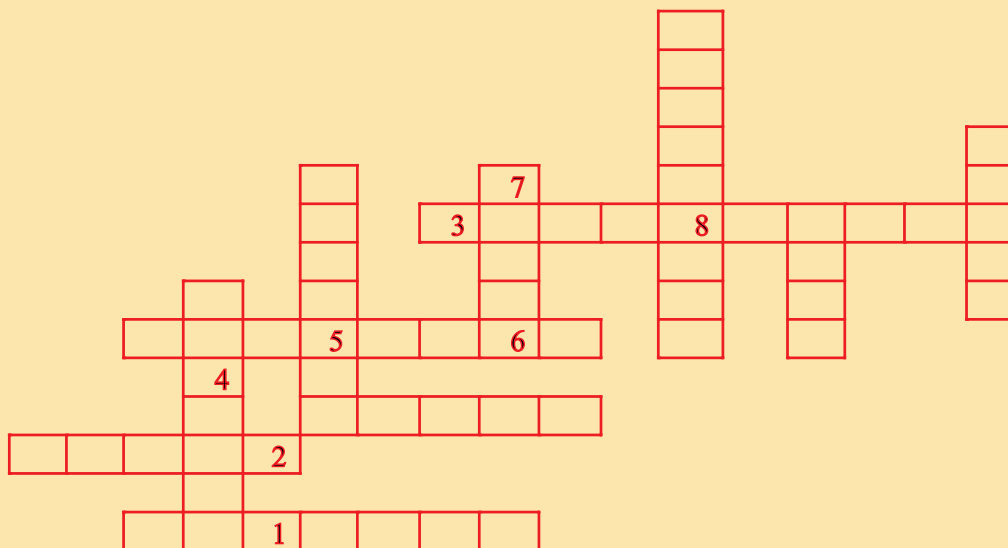
Pe baza rezultatelor muncii lor se vor formula concluzii referitoare la îndatoririle părinților și ale copiilor.

9. Asociază corect noțiunile din prima coloană cu cele din a doua coloană.

reformă	iertarea pedepsei vremelnice pentru păcatele iertate la Sfânta Spovadă
indulgență	cei care au urmat învățătura lui Luther
protestanți	sacramentul Ungeriei bolnavilor
erezie	schimbare în bine
Maslu	negarea unui adevăr de credință

10. Rezolvă cerințele.

- Potrivește în careul de mai jos cuvintele: ISUS, VIAȚA, ISAIA, MOISE, INIMĂ, RESPECT, PĂRINȚI, CURĂȚIE, DUMNEZEU, CONȘTIINȚA, ASCULTARE.
- Letterele numerotate înscrie-le în spațiile date și vei descoperi mijloacele prin care Dumnezeu ne oferă harurile sale.
- Alege patru dintre aceste cuvinte și alcătuiește cu ele enunțuri.

1 2 3 4 2 7 6 5 8 6

11. Scrie trei decizii luate la Conciliul Vatican II, care au un rol important în viața Bisericii.

12. Explică ce ai face dacă religia ta ar fi persecutată?

13. Răspunde la următoarele cerințe.

- Numește personajele biblice sau din istoria Bisericii care te-au impresionat cel mai mult. Motivează!
- Pe care dintre personajele studiate ai vrea să-l iei drept model? De ce?
- Dacă ai fi trăit între secolele XVI și XX, cu ce personalități ai fi vrut să intri în dialog? Ce le-ai fi întrebant?

14. Joc: Folosiți o minge și jucați: *Răspunde - Întrebă - Aruncă*.

Elevul care are mingea formulează o întrebare și aruncă mingea unui coleg. Acesta va răspunde la întrebarea pusă, va formula o altă întrebare și va arunca mingea mai departe, altui coleg. Jocul continuă până ce mingea ajunge la toți elevii.

Reguli de respectat:

- ✓ puneți întrebări clare, care pot primi răspunsuri scurte și exacte;
- ✓ formulați întrebări care să acopere informațiile dobândite pe parcursul anului școlar.

15. Completează enunțurile de mai jos.

Consider că familia este ...

Ne iubim părinții asemenea lui Isus, dacă ...

Îmi respect părinții, deoarece ...

Dacă îmi cinstesc părinții, atunci ...

16. Citește textul, apoi rezolvă cerințele.

Pocăința este al doilea botez: botezul lacrimilor. (Sfântul Grigore din Nazianz)

a) Explică ce este pocăința.

b) Precizează ce răspuns îi poți da celui care spune că nu are nevoie să-și spună păcatele unui preot, deoarece Dumnezeu le cunoaște deja.

c) Prezintă motivele pentru care spovada este uneori dificilă.

d) Exprimă-ți opinia cu privire la afirmația Sfântului Grigore din Nazianz, care numea pocăința al *doilea botez* sau *botezul lacrimilor*.

17. Ținând cont de ceea ce ai învățat anul acesta la orele de Religie, scrie o compunere cu titlul *Am întâlnit un creștin adevărat*.

18. Exprimă, într-o frază, mesajul transmis de Sfânta Tereza de Calcutta în textul de mai jos.

„Omul este irațional, ilogic, egocentric.

Nu are importanță, tu iubește-l.

Dacă faci bine, vor spune că ai scopuri ascunse.

Nu are importanță, tu fă acel bine.

Dacă-ți atingi propriile țeluri,
vei găsi prieteni falși și dușmani adevărați.

Nu are importanță, tu realizează-le.

Binele pe care îl faci, mâine va fi uitat.

Nu are importanță, tu să-l faci.

Onestitatea și sinceritatea te fac vulnerabil.

Nu are importanță, tu fii deschis și cinstit.

Ceea ce ai construit ani în șir poate fi distrus într-o clipă.

Nu are importanță, tu să construiești.

Dacă îi ajuți pe oameni, se vor ridica împotriva ta.

Nu are importanță, tu să-i ajuți.

Dă lumii ce ai mai bun în tine și lumea te va lua la bătaie.

Nu are importanță, tu dă ce ai mai bun în tine.”

TEST DE EVALUARE FINALĂ

1. Asociază fiecărui sacrament roadele corespunzătoare.

	Roadele Maslului	Roadele Pocăinței
redobândirea harului sfințitor pierdut prin păcatele de moarte	împăcarea cu sine	dă curajul de a suporta creștinește suferințele bolii sau ale bătrâneții
ajută pe cel bolnav să înțeleagă încercarea	poate da celui bolnav vindecarea trupească dacă este spre binele lui spiritual	împăcarea cu Biserica
dă bolnavului o misiune de a-și uni propria suferință cu suferințele lui Isus	îl ajută pe bolnav pentru trecerea în viața veșnică	întărește pe bolnavi împotriva ispitelor celui rău
		iertarea tuturor păcatelor mărturisite
		împăcarea cu Dumnezeu
		dă bolnavului iertarea păcatelor lesne-iertătoare
		împăcarea cu semenii
		pacea și bucuria în suflet
		împăcarea cu Dumnezeu

2. Alege răspunsul corect.

- A. Prin porunca a patra, Dumnezeu ne cere: a) să mergem la Biserică; b) să respectăm bunurile aproapelui; c) să ne rugăm pentru părinți, profesori, preoți, conducători.
- B. Păcat împotriva poruncii a cincea este: a) necredința; b) înjurătura; c) slăbirea sănătății.
- C. Ideile lui Martin Luther au fost condamnate de: a) protestanți; b) Papa; c) luterani.
- D. Conducătorul religios suprem al Bisericii Anglicane este: a) Papa; b) regele; c) Patriarhul.
- E. Virtutea curăției constă în: a) refuzul de a te căsători; b) urmarea instinctului procreator; c) dominarea instinctului procreator și folosirea lui numai în Sacramentul Căsătoriei.
- F. Copilul nenăscut este: a) o ființă umană încă din clipa zămisirii; b) o ființă care primește suflet după zece săptămâni de la concepere; c) o formă de viață necunoscută, care ulterior devine ființă umană.

3. Completează corect enunțurile poruncilor:

- a) Porunca a patra: Cinstește pe ... și pe mama ta, ca să-ți fie ție ... și să ... mult pe pământ.
- b) Porunca a cincea: Să nu ...
- c) Porunca a șasea: Să nu ... fapte ...
- d) Porunca a noua: Să nu ... femeia ... tău.

4. Compune o rugăciune prin care îi mulțumești lui Dumnezeu pentru că este îndurător și milostiv.

Autoevaluare

Adună punctele pentru răspunsurile corecte date, apoi scrie pe caiet numărul total al acestora.

Exercițiul	1	2	3	4	Puncte din oficiu	Punctaj maxim
Cerința		A B C D E F	a b c d			
Punctajul pentru răspunsurile corecte	15x2p	5p 5p 5p 5p 5p 5p	5p 5p 5p 5p	10	10	100

Bibliografie utilizată

- Biblia*, Editura Sapientia, Iași 2013;
Catehismul Bisericii Catolice, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1993;
Credința catolică – cateheză pentru adulți, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1991;
Conciliul al II-lea din Vatican, Gaudium et spes, Arhiepiscopia Romano-Catolică de București, 1990;
Dicționar enciclopedic, vol. I-V, Editura Enciclopedică, București, 1993-2004;
Dicționar explicativ ilustrat al Limbii Române, Editura Guvanis, 2007;
Dicționarul limbii române pentru elevi, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983;
Glasul nostru, nr. 7, Revistă catolică de cultură și probleme sociale, Iași, 1997;
Emil Dumea, *Teme de istorie ale Bisericii*, Editura Sapientia, Iași, 2002;
Florin Marcu, Constant Maneca, *Dicționar de neologisme*, Editura Academiei R.S.R., București, 1986;
Ignațiu de Loyola, *Exerciții spirituali*, Editura Polirom, 1996;
Ioan Bota, *Istoria Bisericii Universale*, Casa de editură Viața creștină, Cluj Napoca, 1994;
Ioan al Crucii, *Noaptea întunecată*, Editura Carmelitană, 2015;
Iosif Flavius, *Antichități iudaice, XVIII. Sursa: www.scrib.com*;
Ion M. Stoian, *Dicționar religios*, Editura Garamond, București, 1994;
Jean Comby, *Să citim Istoria Bisericii*, Editura ARCB, București, 2001;
Max Bolliger, Ute Thönissen, *Cele mai frumoase Vieți ale sfinților pentru copii*, Editura Sapientia, Iași, 2017;
Mesagerul Sfântului Anton, nr. 1385
Mica Biblie; Editura ARCB, București, 2016;
Noul Testament, Tradus și adnotat de pr. Dr. Emil Pascal, Éditions du dialogue société d'editions internationales, Paris, 1992;
Pr. Claudiu Dumea, *Manual clasa a VIII-a*, Editura ARCB, București, 1994;
Pr. Claudiu Dumea, *Decalogul*, Editura ARCB, București, 1996;
Pr. Claudiu Dumea, *Calea Mântuirii*, Editura ARCB, București, 1996;
Pr. Claudiu Dumea, *Semnele mântuirii*, Editura ARCB, București, 1996;
Pr. Simeon Chișu, *Cele două căi*, Editura Serafica, Roman, 2003;
Tamaș Ioan, *Mic dicționar creștin catolic*, Editura Sapientia, Iași, 2008;
Michel Remery, *Tweeting cu Dumnezeu*, Editura Sapientia, Iași, 2016;
Sfânta Tereza a Pruncului Isus, *Istoria unui suflet*, Editura Pauline, București, 2003;
Tertulian Ioan Langa, *Mic dicționar teologic explicativ*, Editura Facultății de Teologie Greco-Catolică, Cluj, 1994;
Viețile sfinților, vol. I și II, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, 1982;
www.calendarcatholic.ro
www.carmelitanisnagov.ro
www.ercis.ro
www.iezuiti.ro
www.vietilesfintilor.ro
www.liceulteologicfericitulieremia.ro
www.magisteriu.ro
www.novena.ro
Youcat, Editura Sapientia,

Programa școlară poate fi accesată la adresa: <http://programe.ise.ro>

ISBN 978-606-31-0994-2

9 786063 109942